

3/1/10

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No 212

Telephone No. 544.

Vol. 12

సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 8-వ తేది మంగళవారము

శ్రీ కృష్ణసామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాస బహుళ ఆష్టమి ౮.

No. 199

సంచిక ౧౯౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభావ చీటి మూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చాచ్చునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

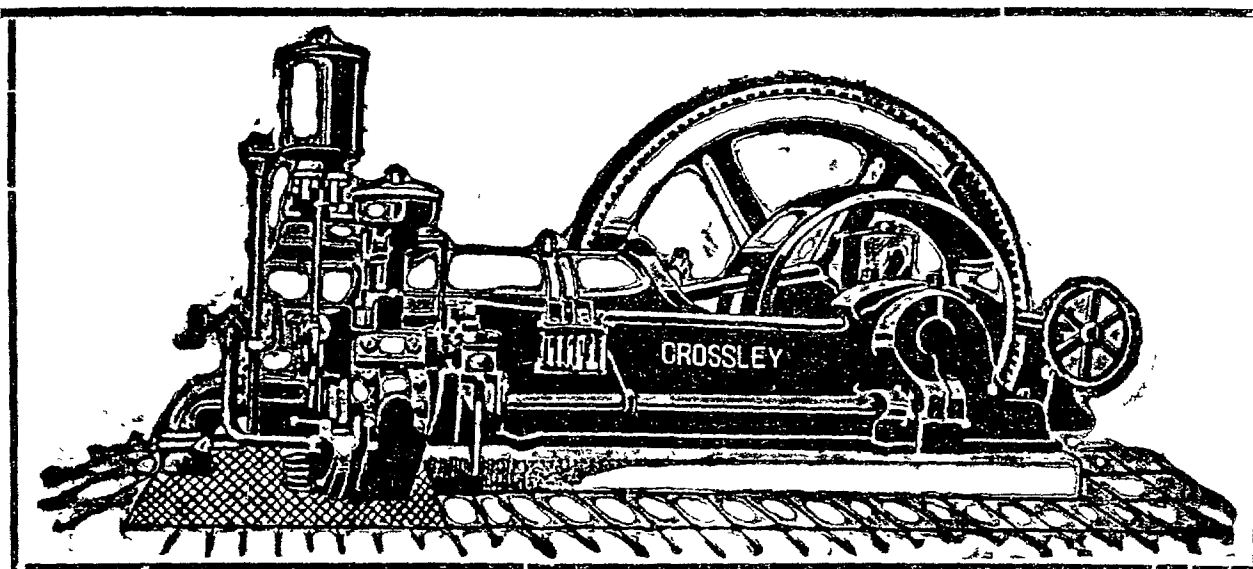
చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

క్రాస్లీ గాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్టమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిల శ్రేష్ట
మోసరకము ఇం
టర్నల్ కంబస్టె
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న ప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన నూనెనుపొయ్యికి ఉపయోగించ వచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది.

ఎంజిన్లకు, రైసుమిల్లు స్వంత దారులు, వ్యవసాయదారులు, యంత్రులు మాకు వ్రాయుకోరెదము.

క్రాస్లీ బ్రదర్స్, (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Crossley Bros, (Limited) 14, Broadway, Madras.

1546

నిర్బంధ సైనిక శిక్ష- మతబోధన లుండవలెను

హిందూమహమ్మదీయసభ్యుల యావశ్యకము-
గుట్టపుపంచెముల తీసివేయవలెను

తీర్మానములు

చన్నపురి యువజనసమాజమువారు మొన్నటిసారియంత్రం సమాజముయొక్క అధ్యక్షులగు మాంగ్ మాంగ్ జీగారి యగ్రా సనాధిపత్యముక్తింద సమాజేమై తొన్ని ముఖ్యములగు తీర్మానములు గావించిరి. సభయందు కడపరకును అమిలోత్సాహము చలెగెను. సభయంతయు క్రేత్రులచే నిండిపోయెను. స్త్రీలు పెక్కుమంది సభ కరుదెంచిరి.

దివంగతులకై యనుతాపము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ ఘటం అలెగ్గాంగ్రామహారాష్ట్ర, దేశబంధు చిత్ర రంజనదాసు, సర్ కురేంద్రనాథ బెనర్జీ, డా॥ సబ్రహ్మణ్య ఆయ్యర్, సర్. పి. త్యాగరాజుశ్రీశ్రీ యల్. డి. సామికన్ను పిల్లెగార్లమరణములకై ఈసభవారు తమ యనుతాపమును ప్రకటించుచున్నారను తీర్మానము సభవారిచే ఆమోదింపబడినది.

“ప్రపంచమందలి యువకులకు!”

ఈ యువజనసమాజమువారు ప్రపంచమందలి వివిధదేశ ములందున్న యువజనులెల్లరకు తమ యుత్సాహసంతోషములను వెల్లడుచు, మానవోద్ధరణకై ప్రపంచమందలి యువజనసంఘములు గావించు ప్రయత్నములందు తమ సంపూర్ణసానుభూతి, సహకారము లొసంగుటకు తీర్మానించుచున్నారు. అను పై తీర్మానములు అధ్యక్షులచే ఉపపాదించబడి ఎల్లరచే నంగీకరింపబడినది.

కేంద్రసంస్థ

“భారతవర్ష మయొక్క ఐహిక, నైతిక, నైజానికాభివృద్ధులకుగాను జాతీయ పునర్నిర్మాణసమస్యలలో దేశమందలి యువతీయువకులు పరిచయము గలిగియుండు టావశ్యకమైనందునను, అట్టి కార్యసాధనమునకై ఒక యువజనమండలి యందు టావశ్యకమైనందునను, చన్నపట్టణం దొక శాశ్వతమగు అట్టిసంస్థ స్థాపింపబడవలెననియు, పట్టణేతరప్రదేశములందు 7-8 డి ఇతరసంస్థలను కేర్పాటుచేట కధికారము గలిగియుండవలెననియు, ఈ సంస్థలయొక్క ప్రధానోద్దేశము మాతనజాతీయ పునరుద్ధరణ కావశ్యక మగు వివిధ సంఘములందు, మతములందు సాంఘిక సామరస్యమును సమకూర్చుటయు, ప్రజల సాంఘిక, ఆర్థిక స్థితిగతుల నభివృద్ధి గావించుటయు, పతనము, ప్రచారము, ప్రబోధము మూలమున నీయువజన ఆశయస్ఫూర్తి గావించుటయు నైయున్నదని తీర్మానించుచున్నారు.” అను తీర్మానమును యస్. కృష్ణసామిగారు రుపపాదించిరి. తీర్మానము ఎల్లరచే నంగీకరింపబడినది.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

భారతదేశమందు ప్రజా సామాన్యమునందలి అజ్ఞానము, అవిద్యయొక్క కారణము చేతను గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు ప్రయత్నములు గావించు టత్వవసర మైనందునను, రాత్రి పాఠశాలల మూలమున యువకులకు విద్య గలపుటకు ఈ దేశమందలి విద్యావంతులగు యువజనులు బూనుకొనవలయుననియు, కలవు దివసులందు గ్రామములకు జని స్వయముగ చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రము, పాఠశుద్ధ్యము మొదలగు అంశములు, పౌరవిధులు స్వత్యములు మున్నగు వానిపైనను దేశభావలం దుపన్యాసము లీయవలెననియు, సాంఘిక వికమత్యమును, అస్పృశ్యతా నివారణమును, రాత్రిము శిద్ధుల అభివృద్ధి గావించుటకు వివిధ ప్రయత్నములు కేయవలెననియు, ఈవిధానమునకు కార్యసాధనముల సమకూర్చుటకు కార్యనిర్వాహకవర్గమున కధికారము గలిగియుండుటకును, రాబోవు సంవత్సరమునందు జరిగెడి మహాసభయందు తాము గావించిన పనియొక్క నివేదికను సమర్పించుటకును ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.” అను తీర్మానమును ఆర్. క్రిష్ణశాస్త్రిగారు రుపపాదించిరి. యస్. వరదరాజులుగారు బహురచివ పిదప సభ్యులెల్లరచే తీర్మాన మామోదింపబడినది.

ప్రముఖుగాని జాతీయత

ఈదేశమందలి యువకులెల్లరను ప్రముఖుగాని జాతీయతను తమ, ఆశయముగ నుంచుకొని, తదాశయస్ఫూర్తియుగ వరకు, అయ్యది సఫలమౌవరకును సహనముతో ఆయాశయములొరకు కృషి సలుపవలెనని ఈ సభవారు గోరుచున్నారు.” అను తీర్మానమును యస్. బి. కట్టిగారు రుపపాదించిన పిదప బహురచివ పిదప సభ్యులెల్లరచే తీర్మాన మామోదింపబడినది.

ప్రపంచము నంతయు సంస్కరించుటకు ముందు తమకు తాము సంస్కరించుకొను టావశ్యకమని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారను తీర్మానమును మిస్. వి. యమ్మగారు రుపపాదించుచు “హిందవులు, ఆంగ్లో హిందవులు, పాశ్చాత్యులు,

ఎల్లరకును గౌరవ ప్రదమై విత్రభావమును బురికొల్పు నొక సంఘముండు టావశ్యకమనియు, పాశ్చాత్య విద్యావిధానమందలి మంచిని గ్రహించి ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య విజ్ఞానములరెండిని సమన్వయించవలెను గాని కేవలము నిరసింపరాదని బల్గిరి. తీర్మానము ఎల్లరచే నంగీకరింపబడినది.

గుట్టపుపంచెములు ప్రజాహానికరము

“ప్రతివత్సరము ఇరుపబడుదుండెడి గుట్టపు పంచెములు ప్రజలకు అందు ముఖ్యముగ అజ్ఞానులు నిర్భాగ్యులు నగువారిని నీతిభావ్యులగు నొనర్చినందున అట్టి పంచెపుడారలను, జూద మాడువారిని తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. పంచెములందు జూదమాడుట న్యాయముగ నేర్పరచిన చట్టమును సవరించుటకు భారతప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు. పంచెములకు ప్రతి కూలముగ ప్రజలలో ప్రచారము గావించుటకు యువతీ, యువకుల కెల్లరగు గోరుచున్నారు. ఈవిషయముపై ప్రజాభిప్రాయమును బలవంత మొనర్చుటకు నైదేశమునందలి వివిధ యువజన సమాజములకును, భారత ప్రభుత్వమునకును ఈతీర్మానముల నందజేయవలెననియు తీర్మానించుచున్నారు.” అను తీర్మానమును కె. యస్. వెంకట్రామనుగారు రుపపాదించిరి. శ్రీమతి బి. వెంకటరమ్మగారు జలపరచిన మీదట తీర్మాన మెల్లరచే నంగీ. రింపబడినది.

నిర్బంధ సైనిక శిక్షణ

“దేశమందలి యువకులకు నిర్బంధ సైనికశిక్షణ గరపుటకు సాధనముల సూచింపవలెనను” తీర్మానమును కె. విశ్వనాథశాస్త్రిగారు రుపపాదించిరి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు బహురచిరి.

అంతట తీర్మానము నాక్షేపించుచు “సైనిక శిక్షణము” నకు బదులు న్యాయాచ. శిక్షణము అనుమాటను కేర్పవలసినదిగ నొకరు సభరణ నుపపాదించిరి గాని అవరిమిత సంత్యాకులచే సవరణ వోడింపబడి తీర్మానము కరతాళములుచెలగ ఆమోదింపబడినది.

మతబోధనలు

“చన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారు మతవిద్యను ఉపేక్షించి నందునలన, సెనేటు సభవారును, సిండికేటు వారును వెంటనే తిరిగి మతవిద్యను ప్రవేశ పెట్టవలసినదిగ ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారని యస్. యస్. శర్మగారు రుపపాదించుచు నైతికాభివృద్ధికిని, కళాభివృద్ధికిని పారస్వతాభివృద్ధికిని మతవిద్యయే మూలమని బల్గిరి. యస్. రామారావుగారు బహురచిరి. దాచూర్ ఆలీగారు బహురచుచు ప్రాచీనభారత దేశాస్పృత్యమును వడయుటకు మతవిద్య ప్రధానమని బల్గిరి.

“ఆర్యాగృ పారశుద్ధ్య విషయములలో దేశీయ విధానములు సెకండరీ పాఠశాలలందు కేర్పవలసినదనియు, అవి పౌరజీవనమున కుపకారిగ నుండగలవనియు విద్యాభ్యాస మంత్రుగారిని కోరుచున్నారను తీర్మానము కుప్పసామిగారు రుపపాదించిన పిదప సభ్యులంగీ. రించిరి.

యువతీ సమితులు

వేర్వేరు సంఘములందు సన్నిహిత బాంధవ్యమును, మైత్రి నిర్బుద్ధి బొందించుటకు గాను రాజధానియందలి వేర్వేరు ప్రాంతములందు యువజన సమాజ పుకార్యక్

మమును స్త్రీలు కొనసాగించుటకు వసరీరిని యువతిసమాజములు స్థాపింపవలయునను తీర్మానమును శ్రీమతి యమ్. లక్ష్మీకుట్టి అమ్మగారు రుపపాదించుచు దేశమందలి సాంఘిక సంస్కరణము ప్రస్తుత మత్వవసరమనియు, సాంఘిక దురాచారముల బెరికివైచుటకు మనోనిశ్చయమును ఆచరణయందు భేదభావ ముండవలె ననియు ఒక సంఘముతో వేరొక సంఘము పోరాడుట అవమానకరమనియు బల్గిరి.

శ్రీమతి బి వెంకటరత్నంగారు బహురచుచు మహమ్మదీయులు మున్నగు ఘోషాయందుండెడిస్త్రీలు సైతము ఈయంద్యమందు పాల్గొని పనికేయుటకై స్త్రీలలో ప్రత్యేక సమితులుండుట యావశ్యకమనియు, పురుషులతోబాటు స్త్రీలును విద్యావత్తులై తమవిధులకు హక్కులను గుర్రెరిగి దేశసౌభాగ్యమునకు తోడ్పడవలెనుగాని ఇంటిలో గోళ్లుగిల్లికొనుచు చీరలకు సొమ్ములను విలపించుచుండరాదని బల్గిరి.

హిందూముస్లిము సభ్యుల

హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యులకు పెంపొందించుటకునై ఇతర సభ్యులను కేర్పకొను సభికారముతో కె. కె. పోకర్, మిర్ మహ్మద్ ఆలీ, యస్. యమ్. ఫాసిలు, కె. రామయ్య, యస్. యస్. శర్మ, సభాపతి రావు గారలతో నొకసంఘము నియమించుటకు తీర్మానించుచున్నారను తీర్మానమును పోకర్ గారు సోలో లేనందున వారిసత్తుమున జగన్నాథనుగారు రుపపాదించిరి ఫాసిలుగారు బహురచుచు ఇస్లామును నిరసించి హిందూ మతక్రియలుగాని, హిందూమతమును నిరసించి ఇస్లామును మాత్రమే ప్రేమించువారు నిజమగు మహమ్మదీయులు గాని కారనిబల్గిరి.

తీర్మానము సభ్యులెల్లరచే వికార్యముగ ఆమోదింపబడినది.

అధ్యక్షులు సభకు ముగించుచు యువకులు కార్యకూరులై నేనకు గడంగవలెనని యుద్బోధించిరి. “ఆనరణయోగ్యముగు కార్యక్రమము ననుసరింపవలెను. మన సోచరీహాలులకు మనతోబాటు కలసి పనికేయుట కవకాశమివ్వవలెను. రాత్రిపాఠశాలల మూలమున విద్యావ్యాప్తి గావించవలెను. భారతవర్ష ము ప్రపంచమున కాధ్యాత్మికసందేశమును గొంపొనరియున్నది. ప్రాచ్య ప్రతీతి దేశసమైక్యతనునకై ప్రయత్నింపవలెను. విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వమును సెలకొల్పవలెనను” బల్గిరి.

అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ జయప్రసముగ ముగింపబడినది.

కేంద్రసాసము-కార్యనిర్వాహకులు

ఈకేంద్రవారలు చన్నపురి యువజనసమాజపు కేంద్రసాసమందు కార్యనిర్వాహకులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షులు:—మాంగ్ మాంగ్ జీగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:—కె. కె. పోకర్.

కార్యదర్శులు:—ఆర్. క్రిష్ణశాస్త్రి, శ్రీమతి బి. వెంకటరత్నం యమ్. పి.

కోశాధికారి:—పి. ఆర్. వెంకటరామచార్.

సంఘసభ్యులు:—శ్రీయతులు కె. సి. రెడ్డి, యస్. వారాయసాస్త్రి, జి. వారాయసాస్త్రి, కె. రామయ్య, శ్రీమతి. యమ్. పి. విలియమ్స్, శ్రీమతి యల్. క్రిష్ణబాయి, శ్రీమతి యస్. విశాలాక్షిగారు.

చిరునామా మార్పును గమనింపుడు.

పుస్తకములు తయారైనవి.

వర్తకులకు మంచిమిషన్ యివ్వబడును.

విద్యాధికులచేత శ్రవణగనినవి. పత్రికారాజములచేత ప్రసిద్ధికెక్కినవి. సర్వజనాదరణీయముగ పాడబడుచున్నవి. స్వరలిపితో కలిపి ముద్రింపబడుచున్నవి.

ఫెదర్నెట్ కాగితము. చక్కని అచ్చు, మంచిబైండు, పుస్తకము వెల రు. 1. 2270

నందూరి వెంకటసుబ్బారావు 71 లయోలాహాస్టలు కేటెడ్రలుపోస్టు మద్రాసు.

మంచివనితనము! నకాలమున

ఇప్పుడు గడియారము గొలుసలు అన్ని రకములలోను అన్ని రకములలోను మున్నవి. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కంపులు, ప్రవృత్తిగముల నగల కూడ నున్నవి. ఒకదాని మాద్రవ్యకాలము తయారగు డియూరీ రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టికంపెని నగలవర్తకులు,

25, వైవాహికరాడ్డు, మద్రాసు.

పుస్తకరాగ ముద్రణ, మొదటిరకం. పుస్తకరాగ ముద్రణ, మొదటిరకం. పుస్తకరాగ ముద్రణ, మొదటిరకం.

త మా పా లు.

(అంశములకు ప్రత్యేకము)

ఓవరుడ్రావు

రామయ్య (కోపంతో) :— ఈ బాంకు వాండ్లకు మర్యాదే తెలియదు.

బ్యాంకు మానేజరు:— అయితే మీరేం చేస్తారు ?

రామయ్య:— నా ఓవరుడ్రావును తీసుకుపోతా.

అవిధేయత

యజమాని అగ్రీసు తనిఖీ చేయడానికి వచ్చేటప్పటికి హెడ్ గుమాస్తా నిద్రపోతున్నాడు. నిద్రలేపడానికి బంట్రోతు తొందరపడ్డాడు.

యజమాని:— ఊరకో. నిద్రపోనియ్యి. నిద్రలేస్తే, అతని పని ఎట్లాగూ వుండదు. నిద్రపోతున్నంతవరకే పని నిలుస్తుంది.

జనాభా

జనాభా గుమాస్తా:— మీ కెంతమంది పిల్లలు ?

గ్రామస్తుడు:— నలుగురండీ.

గుమాస్తా:— పిళ్ల ఎక్కడ బుట్టారు ?

గ్రామస్తుడు:— ఇద్దరు గదిలో, ఒకరు సావిట్లో, ఒకరు దొడ్లో పుట్టారండీ.

టోపీ

నాగరికుడు:— నాకు యీ రోజు వాడుకలో నున్న మాదిరి టోపీ కావలెనండీ.

అంగడివాడు:— కూర్చోండి. అప్పుడే మాదిరి మారి పోతున్నది. రేపటి మాదిరి ఏవో కాన్సేపటికి తెలుస్తుంది.

పని

యజమాని:— గంటలో నీవు చెయ్యగల పని ఇదేనా ?

నాకర:— ఇంకా చెయ్యగలగ్గాని, అంతా ఒక్కసారే చేస్తే బదాయి అనుకుంటారని చెయ్యలేదండీ.

దంతవైద్యుడు

ఇంటి యజమాని (దంత వైద్యుడితో):— ఏమండీ, మీరు నాలుగునెలల అద్దె ఇయ్యాలి. ఎన్నాళ్లు ఇట్లా నుస్తీ చేస్తారండీ?

దంతవైద్యుడు:— నేను రోజుకోక పల్లు చొప్పున ఊడదీస్తాను. తీయించుకొండి. అద్దెపోతే చెల్లిపోతుంది.

మోటారుబండి

పోలీసు థిటుడు:— మోటారుబండి మీదేనా?

యజమాని:— గట్టిగా చెప్పలేనండీ. దీనికొరకు ఎంతో ఋణం చేశాను. దానిని తీర్చకపోతే, బండి ఇంకొకరిదవుతుంది.

న్యాయం

వకీలు:— కోర్టువారు నాక్లయింటుపట్ల మొదటినుంచి ప్రతిహేళికగానే ఉన్నారు. న్యాయం ఎట్లా జరుగుతుంది?

న్యాయాధిపతి:— ఆ విషయాన్ని గురించి మీ కంటే సవర్ణుడయిన లాయరుతో యోచించండి.

అట్రేండ్మెన్లు

మానిటరు— అయ్యో, ఇవ్వాలనుచు అట్రేండ్మెన్లు మర్క చెయ్యడానికి కొత్తగా ప్రభుత్వ ఆలోచించానండీ.

టీచరు— ఏమిటి?

మానిటరు— రానివాండ్ల పేర్లు ముందుగా పిలిచి, మీ లినవాళ్లందరినీ హాజరయింట్లుగా మార్చలేస్తాను.

విల్లులు

ఒకడు— ప్రపంచమంతా వారంతోజాట్లా ముడిగిపోతుందని పేపర్లలో వేసారు. అయ్యో, ఇక ఏం చెయ్యవచ్చును? వరియొకడు— పిల్లలను ప్రాసీ తయారుగా వుంచుకొండి.

చనిపోవడం

కవి— చనిపోయిందేమిట, నువ్వను ఎంతవ్వనలో కురిచిపోతావో యోచించండి.

ఒకడు— మరి చిపోయిందేమిట మనం ఎంతవ్వనలో చనిపోతామా మీరు కనుక్కోండి.

జ బ్బు

ఎల్లయ్య— మీరు జబ్బు ఎట్లా వుందండీ?

ప్రెయ్య— ఇంతకుముందు చేతులను కలవరకు ఎత్తలేక పోతే, నైద్యుడు మందుచ్చాడండీ. నయమయింది. ఇప్పుడు కాళ్లను కలవరకు ఎత్తలేను. ఏమీ తోచటంలేదు దిగులుగా వుంది.

కారణం

పెద్దమనిషి— నీవు ఇంతవ్వనలో ఉన్నావు. కారణమేమి?

బిచ్చగాడు— నాకు భార్యతో కాపరంచేసే ప్రాప్తిలేదండీ.

పెద్దమనిషి— అయ్యో, పాపం. నీ భార్య ఇప్పుడెక్కడవున్నది?

బిచ్చగాడు— నాకింకా పెండ్లికాలేదండీ.

మరణశిక్ష

న్యాయాధిపతి మరణశిక్ష విధిస్తూ ఇట్లా పలికెను.

“ఇప్పుడు నాకోర్టులో శిక్ష చెప్పడం అయింది. కొద్ది రోజులలో నీవు నాకన్నా పెద్దన్యాయాధిపతివగ్గర హాజరు సమాధానము చెప్పవలసి వుంటుంది.”

జీవితం

ఒకడు— జీవితం స్థిరమయిందికాదు గదా, అందుచేత తరచోపాయం చూచుకోవాలి.

మరియొకడు— ఎట్లా?

ఒకడు— నేను ఎక్కడ చనిపోతానో చెప్పినవాడికి, ఎంతసామ్యమునా ఇస్తాను.

మరియొకడు— ఏమిటాభం?

ఒకడు— ఆ పోటికి ఎన్నడూ పోకుండా వుండవచ్చు. గడియారం

సోమయ్యగారి యారాన్ని బాగు చెయ్యడానికి అంగడివాడికి చెప్పెను. బాగుచేసేందుకు గడియారం ఖరీదులో సగం సామ్యముయ్యాలని ఇద్దరు ఏర్పాటు చేసుకొనిరి. వారంతోజాలయిన తరువాత సోమయ్య వచ్చి గడియారాన్ని తీసుకుపోతుండెను.

అంగడివాడు— ఏమండీయి, గడియారం ఖరీదులో సగం సామ్యము యిస్తామన్నారు. ఇయ్యకుండా పోతున్నారే? సోమయ్య— గడియారం ఖరీదుక్రింద నాకు ఆరునెలల ఖయదు సంభవించిందండీ, మీకుసగం కావలెనా?

అ తి థి

ఇంటికి వచ్చిన అతిథి ఎంతకాలానికి వెళ్లకపోయెను. ఇంటియజమానిన్నీ భార్య పోట్లాడుతుంటే, విసుగుబుట్టి వెల్లిపోతాడనుకుని, పోట్లాడడం సాగించిరి.

యజమాని— నీవు వండినపప్పు ఏడిసిపట్టెను. ఉడకనేలేదు. ఉప్పుబలము. పిళ్లతో పారవెయ్యి.

భార్య— మీరెప్పుడు అలాగే అంటారు. పప్పుల కక్కువలె ఉడికింది. కావలసినంత ఉప్పుచేశాను. అయినా, ఆ పెద్ద మనిషిని అడగండి, ఏమి చెప్పతాడో.

అతిథి— నాకు మాత్రం పప్పు చాలా రుచిగానే వున్నది.

చుట్టం

చుట్టం— నేను రేపు ఊరికి వెళ్లుతానండీ.

ఇంటియజమాని— రేపా!

చుట్టం— తప్పదు. మీరు విచారంగా ఉండికాజోలు. యజమాని— మీరు ఇవ్వాలి వెళ్లుతారనుకున్నాను లేండి.

నీ సం

ఒకడు— ఆసామ్య పెద్దమనిషి నీసంకల్ప యోధికారి అయినాడు.

మరియొకడు— నేనూ నీసాన్ని ఉపయోగిస్తే, రెండు సంవత్సరాలు ఖయదులో బెట్టారు.

దొంగతనం

జడ్జి— నిన్ను దొంగతనంక్రింద వదిలేసానుసారులు శిక్షించారు. నిన్ను మించినవాడు ఇంకొకడు కనిపించలేదు.

ముద్దయి— చిత్రం. నాశక్తికొలది నేను పనిచేశానండీ. ఈ లోకంలో మనుష్యుడు పరిపూర్ణుడు కాడగదా?

కుక్క

ఇద్దరు పెద్దమనుష్యులు ప్రపంచం సత్యమా మిథ్యా అని తర్కిస్తుండిరి. వీరు మాట్లాడుతున్నంత నేపు, కుక్క అరుస్తుండెను.

నాకరు (కుక్కను కొట్టుతూ)— నోరు మూకుకుపడం దు. ఇక్కడ మాట్లాడుకునే సంగతులను గురించి వాళ్లకన్నా నీకు ఎక్కువ తెలుసునా ఏమిటి?

పుట్టినరోజు

మేజిస్ట్రేట్— నీవు పుట్టినదెప్పుడు?

ముద్దయి— మీరేమయిన బహుమతి యిస్తారా?

మితవ్యయం

యజమాని— వాడగ్గర వంటిచేసే మనిషి ఎవరయినా సరే, ఖర్చు మితంగా చెయ్యాలి.

వంటమనిషి— చిత్రం. నేను అట్లాచేసానని మామెనకటి పంతులు వెళ్లగొట్టాడు.

యజమాని— ఆశ్చర్యంగా ఉన్నదే, కారణమేమిటి? వంటమనిషి— నాబట్టు చినిగిపోతే, నల్లి కొనుక్కోకుండా, పంతులుగారివే కట్టుకుండేవాడిని. అందుకని ఆయనకు కోపంవచ్చి తీసివేశాడు.

దా హం

పట్నవాసి— నాకు దాహ మవుతున్నదండీ.

గ్రామస్తుడు— మంచినీళ్లు తీసుకువచ్చేదా?

పట్నవాసి— నీళ్లెందుకండీ? బట్టలు బురదగాలేదే,

సూర్యోదయం

ఒకడు— ఇప్పుడు సూర్యోదయం ఎంత బాగుంటున్నదో చూశారా?

మరియొకడు— నేను ఈమధ్య చూడలేదండీ. పెండ్లకడనే పడుకుంటున్నాను.

ప్రారంభ నాటకము

చెన్నపురి ఎన్.ప్లెనేడ్ థియేటరులో శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాయక సమాజమువారు, ఏలూరు

గౌరవనీయులగు శ్రీ పానగల్ రాజాగారి సమక్షమున శ కుం త ల

12-12-25 శనివారం రాత్రి 9 గం-30 ని

వ ర వి క్ర య ము 18-శేడి ఆదివారము సాంత్రము 5 గం 30-ని

ప్ర ద ర్శిం తు రు ఎడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు—దువ్యంతుడు.

క. రత్నయ్యగారు—శకుంతల. మోతే నారాయణరావు జమీందార్,

ప్రొ ప్ర యి త రు.

కౌ ను థి యే ట రు 2453

5-12-25 శనివారమునుండి 11-12-25 శుక్రవారమువరకు ప్రతిరోజు 2 ప్రదర్శనములు సాయంత్రము 6-15 రాత్రి 9-30

శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2 గం|| ప్రత్యేకమాటిని గలదు

మదన్ థియేటర్సు లిమిటెడ్ వారివలన అత్యద్భుతమైనట్టి, పది బ్రహ్మాండమైన రీల్స్ గలిగినట్టి

ప తి థ క్తి

లేక భర్తయందు భార్యకుగల భక్తిని తెలుపుకథ ప్రదర్శింపబడును మినపల్లి, మాస్టర్ మోహన్ ప్రధానకథానాయకులు

వసంతకుసుమాకరం

క్షయలకు, అతియూత్రములకు, శుక్లమేహములకు ప్రసిద్ధిగాంచిన దివ్యమగము. 20 మాత్రలు సీసా రు 5.60 య.

శ్లే షాం త క ము తులం 1-శి రు 10.

క్షయ, శ్యావకాస మొదలగు అన్నిదగ్గులకు పనిచేయును. గుణములేదని రుజువుచేయువారికి సామ్యు వాపకుచేయబడును.

మావద్దగల పలు ఔషధముల కేట్రాగు ఉచితము.

చెన్నుభొట్ల సత్యనారాయణమూర్తి, (ఆయుర్వేద వైద్యులు) శ్రీ ఆంధ్రప్రదేశ్ నికేతనము, 2455 పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

స్టీలు నెట్ వెలి 22 శి

ఇది 1862 సం|| రము నందు కనిపెట్టబడి, యింగ్లం దీని గుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు వీడియు దీనిని వింతులకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్న మెంటు కంట్రాక్టు గారైన రామన్ మిసన్ గారి వద్దనుండి, ఒక యోగ్యతాపత్ర వచ్చినది. “నా గడ్డనునందు గడ్డియుండి, తినివేయుమండేను. తక్షణమే మీ ఔషధమును వాడితిని, గడ్డ పోయినది. నుత గాయండిన ఫలమునందు పురల వెంట్రుకలు మెలచుచున్నవి.”

2253 బుడ్డి 1-శి ధర రు 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈడిగవ విలూపమునకు ప్రాయోదం.

Collingwood & Co, Mount Road, Madras

స్వరాజ్యసంరంభము

రాటమొకసాధనమా?

(డాక్టరు రవీంద్రనాథ టాగూరు)

ఎంతవారినను తప్పలేదు గాని అభిప్రాయములను వ్రాత మూలముగ ప్రకటించు పద్ధతి మొదలయినది మన పెద్దలు చెప్పియున్నారు. కాని ఈవిధముననే నెన్నియో పర్యాయములు తిరస్కరించితిని. ఏదైనను వివాదమును పురి కొల్పి ప్రత్యుత్తర మివ్వఁజేసిన అవసరము లేదనియు నా యోగము నొక్కఁడు రాకుండెడిది. కలము చేతపుచ్చుకొనిన పర్యాయనందొ గద్యమునందో విచ్చలవిడిగ నా అభిప్రాయము లను ప్రకటించుట నా కలవాలెనది.

మనకు కొన్ని విషయములందు అధికముగ విశ్వాస మేర్పడును. కాని ఈవిశ్వాసమును సమర్థించుటకు తగినకారణము లుండవు. మనోభావములు స్వభావములు ఈ విశ్వాసమును మరింత బలపరచుచుండును. చక్కనికారణము లున్నందున మనము విశ్వసించుటలేదు. మూఁడువిశ్వాస మేర్పడినవిన్నట్లు కారణములకు దేవులాడెదము. కాస్త్రప్రతిరోధనమునందుమాత్రమే సిద్ధాంతము గావించుటకుఁగూర్చు అన్ని విషయములను చక్కగ పరిశీలించెదము. ఇతరసిద్ధాంతములు వ్యక్తులనమ్మకము పట్టుచు ఉత్సాహము ననుసరించి ఏర్పడుచుండును, వ్యాపించుచుండును. అందులో ఏదైన నొక గొప్పఫలితము నశియించి ఒక సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించినకారణముల నరయుటయే అసంభవమగును. ఫలితమును దృష్టియందుంచుకొని సిద్ధాంతమును మూఁడుముగ విశ్వసించుచుండట ఆచారము.

స్వరాజ్యము సులభముగను త్వరితముగను సంపాదించవచ్చునను సిద్ధాంతము ప్రతిపాదించబడెను. ప్రజలందఱు మారుమాటాడక విశ్వసించిరి. ఈ ద్రోహము మొదలయ్యెను. అట్టిసమయము సిద్ధాంతమునందలి లోపములను విశ్లేషించుట కెంతమాత్రము తగినది. కాని ప్రజలకు ద్రోహము మహాపాపమునను విచక్షణజ్ఞానము మునిగిపోవునట్లుండెను. ఇంతవరకు స్వరాజ్యసంపాదనము మిగుల కష్టపాద్యమైన మహాత్కార్యమని నమ్ముచుంటిమి. అట్లు స్వరాజ్యమును మిగలవిషయములకు సంపాదించవచ్చుననియు, అంతేకాక త్వరలోగూడ పొందవచ్చుననియు ప్రకటించబడగానే ఆశ్చర్యించుటగాని సందేహించుటగాని సాహసించినవా రెవ్వరు లేకపోయిరి. ఒకపక్షము కానీని సవరముగ మార్పుటకు అంగీకరించిన మాడవచ్చినవారందఱు సంతోషమును ప్రకటించెదరు. కాని సవరములుగ మారవలయు నను ఉత్సాహము ఆతరువాత వారి విజ్ఞానవికాసమును అడ్డుపెట్టుచుండును.

స్వరాజ్యము మనద్వారములవద్దనే నున్నదను సందేహము ప్రకటించబడగానే మనవారందఱకు పట్టరానిసంతోష మేర్పడెను. స్వరాజ్యము వచ్చుటేమోడ నిర్ణయింపబడెను. నిర్ణయింపబడిన కాలము దాటిపోయెను. కొన్నివత్సరముల మనము కొనసాగింపకుండుటయే ఈ ప్రతిహతపరిణామమునకు కారణమని చెప్పబడెను. ఈవాద మెంతోసరసముగ నున్నది. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు సంపూర్ణముగ భావతత్వ మేర్పడిన స్వరాజ్యమును చాలవరకు సంపాదించితిమనియే చెప్పవచ్చును. కాని హిందువులను మహమ్మదీయులను ఐకమత్యము కుదరకుండుటయే గొప్పచిక్క. ఈచిక్కను విడదీయుట ముఖ్యముగాని కేరలము కొన్నివత్సరములను సూచించుటకల్గి ఎట్టిలాభమున్నదో తెలియవచ్చును. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ఒకకాలము నిర్ణయింపబడెనని ముందు వ్రాసితిని. కాలనిర్ణయము ప్రజలయందు దొక విపరీతోద్రేకమును పురికొల్పెను. నిర్దితకాలము గడచిపోయినను ఈ విపరీతోద్రేకము సంపూర్ణముగ చూరలేదు. స్వరాజ్యప్రాప్తికి ఒకటిరెండు సాధనములు మాత్రమే యున్నవనుపిచ్చి భ్రమ ఇంకను నున్నది. రాటము పరమోత్కృష్టముగ సాధనమని నమ్ముచుచున్నది.

రాటముపై అందఱు నూలువడుకవచ్చును. గాని రాటపు నూలు మిల్లులనూలతో పోటీజేయుజాలవని నమ్ముటచే పలువురు రాటములను సమయోగించుటలేదు. లక్షలకొలది భారతీయులు తమ విరామసమయమును నూలువడుటకు ఉపయోగించిన నిజముగ కొంత లాభమేర్పడును. కాని రాటమును అధికముగ ప్రశంసించువారిలో అనేకులకు రాటముపై నూలువడుటకు తెలియదు. నూలువడనేగాని చేతల పసలేదు.

రైతులు-రాటము

మరియొకవిషయము: మనవారందఱు రాటముపై నూలు వడికిని దేశదారిద్ర్యము లేదు. కాని అది స్వరాజ్యముకాదు. ఈ ఫలితముమాత్రమే అపేక్షనియ్యమైనది కాదా యని ప్రశ్నింపవచ్చును. విరామసమయమున రైతులు ఏదో లాభకరమగుపని చేయుట ముఖ్యమనితలచెదము. కాని ఈమాత్రమును అచరణయందుంచుట అసాధ్యమని గుర్తొనగలెను. వడుకుడు అని కాసింపినలాభము లేదు. వ్యయసాయదారులకు వ్యవసాయవిషయములందే నిష్క్రమ అనుభవముండును. వ్యవసాయమునకు సంబంధించినవిషయములను తడవుకొనక పనిచేయగలరు. వ్యయసాయమునకు సంబంధించినవిషయములను సమర్థించుటకు వారు సోమరులని చెప్పబడును. సంవత్సరముంతయు వ్యవసాయమునకు సంబంధించినవిషయములను వారు పనిచేయుచునేయుండెడివారు. ఎల్లప్పుడు ఒకటేవిధముగ పని చేయుచుండుటచే వారికి బుద్ధిబలము వృద్ధిగాంచుట కవకాశముండదు. వాడుకపడినపనినే చేయగలరు గాని కొత్తపని చేయజాలరు రైలుబంపిల ఒకటే మార్గమున నడువగలరు. కావున రైతులు వడుకుటకు పూనుకొనట అసంభవము. కొంతకాలము తంటాబడగలరు గాని ఫలితము మూల్యముగ నుండును.

చినపనియైన తడవుకొనక పనిచేయగలరు. వ్యయసాయమునకు సంబంధించినవిషయములను సమర్థించుటకు వారు సోమరులని చెప్పబడును. సంవత్సరముంతయు వ్యవసాయమునకు సంబంధించినపని యున్న వారు పనిచేయుచునేయుండెడివారు. ఎల్లప్పుడు ఒకటేవిధముగ పని చేయుచుండుటచే వారికి బుద్ధిబలము వృద్ధిగాంచుట కవకాశముండదు. వాడుకపడినపనినే చేయగలరు గాని కొత్తపని చేయజాలరు రైలుబంపిల ఒకటే మార్గమున నడువగలరు. కావున రైతులు వడుకుటకు పూనుకొనట అసంభవము. కొంతకాలము తంటాబడగలరు గాని ఫలితము మూల్యముగ నుండును.

వంగరాష్ట్రమునందు రెండుజిల్లాలయందలి రైతులతో నాకు కొంత అనుభవముగలదు. రైతులవిషయమున అలవాటు ఎంతబలవంతమైయున్నదో నాకు తెలియును. వరిపంటచేయు వారు రాత్రింబవళ్లు కష్టమునక పనిచేయుదురు. కాని విరామ సమయమున కూరగాయలను పండించుకొనుటకుగూడ వారికి చేతగాదు. పనిలేనప్పుడు దొడ్లలో కూరగాయలపండించుకొనిన లాభకరమని వారి కెంతయో బోధించితిని. వరిపంటసమయమున చెమటరాష్టి పాటుపడినవారు కూరగాయలపంటకై ఇందుకైనను పనిచేయజాలకపోయిరి. గోదవార చెరువు మున్నగు పంటలు పండించువారు సంవత్సరముంతయు ఆపసలే చేయుచుండురు. వారికి అనుభవముగల పంటలను పండించుటకు వీలులేని భూములను వన్నలను కట్టి ఏవిధముననైనను ఉపయోగించుకొనక యూరకుండురు. పశ్చిమరాష్ట్రములందలిరైతులు వచ్చి ఊరక వదిలివేయబడిన భూములను స్వల్పముగబాడుగులకు కొలు తీసికొని నిమ్మకాయలను పండించుకొని గొప్ప లాభములను పొందుచున్నారు. నిమ్మచెట్లను పెంచుటకల్గి గొప్పలాభము కలుగునని స్వయముగ చూచుచున్నరు వారాపనికి పూనుకొనరు. అందులకు వారు సోమరులని చెప్పబడును. భారత దేశమున గోదవారపంటకు యోగ్యమగు ప్రదేశములన్నియో యున్నవి. కాని రైతులకు అనుభవములేనందున ఆ ప్రదేశము లన్నియు సాగుబడికావున్నవి. ఏరాష్ట్రమునందలి రైతులకు ఏ పంటవిషయమై ఎక్కువ అనుభవమున్నదో ఆపంట వారు పండించుచుండెదరు. ఎక్కువలాభమువచ్చుననున్న కొత్తపంటలకు పూనుకొనరు. రైతులును కొత్తపంటలయందును కొత్తవృత్తులయందును ప్రవేశపెట్టుట అసాధ్యము. కావున బాహ్యసాధనములను సూచించుటవలన లాభములేదు. దృష్టిపథము మారవలయును. మానసికపరివర్తనము అవసరము.

సాంఘికసమస్యలు

హిందువులు మహమ్మదీయులు ఐకమత్యముతో మెలగుచుండవలయునని సూత్రప్రాయముగ చెప్పబట్లు లాభములేదు. హిందువులు ఖిలాఫతుకుద్యమమున చేరి ఆందోళనము జరుపవచ్చును. ఇట్టి ఐకమత్యము సులభము. భౌతికలాభములను కొన్నిటిని మహమ్మదీయులపరముగవశపఱియవచ్చును. ఇదంతయు బాహ్యవిషయములను సంబంధించినవి. కాని ఒకసంఘమువారికి మరియొకసంఘమువారిపై గల దురభిప్రాయములను తొలగించుటయందు గొప్పచిక్క. ఏర్పడుచున్నది. హిందువులు మహమ్మదీయులను అపవిత్రులుగ పరిగణించుచున్నారు. మహమ్మదీయులకు హిందువు కాపురు. హిందువులకు మహమ్మదీయులను స్వరాజ్యము లక్షణములమైన పదార్థమైనను ఈ దురభిప్రాయమును రెండుసంఘములవారు వరసజాలకున్నారు. ఆంగ్లేయుల సాంప్రదాయములపై అభిమానముగల ఒక హిందూమిత్రుడు ఆంగ్లేయవేషమును ధరించి ఆంగ్లేయులు భుజించువిధముననే ఆహారమును భుజించుచుండెను. కాని అతనికి భోజనపదార్థములను హిందువులే వండిపెట్టవలయును. ఆంగ్లేయులుగాని మహమ్మదీయులుగాని కంటజేసిన తాళదు. నిజముచిక్క. ఇక్కడ వచ్చుచున్నది. తరతరములనుండి నాటుకొనిపోయిన వత్సాంప్రదాయములు నిజముగ హిందుమహమ్మదీయ ఐకమత్యమునకు అడ్డుతగులుచున్నవి. ఖిలాఫతు ఉద్యమమువల్ల ను కాన్పూరు ఒడంబడికలవల్ల ను ఏర్పడు ఐకమత్యము కేవలము బాహ్యమైనది ఎంతమాత్రము ఆంతరింగికమైనది కాదు.

బాహ్యపరిస్థితులకు సంబంధించినవిషయములను సులభముగ పరిష్కరింపవచ్చును. మనస్సును ఆసరించియున్న అపోహలను దురభిప్రాయములను తొలగింపజేయుట మానవునితరముకాదు. కావుననే మానసికపరివర్తనముకాక బాహ్యసాధనము లేవనను సూచించడైన సంతోషముతో విశ్వసించి ఆతరువాత అనుసరింప బూనుకొనెదము. స్వరాజ్యసంపాదనకు రాటము సాధనమని చెప్పవలసినది. ఈమాత్రమును అంగీకరించినను రాటము కేవలము బాహ్యసాధన మగును. స్వరాజ్యసంపాదనకు బాహ్య సాధనమును సూచించట్టి తరతరములనుండి వచ్చినసాంఘిక

దురభిప్రాయములను అపోహలను అలవాటులను గుర్తొనగకుండుట యగుచున్నది.

మనరైతులు విరామకాలమును లాభకరముగ ఉపయోగించి దేశదారిద్ర్యమును తగ్గించిన స్వరాజ్యము సంపాదనమని చెప్పబడుచున్నది. ఇందులకు రైతులు తమ విరామకాలమునెట్లు ఉపయోగింపవచ్చునో ఆలోచించి నిర్ణయించుట ఉచితము. బాగుగ ఆలోచించినరైతులకు వ్యవసాయసంబంధమగు పనినే కలుగజేయుట ఎక్కువ లాభకరముకాదా యని ప్రశ్నించుచున్నాను. మాటసామెతకు నేను దరిద్రుడనైతి ననుకొనుదు. పనిచేసి ధనముసంపాదించుకొనవలసిన అవసరమేర్పడును నాకు హితముగవారు నాకేవిషయములందు అనుభవమున్నదో పరిశీలించవలెను. నాకు వాఙ్మయమునందు కొంత అనుభవమున్నది. నాకు హితముగనుటకులకు నాఙ్మయవిషయములపై అభిమానము లేకపోవచ్చును. వాఙ్మయవిషయములపట్ల తిరస్కారభావ ముండవచ్చును. కాని నేను అనలంబింపవలసిన వృత్తివిషయమై హితముగవలసినవిషయము నాకు వాఙ్మయవిషయములందుగల అనుభవమును పాటింపుట అవసరముకాదా? విద్యార్థులుండు ప్రదేశమున కాఫీహోటలుపెట్టిన నూటికి 75 వంతున లాభమువచ్చును. కాని వ్యక్తుల వ్యక్తిత్వమును పాటింపనితెగ్గలు నిష్ప్రయోజనమైనవి. నేను కాఫీహోటలుపెట్టిన తప్పక నష్టముకలుగును. గొప్పలాభము సంపాదించు కాఫీహోటలుయజమానికన్న నేను బుద్ధితక్కువవాడను కాను. మా ఇరువురు మనస్తత్వములు భిన్నముగ నున్నవి.

రైతుల వాడుకలను అలవాటులను గమనింపక వారి ధనవంతలుగను సుఖవంతులుగను జేయ యత్నించు ఉద్యమములు ఫలింపజాలవు. బుద్ధి నుపయోగించక కేవలము కాయవ్యయము చేయుచు జీవితములు జరుపువారికి బుద్ధి వికసింపదు అట్టివారికి కొత్తవృత్తులకుండు పరిచయము అభిమానము ఏర్పడుట అసంభవము. మానసిక కాస్త్రము ఈ సిద్ధాంతమును బలపరచుచున్నది. ఈ సిద్ధాంతమునందలి సత్యమును గుర్తొనగక నిర్భాగకార్యక్రమములను తయారుచేసిన మానసిక కాస్త్రమునకు నష్టము కలుగదు. నిర్భాగ కార్యక్రమమే నిరవయోగమగును పాశ్చాత్యదేశములందు రైతుల వృద్ధిగోరువారు రైతులకు అనుభవముగల వ్యవసాయవిషయములందే నూతనపద్ధతులను అమలునందుచుచున్నారు. మాత్రం సాధనములను సుపయోగించుటవల్ల వ్యవసాయ కాస్త్రప్రతిరోధన ఫలితములవల్ల రైతులకు గొప్పలాభము కలుగును. ఎక్కువగ పండించుటకును కొత్త పంటలు పండించుటకు సాధ్యమగును. రైతులు తమకు అలవిడిన మార్గము నందుగాక కొత్తమార్గము ననుసరింపవలయునని కోరుట హితముగవారి లోపమని చెప్పవలెను.

రాటము - స్వరాజ్యము

రాటముపై అధికముగ నూలుతీసి ఖడ్గరైత్యులై అధికమైన దేశదారిద్ర్యము కొంతవరకు తగ్గనని చెప్పబడుచున్నది. కాని ఇట్లుచేసిన దారిద్ర్యము తగ్గనా అను విషయమై మాడ కొన్ని సందేహములున్నవి. కాని అనుభవములేని వాణింటివాడు ఇట్టి విషయములందు వివాదమునకు దిగుట ఉచితము కాదను తలంపుతో ఈ విషయమై అధికముగ వ్రాయు పూనుకొనలేదు. కాని 'రాటము స్వరాజ్యము' ఈరెంటిని పర్యాయ పదములుగ సుపయోగించుటచే కొంత కలవరమేర్పడుచున్నది. నిజ సమస్యను గుర్తొనగట అసాధ్యమగుచున్నది. స్వరాజ్య సంపాదనకు భంగము కలుగుచున్నది.

దేశ సాభాగ్యము ఇట్టిసరి సంపూర్ణముగ భావము మనయందేర్పడవలెను. ఇట్టి గొప్పభావమును సంకుచితమైనదైన మనపట్టులకు మాడ తగ్గిపోవును. దేశోద్ధరా ప్రయత్నములందు రాటమునకు ప్రధానస్థాన మొసగుట ప్రజోత్సాహమును క్షీణింపచేయుట యని నా అభిప్రాయము. సంపూర్ణస్వరాజ్యము ననుభవించుచు మహత్సంపదలతో తులతూగు భావి భారతదేశము ప్రజల దృష్టికి గోచరించు నట్లు చేసిన తల్లిదండ్రు వారు అన్నివిధముల పాటుపడుటకు పూనుకొనెదగ. అట్లుగాక ప్రజలదృష్టికి గోచరించు పదార్థము మహత్తరముగ విస్తర్యమును సూచింపక తున్నట్లు అల్పమై యుండిన ప్రజలకు ఉత్సాహము పుట్టుట అసంభవము. ప్రపంచమున గొప్పత్యాగ మొనరిన మహానాయకులు తమమార్త్యభూమి ఉచ్చస్థితికి రాగలదగు నమ్మకముతో అట్లావర్చిరి. దేశము ధనసాధ్య సంపదలతో తులతూగుచుండ గలసరియు దేశీయులు సర్వసాధ్యములను సమర్థవింపగలరనియు నమ్మి వారు తమజీవితములను స్వదేశోద్ధరణమునకై ధారపోసిరి. ప్రజలయందు త్యాగబుద్ధిని పురికొల్పి వలయునని ఒక గొప్పలక్ష్యమును వారికి చూపవలెను. రాటము నూలు ఖడ్గరైత్యులకువలయునగు నుండుదృశ్యము దేశపు విశ్వరూపమును మహత్వభాగ్యమును ఎంతమాత్రము సూచించదు ఈలక్ష్యము ప్రజలయందు ఉత్సాహమును పురికొల్పజాలదు. మరణసంగీతము కలుగజేయుదు.

తల్లితండ్రుల శిశువునకు వాఙ్మయ స్వరూపమును దృష్టి యందుంచెదరు. అందుచే జనించిన ఉత్సాహముతో శిశువునం తోషముతోను, ఉత్సాహముతోను మాటలను నేర్చుకొనును. అట్లుకా చిన్నతనమునందే వ్యాకరణపు స్వకములందు సారమును తెల్లము సహాయముతో శిశువులకు పట్టింప ప్రయత్నించిన లాభముందా? కావుననే దేశీయులు స్వరాజ్యమునకై నిజ ముగ పాటుపడవలయుననిన లక్ష్యము గొప్పదిగ నుండవలెను. అంతేకాక స్వరాజ్యమును ఇట్లుందునని గుర్తూడ చూడవల యును. అన్నిప్రదేశములందు గుర్తూపుట అసాధ్యము. సత్యమున పదార్థమునకు వ్యాప్తిగాని విస్తీర్ణముగాని ప్రధానముకాదు. సత్యము స్వతేసిధ్యముగ ప్రకాశించుచుండును. అదేవిధమున అన్ని ప్రదేశములందును స్వరాజ్యమును గుర్తూపుట అసాధ్యముకా వచ్చును. అది అనవసరము. ఒకచోట గుర్తూపిన చాలును. తీవ్రకళతో కూడియుండు పదార్థములు ప్రభువంశముండి సంపూ ర్ణముగనే యుండును. శిశువు పుట్టునప్పుడే అన్ని అంగముల తో జన్మించును. ఒకకాలి బొటన జేలు తో మాత్రమే జన్మించి క్రమముగ కాళ్లు చేతులు పాట్లు తల భాదు. అన్ని అంగములతో పుట్టు ను. క్రమముగ అన్ని అంగములు వృద్ధిచేయుచుండును. అదేవిధ మున స్వరాజ్యవృత్త్యు డీవకళతో నిండియుండవలయుననిన సంప్రద్యమైనదిగ నుండవలెను. రానులు రానులుగ నుండు రా టపుతాకే స్వరాజ్యమునకు ఒక కాలము శిశువుగ భావించవల యుననియు క్రమముగ నేతులు తల వచ్చుననియు చెప్పినట్లుం డును. ఇట్టి వివరీతపు శిశువును పేండుటకు ఎంత నిరుత్సాహ ముండునో, అట్లే అసంపూర్ణమున స్వరాజ్యవృత్త్యమును లక్ష్య ముగ నుండుకొనినదానికై పాటుపడుటకుమాడ ఉత్సాహముం డును.

కావున కేవలము రాటము నూలుపై మన కైసామర్మ్య ములను ప్రయోగించుట కన్న స్వరాజ్యవృత్త్యము సంపూర్ణముగ ప్రజలకు గొచరించునట్లు చేయుట అవసరము. అన్నియో విష యములు సమకూరిన గాని దేశదారిద్ర్యము తొలగదు. ప్రజలకు డేమును కలుగదు. వాటినిన్నిటిని దృష్టియందుంచుకొనవలెను. అన్నివిధముల సంపూర్ణమున దృష్ట్యమును లక్ష్యముగ నుండుకొ నవలెను. ఏవో ఒకప్రదేశమున సంపూర్ణ ఆరోగ్యము విశ్వరూపు షాఖ్యము ననుభవించు నూ కి న పరిస్థితులను సృష్టించవలెను. దానినిచూచి దేశీయులు ఉత్సాహముతో తామున్న ప్రదేశ ములు కూడ చక్క తెట్టుకొన పూనుకొనవారు. అట్లు కాక కేవ లము రాటము మీదను ఖడ్గముమీదను ఉపన్యాసము లిచ్చిన లా భముండును. 'న మేధావాక్ బహుధా శ్రుతేన' అను వారోక్తి ననుసరించి వినుటవల్ల లాభములేదు. ప్రత్యక్షానుభవము అవసర ము. భారతదేశమున ఒక్క గ్రామమునకు పట్టుదలతో పనిచేసి గ్రామమునకు నూతనస్వరూపముకలుగజేసిన మాతృభూమి పుష్టి అప్పుడు ప్రారంభమగును.

మాతృభూమిని సృష్టించుట

మానవుడు తన మాతృభూమిని తానే సృష్టించుకొనుచు వాడు. ఇట్లు సృష్టించుట యందును, సృష్టించు దానిని సంరక్షించుట యందును, మానవులకు పరస్పరసంబంధము లేర్పడుచుండెను. తాము సృ ష్టించిన మాతృభూమిపై వారికి క్రమభక్తి అధికముగ నుండును. మనదేశమునందీ భావమును గ్రహింపవారే లేరు. కావుననే పర స్పరసంబంధములు ప్రేమ భక్తి గోచరించుటలేదు. దేశము నకు వచ్చినవెపట్టు తనపని తలఘనవారు లేరు. కావున మాతృభూ మిని సృష్టించు కత్తి మనవారి కలవడునట్లు చేయవలెను. సృష్టి జరుగుటకు అందరు కలసి అన్నివిధముల ఒకటే లక్ష్యమును సాధించుటకై పనిచేయవలెను. ప్రారంభదశయందు మనప్రయ త్నములు ఆర్థ ఫలితములతో కూడియుండవచ్చును. 'వృష్టిపు స్యధర్మస్య త్రాయతే మహంతో భవతు' అను గీతోపదేశమును జ్ఞాపకము నందుకొనవలెను. ధర్మము స్వల్పముగ నాచరించి నను గొప్ప ఇక్ష్వాకులను మనము అంతరింపవచ్చును. సత్యము యొక్క శక్తి దాని విస్తీర్ణతయందు లేదు. సత్యము సహజము గనే బలవత్తరమైనది.

నలుగురుకలసి ఒకటే పనిచేయుట ఎప్పుడు ప్రారంభ మగునో అప్పుడు స్వరాజ్యమహాభావమునకు పునాది ఏర్పడు ను. బాహ్యవిషయములందును అంతరంగిక విషయములందు నలుగురు కలసి పనిచేయజాలనంతకాలము బాహ్యవిషయము లందుకు (అనగా కూడుగుడ్డు) అంతరంగిక విషయము లందును (పరస్పర వికమత్త్యము) లోపములు తప్పకయుండును. బాహ్య పరిగర్తనమునకు సాధనముగ కార్యక్రమము మానవులయందు నిగూఢమైయుండు మహాకళను వికసింపజేయదు. స్వరాజ్యా నుభవమే స్వరాజ్యమునకు సాధనము.

రాటము మనిషిని యంత్రముగ మార్చును ప్రజలయందు సృష్టిచేయుకత్తిని వృద్ధిచేయవలయును. భవయందు సృష్టిచేయుకత్తి ఎప్పుడు కలుగునో అప్పుడే మనకు

స్వరాజ్యము లభించును రాటముపై నూలుతీయుట సృష్టియని వాదించవచ్చును. కాని ఈవాదమును అంగీకరించుటకు మీ రేదు. రాటమును త్రిపుటచే మానవుడు రాటమునకు అనుబం ధముగ మారుచున్నాడు. యంత్రము చేయుపని మనిషిచేయు ను. తనకీవకళ మరణపదార్థముగ మారుచున్నది. యంత్ర మునకు ఆత్మలేదు. ఇతర వస్తువులతో ఎట్టి సంబంధము లేదు. అదేవిధమున ఎల్లప్పుడు రాటము వడుకువారు తోడి వారితో ఎట్టిసంబంధము లేనివారై యంత్రము లయ్యెదరు. ఇతరులను గురించి ఆలోచించుటకు గాని శ్రద్ధ నహించుటకుగాని రాటము పై నూలుతీయువానికి అవసరములేదు. పట్టుపురుగు పట్టునూలు తీయువిధమున బాహ్యప్రపంచముతో, ఎట్టి సంబంధము లేక తనపని తానుచేయును. కాంగ్రెసుసభ్యులు రాటముపై నూలుతీయుచు దేశ సౌభాగ్యవృత్త్యమును దృష్టియందుంచుకొన వచ్చును. కాని ఈవృ త్త్యమునకు రాటము కారణముకాదు. తన గ్రామమునుండి ఒక అం టుబాడ్యమును రూపుమాప పూనుకొనిన యువకుడు ఒక్కడుగ పనిచేయుచున్నను గ్రామములసౌఖ్యమునే దృష్టియందుంచుకొని పనిచేయుచుండును. గ్రామముయొక్క సౌభాగ్యమును అతడు దృష్టియందుంచుకొనుటచే సంతోషముతో ఎన్ని కష్టములనె నను వోర్చి పనిచేయును. రోగమును రూపుమాపి నూతనగ్రామమును సృష్టించవలయుననుమహాత్మాసా మతనిని ఆచరించును. అతడు స్వరాజ్యసిద్ధిని సాధించినా డుచున్నాడు. అతనితో ఇతరగ్రా మములు కలసి పనిచేసిన ఆ గ్రామమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించిన దని చెప్పవచ్చును. ఏలయనిన వారు నూతనగ్రామమును సృష్టిం చుచున్నారు.

ఒక గ్రామమున కొందరు చేరి ఆహారసంపాదనకును, ఆ రోగ్యసంరక్షణమునకును, విజ్ఞానవికాసమునకును కలస పని చేసిన వారు స్వరాజ్యలేఖను గోచరింపజేసినవారై యొందరు. అప్పు డా లేజును క్రమక్రమముగ దేశమందంతయు వ్యాపించవ లెను. మరణపదార్థముగ రాటపుపద్ధిభవణమువల్ల గాక తీవ్రకళ తో కూడియున్న సృష్టిశక్తి వ్యాప్తివల్ల దేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధింపవలయును. (మాడరను రెవ్రా డిసంబంధసంచిక)

నోటీసు

కృష్ణాజిల్లా బెజవాడ తాలూకాలో చేరిన తోట్ల వల్లూ రు గ్రామములో సర్దు చేయబడిన పాటిపు గాకు పెండెలు 79 (డెబ్బదితొమ్మిది) దింటికి ఖ ౨౭ "౦" యిరువదివేలపుట్ల పదిమూలరపుగామును 1925 సెల్ డిసెంబరు 12 వ తారీఖున తోట్ల వల్లూరు గ్రామములో శివాలయ మండపమువద్ద తన పెద్ద మనుష్యుల ఎదుట బహిరంగముగా వేలంపాట మూలకముగా ఒకటే లాటుగాగాని విశిష్టి లాటుగాగాని విక్రయించబడును. పాటుపాడువారు ముందుగా రు 100-0-0 లు ధరావతుపెట్టి పాడవలసి యుండును. పాట కొట్టికేసిన వెంటనే ఆరు పాట దారు పాట మొత్తమును చుప్పగా యిచ్చి సర్దును స్వాధీన పర్చుకొనవలెను. పాట వరతులు పాటకాలమందు వినిపించబడు ను. యీ పుగాకును గోదావరిజిల్లా ఆమలాపురం తాలూకా చింతారంక కాపురముడు విల్ల వెంకన్న గారు ఖరీదుచేసి తూకం చేయించి పెండెలు కట్టించి యిచ్చట నిల్వయుంచి వెల్లి తిరిగి రానందున నోటీసు వగయిరాల మూలకముగా తెలియపర్చిన మీదట విక్రయించవలసివచ్చుననే యీ హాంతును సర్వజనులకు తెలియపర్చడమైనది. శ్రీమవారికి ఏ యిబ్బందులు కలుగ నుండా కోరిన ఏర్పాటులు చేయడమగును. 2510 తోట్ల వల్లూరు } మాకినేని అప్పయ్య ది 30-11-25

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 958

మవుంటురోడు, మద్రాసు. 8-12-25 నుంగవారమునుండి 11-12-25 శుక్రవారము వరకు ప్రపంచమందు అంతటను సుప్రసిద్ధి చెందిన "సి బ్లై" సామ్యుయ్ హార్వే క్లిన్స్ ఆడమ్సుగారిచే వ్రాయబడిన ప్రసిద్ధమైన నావలులోనిది.

జ్యోతిషము 2421

మహాత్మాగాంధీ దైవజ్ఞుడు 1 సంవత్సరము మాసవారిశలములు వ్రాయు రు 2.0-0 భరివృత్తము గురించిన 5 ప్రశ్నలకు రు 1-0-0 ప్రైవేటుప్రశ్నకు రు 0-4-0 జననకాల వివరములేక ప్రశ్న వ్రాయుకాలమైనను తెలుపవలెను. ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా

వ్యవసాయ సంఘసభ

భారతదేశమందలి వ్యవసాయపరిస్థితులు మున్ముందు మంచి అభివృద్ధిలోనికి రానున్నవి.

గౌ. సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లాగారి

యువన్యాసము

పూనా, డిసెం 7:—వ్యవసాయ సంఘమువారి వారి కసభలో నుపన్యసింపుడు గౌరవనీయు లగు సర్ మహమ్మద్ హబీబుల్లా సామోబు బహదూరుగారిట్లు చెప్పి:—యుద్ధానం తరమున కలిగిన డబ్బు యిబ్బందివలన కొన్ని దినగాలవరకు మనము వ్యవసాయముపై క్రొత్తశిల్పులను చేయజాలక పోయితిమి. అట్టి యిబ్బంది యిప్పుడు క్రమక్రమముగా తొలగుచున్నది. ఈయి బ్బందియున్నను కడచిన 5 సంవత్సరములనుండి రాష్ట్రీయశాఖల పరిమితముగాపాటుపడుటచేత రాష్ట్రీయప్రభుత్వములయొక్క యు అచ్చట పనిచేయుచున్న వ్యవసాయశాఖోద్యోగులయొక్క యు పట్టుదలను ప్రశంసించవలసియున్నది. ఇండియాదొరతనము వారుమాడ డబ్బుయిబ్బందిని పాటింపక వ్యవసాయము కొరకు దాము చేయగలిగినది చేయుటకు ప్రయత్నించిరి. పూనాముక్తే శ్వరులలోనున్న సంస్థలను పోషించి పెంపొందించుటయే గాక వెల్లింగ్టన్ కర్నాల్ బెంగళూరులలోనున్న దుగళాల (డె యిఫారము)ను మిలిటరీఅధికారులనుండి తీసికొని పనిచేయం చుచు ప్రభుత్వమువారు ఆచందలోనున్న షీర్జకాలనుకూడ తీసికొని వానిని డెయిరీ ఫ్యాక్టరీ పాతశాలముగా నడిపింపవలె నని చూచుచున్నారు. కోయంబత్తూరు షుగర్ రిసర్మిట్టేషను యింపీరియు అధికారము క్రిందికి గొనిరాబడినది. దానిని సంఘ త్వరము అభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకై గొనిరాబడిన సూచనలు కాంక్షను చేయబడినవి. పశుచికిత్స, పశుప్రవర్ధక, దుగళాలను గూడ అభివృద్ధిలోనికి తేవలెనని ప్రభుత్వమువారికి ఉద్దేశ్య ములు కలవు.

ఇండియన్ పెట్రోలు కాటనుకమిటీగా కి మూడు సంఘ త్వరములనుండి చేయుచున్న పనులు హిందూదేశములో ప్రతి పండించేవానికే గాక ప్రతివర్తకమునకు మొత్తముమీస లాభ కరముగనున్నది. ఇందువలన వ్యవసాయశాఖలో పనిచేయువారు అరుదైరి. కాని లీకమీషనువారు పడిన కష్టములవలన (నేను గూడ లీకమీషనులో సభ్యుడను) యీలోపము చాలగవరకు తగ్గి నది. ఇకముందు వ్యవసాయశాఖలో పనిచేయుటకు రెగిస్టరి ముది ఆఫీసరులు దొరకగలరు.

ఇంకి కూమర్త్రయ్యయు రాజప్రతినిధియొక్కయు ప్రకటనలవలన కొన్ని దినములనుండి హిందూదేశ వ్యవసాయ ములో అభిలాష మెండెనది. కావున వ్యవసాయవిషయమున మన మొక గొప్ప అభివృద్ధిని చూడబోవున్నామనియు క్రమక్రమముగా హిందూదేశములోని వ్యవసాయముగూడ యూరపు, అమెరికా ఖంధములలో వ్యవసాయము పొందిన య భివృద్ధిని పొందగలదనియు అప్పుడు హిందూదేశములోని రయి తాంగమును వారియాలమున దేశమును విశ్వరూపునభివించి ననియు చెప్పట అప్రస్తుతముకాదు.

తుమకు డాక్టరు గ్లప్టనుగారును వారి సంఘమువారును చేసిన నేవలను మెచ్చుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు జెయిల్స్ విచారణ సంఘము

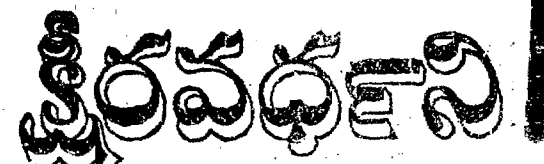
మాంటుగోమరీలో విచారణ

లాహోరు, డిసెం 7:—పంజాబు జెయిల్స్ విచారణ సంఘము మరల డిసెంబరు 10 వ తేదీ గురు వారము వాడు లాహోరులో బయలుదేరి ఆరోజునే మాంటుగోమరీ చేరున మాంటుగోమరీ జెయిలును యొక డెయిల్లెట్ల సాక్ష్యమును పుష్కలము కమిటీ మరల 11 వ తేదీ రాత్రికి లాహోరు తిరిగి వచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

ఆయుర్వేద భూషణ

2134

నోరి రామశాస్త్రి, ఎ. కే. ప. సి. వారి

తెలుగులకు చనుబాలు వృద్ధిచేయును ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ

మదగాపవార్తలు

పచ్చయప్ప ధర్మములు-సభ:— పచ్చయప్ప ధర్మముల సంస్థాపన స్మారక సభ, పచ్చయప్ప కళాశాల విద్యార్థులకు బహువతు లిచ్చుటకు గాను పచ్చయప్ప హాలులో గురువారము 5-15 గ. జరుగును. గౌ॥ శ్యా॥ వి.వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. రా.బ., 2. తణికొనలం చెట్టిగారు ఉపన్యసించెదరు.

మరణసంఖ్య:— డిసెంబరు 5 వ తేదీతో అంతము చేయవలసినందు మరణసంఖ్య సామాన్య వెయ్యిమందికి 63.9 వారి నందెను. అంతముచేయవలసిన 48.1 వారి నందెను 8 కి స్త్రీలమునవచ్చి 1 రు మరణించిరి. 42 కి కల రావచ్చి 15 గురు చనిపోయిరి. ఇరవైరెండువలస 5 కి గురు నిపోయిరి.

వాన:— దక్షిణభాగముం చెక్కువగా వర్షము పడుచు స్త్రీలు వార్తలు తెలియవచ్చినవి. మెలకలూరులో 18 గంటల శుభ్ర వర్షమువరిగెను. తిన్న సాయంకాలమునుండి శర్వదేవి మెలకలూరుల మధ్య రాకపోకలు నిలచిపోయినవి.

హాస్:— అనుకూల వాతావరణము జంగాయే కట్టబడెను. ఆ. ప్రె.

రాకపోకలు:— మదరాసు బివపు వాలరుగారు, డి. కె. వి. రెడ్డివార్యులుగారు సేదనయమువచ్చిరి.

ఎ. ఆర్. కాన్య జిల్లాకలెక్టరుగారు కోయంబుత్తూరు నకు, డి. బి. సి. వి. విశ్వనాథ శాస్త్రిగారు తిరుమారునకు, బొమ్మాయి కార్వరుగారు కలకత్తాకు నిన్నరాత్రి బోయిరి.

గౌ॥ సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు మన్నా డిగ్రీనుండి ఈయవచ్చు నన్నపురికి వచ్చిరి. సర్ ఎం. సి. టి ముత్తయ్యచెట్టి రూరుగారు గతరాత్రి తంజావూరు వెళ్లిరి.

8 వ రెడ్డిమహాసభ:— 8 వ రెడ్డిమహాసభ గోఖా హాలులో 19, 20 వ తేదీలందు జరుగును. రెడ్డిమహాసభలందరు వచ్చేయ ప్రార్థితులు. ఆహ్వాన సంఘసభ వై. ఎం. వి. ఎ. భవనమునందు 8 వ తేదీ 5-80 గ. జరుగును. మదరాసు వాస్తవ్యులెల్లరు వచ్చే సభను జయప్రదముగ జరుపప్రార్థితులు. ఆహ్వాన సంఘ సభ్యత్వము రుసుము రూ. 10. డి. బి., ఎం. వెంకటరాఘవులరెడ్డిగారు మన్నూరు జమిందారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నుందురు.

బీటుజమానుల లంచము-శిక్ష:— క్రిందటి నెలలో పోలీసు కమిషనరు బ్రాహ్మ ఫీలిపుగారు, పోలీసుజమానులు సాక్షిలు మోటారుడ్రైవరులవద్ద అన్యాయముగ లంచములు పుచ్చుకొను చున్నారని విని తెలుసుకొనువద్ద సాక్షిలును, ఒకజమానును పట్టుకొనిరి. వారి నపుడు పనిలో నుండి సస్పెండు చేయించిరి. విచారణ ముగిసినది. ఆసాక్షిలును వేరొకపట్టామునకు మార్చి అటనుండి ఒకని యానగరమునకు తేవరినని ఇనస్పెక్టరు జనరలుగారికి కమిషనరుగారు సిఫార్సుచేసిరి. సాక్షిలు ఇదివరకు సత్ప్రవర్తనగలవాడగుటచే ఈమాత్రము శిక్షతో నూరకొనిరి. జమానును తండియారుపేటకు మార్చిరి.

మాంబళం నివాసుల సంఘము:— మాంబళం నివాసులు అదివారము 6 వ తేదీన కోదండ రావస్వామి దేవాలయములో సమావేశమైరి. వి. కె. రంగాచారిగారు వి.వి. ఎస్ (జిల్లా మునసబుజేసి విరమించిరి) అధ్యక్షత వహించిరి. మాంబళము నివాసులందరు ఒక సంఘముగ నేర్పడి నైవాపేట మునిసిపాలిటీ వారి ఆశ్రయన గలుగుచున్న యిబ్బందులను తొలగించుటకై యత్నింప నుద్దేశించిరి. మాంబళములో రోడ్లు దీపములు బాగులేవనియు, ఆరోగ్యవసతి లేదనియు సభకువచ్చిన వారు తెలియబరచిరి.

“మాంబళము రేటు పేయరులు నివాసులు” సంఘము యాదిగవ కార్యనిర్వాహకులతో నేర్పడెను:— వి. కె. రంగాచారిగారు, అధ్యక్షులు వంకాయల కుప్పయ్యచెట్టిగారు ఉపాధ్యక్షులు ఆర్. కృష్ణమూర్తిగారు కార్యదర్శి, కోశాధిపుడు. సంఘసభ్యులు:— ఎస్. మునుస్వామిరెడ్డిగారు బల్లా జగన్నాధంపంతులుగారు. డి. ఎస్. వైద్యనాథయ్యరు జి. ఎ. నారాయణ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు ఎస్. కృష్ణస్వామిఅయ్యరు ఎస్. హరిరావు కా॥ ఎస్. జంకట్రామయ్యరు వై. రరసింహాచార్యుగారు కె. శ్రీనివాసగారు.

ఆంధ్ర ఖద్దరు సభ

బెజవాడకు 12 వ తేదీకి వచ్చువారలకు

హెచ్చరిక

శ్రీయత గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రిగారు కేఫల్లి నుండి నేడిట్లు తంలివార్త బంపుచున్నారు:—

బెజవాడలో 12 వ తేదీని జరుగుసభకు రావలసిన ఆంధ్ర ఖద్దరు ప్రచారకులు ఆయా ఉత్పత్తిస్థానములగుర్చియు, అన్యకందుకాణములగుర్చియు, మొదటినుండి యిప్పటివరకును వివరములన్నియు తెలుసుకొనిరావలయును. ఆదుకాణములందమ్యకముజేయువారి గుణగణములెట్టివి తెలుసుకొనవలయును. ఇదివరలో అన్యకములెక్కులును ముండ్లెక్కులందునదియు అంద నాలుగునూడ తెలుసుకొనిరావలయును.

దక్షిణాంధ్ర భాషాభివర్ధనసభ

కార్యదర్శి సాధు వరదరాజంపంతులుగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ప్రైవేట్ కార్యనిర్వాహకసంఘము ప్రత్యేకసభ శ్రీయత వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. సభకు బాగుగ సంఘాపింపి దిట్టపరచుటను గూర్చి చర్చించబడెను. ఈ సగరములో చందాలు వసూళ్లు చేయుటకును, యితర పట్టాములలో ప్రచారము జేయుటకును నిశ్చయించిరి. రామదాసు పంతులుగారు సర్ కె. వి. రెడ్డివార్యులుగారి సహాయముగొని యానగరమున చందాలు వసూళ్లు జేయుటకును యితర స్థలములలో ప్రచారము సాగించుటకు నుద్దేశించిరి. కావున యాదిగవ స్థలములలోనుండు పెద్దమనుష్యులందరును దక్షిణదేశమున మేము సంచారము జేయునపుడు తగిన సహాయము జేయవలెనని కోరెదను. ఈదిగువస్థలములకు చేరుగ నుండు వారుగూడ తమకు తోచినసహాయము జేసినచో సంతసించెదము. మాతృభాషాభివర్ధనకి సహాయము జేయుటే వారి కర్తవ్యము. సంచారక్రమము:—(1) చెంగల్పట్ ప్రాంతములు (2) విల్లుపురం (3) చిదంబరం (4) కుంభకోణం (5) తంజావూరు (6) తిరుచనాపల్లి (7) దిండిగలు (8) మధుర (9) రాజపాల్యం (10) తిన్నవెల్లి శర్వదేవి, అంబాపేటనము, ఒత్తమిడారం (11) కోయంబుత్తూరు జిల్లా (12) ఆహ్వానముజేయు యితరస్థలములు. పై స్థలములకు బోవునపుడు చుట్టుపట్ల స్థలములకు గూడ అవసరమైనచో బోయెదరు. ఉత్తములు వ్రాయదలసినవారు కార్యదర్శి డి.ఆ. భాషాభివర్ధన సమాజము 9 శ్రీనివాసస్ట్రెట్ విశాఖ, మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

చెన్నరాష్ట్ర గ్రామోద్యోగుల సంఘము

ఈసంఘము కార్యనిర్వాహక వర్గసభ 15వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు ప్రాన్సిసు జోసెఫువీధి (వై. యం. సి. ఏ. ప్రక్కన) నెం 2 కోమలబిలాస హోటలునందు జరుగును. ఈ దిగువ విషయములు చర్చింపబడును:—(1)సంఘమును రికార్డుజా చేయుమని ప్రభుత్వమువారికిరదు, (2) స్థాయిసంఘసభ 31-వ తేదీనిర్వయించుట, (3) గ్రామోద్యోగులనుకానసభ ఎన్నికలలో పాల్గొననీయరాదని కలెక్టరులకు ప్రభుత్వమువారిసంగిన తాళిదు (4) వచ్చేయేడు బడ్జెటు యేర్పరచుకొనుట, (5) నెలవ్వుకంటే వారు నూచించిన గ్రామోద్యోగుల వేతనము వివహాయించుట.

గోషన్ దంపతులు

కలకత్తానుండి డార్జిలింగుకు వెళ్లిరి.

కలకత్తా, డిసెం 7:— గోషన్ దంపతులు తిట్టను దంపతులతో వారముదినములు బూరక్కురులో గడపి నేటియంద మిచ్చటికి వచ్చిరి. ఈయందయమున విక్టోరియా మిమోరియలు చూచినపిమ్మట గోషన్ దంపతులు తిట్టను దంపతులతో కలిసి వారి వారి పరివారములతో డార్జిలింగుకు వెళ్లిరి. అచ్చట నూడుదినములుండి 12 తేదీకి తిరిగి కలకత్తాకు వత్తురు. డార్జిలింగుకు వెళ్లక పూర్వము గోషన్ ప్రభువు బెంగాలీ ప్రతిభాసంబంధియగు ఆర్. యన్. శర్మగారికి దర్శన మొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి షెరీఫు

నర్ వజాల్ భాయి కరీంభాయిగారు నియమింపబడవచ్చును

బొంబాయి, డిసెంబరు 7:—బొంబాయియందు రాబోవు సంవత్సరములో వర్షపుగ సర్ ఫజల్ భాయి కరీంభాయిగా దుర్భదదని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మహమ్మదీయ విద్యసభ

అలిఖురు, డిసెం 7:— అలిఖ భారత మహమ్మదీయ విద్యామహాసభయొక్క రేదులు డిసెంబరు 25, 26, 27 రేదుల నుండి మార్చబడినవి. (ఆ. ప్రె.)

ధిల్లీ, డిసెం 7:—పారిశ్రామిక కార్యకళాఖిలా ఆక్టింగు కార్యదర్శిగా పని చేయుచున్న ఎ. ఎ. యల్. పార్సన్న రని నేడు ఎ. హెచ్. లేగారు నెలవునుండి వచ్చి విడుదలచేసిరి. పార్సన్నగా రిప్పుకు నెలవుమీద వెళ్లుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

నూతన ధిల్లీ అలంకారములు

కెన్సెడినా గురారు విచ్చేసిరి

బొంబాయి, డిసెం 7:—నూతన ధిల్లీ నలంకరించుటకై కెన్సెడి నార్తగా రిచ్చటికివచ్చిరి. రిజెటుసిఫిని చూచియు అచ్చటిభవనములను చూచియు ఆయనమెప్పుకొనలేదు భారతీయులకు రంగులనిన ఇప్తముగదా యని తలంచిరి క్రొత్తధిల్లీలో ఇంకెయను వస్తువులనుమాత్రమే ఉపయోగించి మనవ్రాత్యచారములకు తగినపద్ధతులను రంగులనే ఉపయోగించుటకు నిశ్చయించిరి. ఏమిసంభవించినను భారతకళకు తానే స్పృహ కర నగుదునని చెప్పెను.

నార్తగారు రేపు ధిల్లీకి వయనముగచురు. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణ సీతి

1925 వ6 డిసెంబరు 8-వ తేదీ మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	అగ్రోపెరునెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణవర్షముగ సంవత్సరమునకు మొ. భ.మ.
గోపాలం	80.5	64.0	...	26.65	44.96
విశాఖపట్టణము	81.1	72.8	...	12.29	37.09
కాకినాడ	79.5	69.9	...	18.33	39.09
మచిలీపట్టణము	80.7	68.7	...	18.96	41.59
కర్నూలు	84.0	68.8	...	7.17	26.01
బళ్లారి	82.4	64.4	...	4.44	20.51
కడప	82.0	69.3	...	9.26	31.28
నెల్లూరు	85.5	68.3	0.29	31.06	37.98
మద్రాసు	77.0	71.9	2.71	41.42	50.74
కడపూరు	78.9	72.2	0.70	38.92	52.94
నెలము	84.4	70.1	...	52.4	39.80
కోయంబుత్తూరు	77.7	69.0	0.06	12.43	22.29
తిరుమనాపల్లి	83.3	71.6	0.15	12.63	38.18
నాగపట్టణము	80.2	78.2	1.79	41.35	54.98
మధుర	76.5	72.3	0.04	15.52	38.59
పాంబల్	79.6	72.9	8.36	37.19	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	0.02	30.53	28.84
తిరువేంకటము	76.3	73.6	0.32	29.33	64.51
చొచ్చిక్	75.9	75.9	0.01	26.19	114.51
కాలికట్టు	75.7	75.7	...	20.34	117.16
మంగళూరు	77.2	77.2	...	12.55	125.68
బెంగళూరు	62.8	62.8	0.05	8.28	35.87
మైకాగ	60.5	60.5	...	18.12	125.46
కోడలవారి	52.2	52.2	0.47	36.08	62.18

సర్కారులు:— మేఘములు దట్టముగనున్నవి మరియు పట్టములో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇవట పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ రాత్రివేడిమి 3 నుండి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్టర్లు:— మేఘములు దట్టముగనున్నవి. పగటివేడిమి 3 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 నుండి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—వర్ష పాతముకంటె గలదు. మద్రాసులో 2.71 వర్షించెను. కడపూరులో 0.70 నెల్లూరులో 0.29 వర్షించెను మేఘములు దట్టముగనున్నవి. ఆర్ద్రత చాలఎక్కువ. పగటివేడిమి 4½ నుండి 5½ డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణ తూర్పుభాగములందు వర్ష పాతము సాగవచ్చును.

యస్. ఆర్. హెచ్ సావూరు

జాతావరణ స.జా.కు.

యమకుని కసంభవ మెద్ది?

మాతృదేశాభిమాన సలుపుడు

చన్నపురి యమజవ మహాసభ

డా॥ అనిబిసెంటు, ఎ. రామస్వామి ముదలియారు,

డా॥ కజిన్నగారు ఉపన్యాసములు

నిన్న సాయంత్రము 8-30 గంటలకు గోఖలే భవనమున
యమ ప్రేక్షకులచే క్రిక్కిరిసి యుండెను. మొత్తముమీద ప్రేక్షకులెల్లరు చెన్నపురిలో వివిధకళాశాలలందు జరిగెడి విద్యార్థులే ఈ ప్రేక్షకసమూహమును నిన్నటిదినము గనిపించిన స్త్రీల సంఖ్య ఇదివరకు జరుపబడిన బహిరంగసభలందు నరుదుగ వచ్చి యుండును. చెన్నపురి యమజవమహాసభ నిన్నటి బహిరంగ సభతో ముగింపబడినది. బహిరంగసభయందు యమకుల కర్తవ్యములను గూర్చి యమవ్యసించిన వారిలో స్త్రీపురుషులెరువును పాల్గొనిరి. స్త్రీయములు ఎ. రామస్వామి ముదలియారు, డాక్టరు అనిబిసెంటు, డాక్టరు జేమ్సు కజిన్న, ఎమ్మి లిట్టెన్సు, శ్రీమతి గౌరీఅమ్మల్ యమ్. ఎ. గారు యమకులకు ఉత్సాహభరితముగ జోడేముల కొసంగిరి. శ్రీమతి మల్లాది బుచ్చమ్మ యమ్. ఎ. గారు పెక్కుమంది యూరోపియనులను సభ కరుడెదరిరి. విద్యార్థులు ఉత్సాహభరితముచే ఒక్కొక్కరును కొంత ఆహవానము గవ్వరచినను అధ్యక్షులను మాంగ్ మాంగ్ జి గారి నిపుత సమర్థతలవలన సభ నిర్విఘ్నముగ ముగిసెను.

శ్రీ॥ ఎ. రామస్వామిముదలియారుగారు.

ఈదేశమందుగాని ప్రపంచమందు జయితరదేశమందుగాని ఆయాదేశ సాభాగ్యము భావ్యభివృద్ధి మహద్దను ఆయాదేశములందుండెడి యమజనోద్యమములపై నాధారపడియున్న వనుటలో అతిశయోక్తి ఇనమంతులము లేదు. ప్రాకశ్యములందు దేశమైనను అభ్యున్నతినిజపెట్టుచున్న అందులకాదేశమందలియు యమలు గానించిన సేవయే కారణము. చినాదేశమందును టర్కీదేశమందును యమకులు దేశము సమస్యలందు పాల్గొని కృషి సలిపిరి. దేశాభివృద్ధికి భంగకరమగు నెట్టియాచారములు సంప్రదాయములుగాని ప్రాచీన మైనను ఆధునిక మైనను టర్కీయమకులు సహించు రెరితము మాత్రమందు కంటకుములగువానినెల్ల రెరికి వైదిరి. ఎట్టిపరిస్థితులందున ఎట్టి బంధనముల నైన తెంపుకొనినైకి రాగలిగినవారు యమకులు. అటులే బాల్కను రాష్ట్రములు, ఇగ్లండు మున్నగుదేశములందును యమజనోత్సాహమే యమజన కార్యకారత్వమే, యమకుల త్యాగమే దేశము క్రికిని ఆత్మ్యన్న తికికిని హేతుభూతుములు.

సన్యాసాలంబనను సత్సద్గుణముననుకూల సదుద్యమనిర్వహణమున యావ్వనము యుక్తమున వయస్సుతన్నరా సంస్కరించు కొనుటకు యమకుడే అత్యంతార్హుడు. కడకు యమకుడనెన్నడు? నేటియువకుడే రేపటి దేశము కార్యభారనిర్వాహకుడు! సంస్కరణసంస్కరణ రాజ్యంబున తేత. మీదేశ భావిభాగ్యగ్ధయము మీహ సగతిమై యున్నది. మీరే మీపెద్దలకు మీసత్త్వవర్తన మీకార్యదీక్ష మీవిమూత్యధైర్యసాహసములచే మార్గరహితములు గావలసి యున్నారు. మనదేశమందుద్భవించిన మహత్తరపురుషులు, సార్వజనుల నలంకరింపుడు మతసంస్కరణకు స్వామిగదేవానిందుని వయసెంతి? లోకసంగ్రహభార్తి మవతరించిన కంకరునిప్రాయమెంతి? ఇట్లే పెక్కులెక్కుగలరు. ఏదేశమందలి ధీరపురుషుల చరిత్రలే నను యమజనచరిత్రలే. యమకులే వీరలు.

నిరంతరకార్యకారత్వము ఆంధ్రముల సకుశేయని నిర్మయత్వానిగఁగోతు లగు యమజనలపై దేశము గంపెదానలు నింపుకొని యున్నది. మీకొరకై ఎదురుతెచ్చలు చూచుచున్నది. దేశమా ముందుకునడుస్తే నీ మారుగ వెనుకంజువేయుచున్నది. అట్టిచో యమకులు నలుములుగట్టి ఈదేశమాంధ్యమును తెరికివైచి యపుర్యతేజమునొసంగుట కిదియే తరుణము. దేశమందలియావ్వనలపైననే దేశమాతృ మధారపడియున్నది. నయోన్యగులగువారు అనుభవాధిక్యముచే పలుతెరంగలగు యోవదాస్యకృంగులములచే బంధింపబడియుండురు. యమకులన్ననో జంకుగొంతులు లేవు. వెనుకముందులయోచన లేదు. సాధ్యాసాధ్యులె విచారణలేదు. ఒకే విధానము. ఒకే యాశయము. తిదాతమన్నార్థియే పరమావధి. యమకుని నిఘంటువులో అసంభవమును పదమునకు తావులేదు.

మీమాగ్ధమగ్ధముం దనేకకష్టములందవచ్చును. కాని మహాదాశయము గలవారైనచో మనోవైకల్య రహితులైనచో మీరాస్వల్పాటంకములసరకుజేయరాదు. ప్రపంచమంతయు మీకాలిక్రింది బంతి. మీయిచ్చవచ్చిన తెరంగు మీరా బంతిని తన్నుకొనవచ్చును. జ్ఞానసముపార్జన కిదియే యుక్తవయస్సు. జ్ఞానమేక్ష క్రిందిను. జ్ఞానాభివృద్ధితోబాటు తనసంఘభందును,

దేశమందును, ప్రపంచమందును క్షేమంతుడగును.

పరాజయములచే నిరుత్సాహపడుట మిగల సులభము. కాని సంపూర్ణ విశ్వాసము, నిస్తేజరహితత్వములు యమకుల సొమ్ము. ఎట్టి సమస్యా పరిష్కారముం దైనను మీ యుద్దేశము సక్రమముగ నుండవలెను. మీరు నిర్ణయించుకొనిన మార్గము ననుసరించి పనిజేయుటకు మాత్రమే మీకు హక్కుగలదు. ఇలితము నాశించుటకు హక్కులేదు. కాలము మీ కనుకూలమైయున్నది. మీమాతృదేశమును, మీప్రజలను నేవింపుడు. ఒక కొన నుండి వేరొక కొనవరకు మహాధ్యరము జరుగుచున్నది. మీమాధ్యమము యథాశక్తి నిర్వహించుటకు అని బల్కిరి.

శ్రీమతి రుక్మిణి అరండలుగారు

యమస్వాస సందర్భము నిట్లు బల్కిరి. "యమజనులెల్లరు ఒకేకార్యమును జేబూనిన గాని దేశమునకు నేవజేయజాలము. మానవమాత్రుల కభిప్రాయ భేదము లుండుట సహజము. కాని అందుచే ఒకరినొకరు ద్వేషించుకొనవలసినపనిలేదు. ప్రపంచ మంచుంతులను సుహృద్భావమును పెంపు జేయవలెను. ప్రపంచ, దేశమందును లేని మహత్తు భారతవర్షమందు గలదు. భారతవర్షము పవిత్రమును, ఆత్మ్యత్వము మగు దేశము, కాని భారతయు లట్టిస్థితిలో లేదు. విదేశములందును భారతయులు తమ వ్యక్తిత్వమును నిలుపుకొనవలెను. తన దేశమునకై, తన ప్రజలకై ప్రాణము లర్పించువాడే నిజమగు భారతయుడు. భారతదేశమందలి స్త్రీలు విద్యావతులై, స్వేచ్ఛ గలిగి ప్రజాహితజీవనముందు పాల్గొనినగాని దేశమునకు నిజమగు స్వాతంత్ర్యము రాజాలదు. స్త్రీలధా పతితులై యుండు నంతకాలము దేశమున్నటికి రాజాలదు. పురుషులకును స్త్రీలకును సమాన గౌరవ స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. అని బల్కిరి.

ఎమ్మి లిట్టెన్సునది

భారతీయులు పాశ్చాత్యులకరణము జేయరాదు. జాతీయముగ మీరుములు మనోసారముగ నుండును. విదేశీయానుకరణము అవమానకరము భారతీస్త్రీలు జాతీయ సమస్యలందు నిజముగక్షణ గైకొనుచున్నారు. స్త్రీలను వెనుక దిగబడిచిన దేశోద్ధరణ యందు వెనుక బడెదరు. ఈదినములలో నేవజేయుటకు యమకులకు పెక్కుఅవకాశములుగలవు. ప్రతిదేశమును తన నిజసాంప్రదాయములను ప్రేమించుచున్న ప్రపంచపునర్నిర్మాణమారంభమైనది. కేవలకృష్ణ ప్రలాపముల వలనగాని ఆత్మ్యత్వతలనగాని మీరద్దానిని నెరవేర్చ జాలరు. ముందున్నతస్థితిని బొందుట కిప్పుడు సునిదులై యుండవలెను. ఉన్నతవ్యక్త్యముండుట యావశ్యకమే కాని ఆచరణలేని ఆశయము నిష్ఫలమని బల్కిరి.

డాక్టరు కజిన్నగారు

జపానుదేశ యమకులంపిన సామధూతి సందేశమును, సభ్యులకు దెలియజేసిరి. దేశసేవ జేయసెంచినవారు కాంతమనస్థితితో, త్రికరణముల పరిపూర్ణుడైయుండవలెను. దేశపరిస్థితుల నిర్వహణయేసెంచిన మీరున్నతికికి రావలెను. మూలసిద్ధాంతములపై నిజాధార ముండవలెను. భారతదేశమును నేవింపసెంచిన మీరెల్లరు ముందు త్రికరణముల భారతీయులై యుండవలెను. (హృద్యస్యలు) ప్రాచ్యపాంప్రదాయముయాయలు గావలెను, జీవతీయియందలి అన్యోన్యసంబంధ మీదేశమందునలె నింత సుందరముగ నేదేవిజ్ఞానముందును గనజాలరు. యుక్తాయుక్త విదక్షణయు అవసరావసర పరిజ్ఞానమును గలిగి యుక్తమును అవసరముగానిని నైకొని ముందు నడుపుడు, దైర్యము, పవిత్రత, ప్రేమయను సద్గుణత్రయమును ప్రతివారు గలిగియుండవలెను. మనోవాక్యాదు కర్మముల పవిత్రతై యుండవలెను. పవిత్రతకు పరీక్ష ఎట్లు? స్వార్థమునవిడి పరశ్రేయోభిలాషయే పవిత్రతకు నిదర్శనము. అట్టి పూజ్యభావములతో మీయుద్యమమును నిర్వహించిన ఫలవంతముగాగలదు. మీదేశీయకళలను అభిమానించి ప్రోత్సహించుడు. విదేశీయులు మీదేశకళలను గూర్చి సంస్తుతించుచుండ మీరే యుక్తవహించుట అవమానకరము. మీరు కోరినగాని మీ జాతీయ విద్యావిధానమును మీరు గాంచజాలరు. ప్రాచీన విజ్ఞాన ధనమును తిరిగి వడయుడు. జీర్ణించిన కళలను ఉద్ధరింపుడు." అని బల్కిరి.

శ్రీమతి గౌరీ అమ్మల్ యమ్. ఎ.

"ఈయమజనోద్యమము చరిత్రయందు దొక నుతనాధ్యాయమును నిర్మింపగలదు. సాంఘిక విభేదములను, పోరాటములను రూపు మాపగలదు. యూనివర్సిటీ డిగ్రీలు బహు నందలి వ్యాపార పదార్థములకు దోడైనవి. జ్ఞానముకొరకు మాత్రమే విద్య నభ్యసించవలెను. దేశమందలి మార్కూలందు వెలించు కొట్లకొలది అజ్ఞానులగు జన బాహుళ్యమునందు మూఢత్వమును బాపి దేశమాతృమును సాధించుటకు మీపై యాశలన్నియు కేంద్రీకరింప బడియున్నది. మూఢత్వముచే అంధకారమందు నిమగ్నులైయున్న మీ సోదరీమణులను, ఉద్ధరించి

వారికి సంఘమందు సమన్విత గౌరవ మొసంగుభారము మీపై గలదు భారతీయ సతీమత్యులవలె వినయ విధేయులును, దయామయులును, పతిభక్తి పరాయణులు నగువారు ప్రపంచ ముం దెందకో లేరు. భారత నాశినిహంతులు త్వరితగతి ముందుకు వచ్చుచున్నారు. వారి సహకారముతో భారతదేశము సత్వరాభివృద్ధిని గాంచగలవని పల్కిరి.

డా॥ అనిబిసెంటుగారు

సభయందు దతిపార్వము వెలగ కొలదికాల మువస్థసించిరి. ప్రపంచమంతట విజృంభించుచున్న నీ యమజనోద్యమమును నేను గొప్పఆశగలిగియున్నాను. దేశమంతటను ప్రాతిపత్త్యము, పాక్షికదుర్భిమానము, విద్వేషములు ప్రబలియుండుటచే దేశమందలి యమకులు తమ సహజోత్సాహమేగాక, అంతర్జాతీయ సుహృద్భావముతో దేశీయ సమస్యా పరిష్కారముందు వాల్గొని అన్యోన్య శ్రేయమునకై పాటుబడెదరని యాశించుచున్నాను. మీరెట్టి నవయావనోత్సాహ పూరితులైయుండిరో నేటికిని నేనట్టి యుత్సాహ శక్తిని గలిగియున్నాను. (హృద్యము) నా ప్రజాహిత జీవనముకంటె నా యుత్సాహమునకు 80 సొలు అధిక వయస్సుగలదు. మీ రుత్సాహముచే నిండియుండునపుడు మీ యాశయ మేమియో విచారించుకొనవలెను. మీ యాశయము మీదేశమునకు సంబంధించినదేనా? దేశస్వాతంత్ర్య ముచిరకాలములో లభింపగలదు. కాని ఆస్వాతంత్ర్యమునెల్లు వరక్షించుటకు నట్టిఉపయోగము గావించునదియే విచారణీయము. ఆస్త్రియా యందలి భారతీయు లతిహైన్యముగ జూడబడుచుండెరి. కా॥ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి యనల్కృషి ఫలితముగ ఆస్త్రియా దేశమందలి భారతీయులకు ఆస్త్రిలియను దేశీయులతో బాటు సర్వహక్కుల నొసంగనటుల ఆస్త్రిలియా పార్లమెంటునందు దొకచట్ట మిటీవల గావించబడినది. మీ రిశజీవితమందు ప్రవేశించు తోపల, జీవిత భరమును మీ భుజస్థంధములపై మోయవలసిన కాలములోగ ఇతర ప్రయత్నములును చిరకాలములో సఫలీకృతములు గాగలవు. అట్టితికి అర్హు లగుచుండుటకై, మీరీసమయముందు సుశీతులైయుండవలెను. మీలో నెందరీ స్వాతంత్ర్యభాగ్యతా నిర్వహణమునకు సంధురైయున్నారో నేజిప్రజాలను. మీరు మీదేశోపాధికారతై యుండునపుడు భారతవర్ష మును ప్రేమించి, భారతవర్ష మునకై కృషిసేసిన మావంటివారిలె నే మీరు మీదేశమును ప్రేమితురా? (హృద్యము) ప్రపంచమందలి దేశములందు చున్నతస్థితి నదృష్టింపటకుగాను భారతమాతసేవజే పెదరా? భారతీయ స్త్రీపురుషులవిషయమున, నేవాభిలాషలును ప్రపంచమందు పొగడ్డగాంచినవి. కావునమీ తల్లులను, మీయక్క జెల్లలెడను మీమాధ్యరపత్నులను విద్యావతుల జేయుడు.

మీరు మహాదాశయముల గలిగియుండవలెను. పాశ్చాత్యులు మీనంది విజ్ఞానధనమును గొన నిరీక్షించియున్నారు. ప్రపంచమందు పరిష్కరింపబడజాలని క్లిష్టసమస్యలను పెక్కింటిని చక్కజేయ మీరు సమర్థులుగా గలరు. మానవుడు భగవంతునిగలవాడనియు పవిత్రాత్ముడనియు ప్రాచీన భారత పరార్థ్యున్నతస్థితికి కారణము మత్సరజ్ఞానమే కారణమనియెడి విశ్వాస మతో మీరాడున్నతాశయమును కొనసాగించ గల్గుచురు. భారతీయవిజ్ఞానము, కళలు, నేదాంతమును పాశ్చాత్యులకు విభ్రమమును గల్గించుచున్నవి. ప్రాగ్దిశయందు దుడయించు జ్ఞానసూర్యుని ప్రకాశముచే పాశ్చాత్యైహిక తత్వాంధకారము పటాపంచలుచున్నది. మీయావనమును జూచి మాత్రమే గర్వింపబోకుడు. అగ్గులగు బిడ్డలగనినందుకు మీమాతృమామి గర్వింపవలె జేయుడు.

ఆధ్యాత్మిక పవిత్రజీవనము గడపుట కష్టసాధ్యము. మూఢాచారముల వద్దలి మానవుడు నిష్కలంక జీవనమును గడుపగలవని రుజువుజేయుటకు మిమ్ముల బాధ్యులగు నొనర్చుచున్నాము. పురుషునియందు, స్త్రీతీయందు వ్యక్తములందు సయిత మొకేప్రాణము గలవని ఎరిగిమెలంగవలెను" అనుపల్కిరి.

పిదప అధ్యక్షులు మాంగ్ మాంగ్ జి గారు సభను ముగించుచు మహాసభను జయప్రదముగ నిర్వహించుటలో తోడ్పడిన వారలెల్లరుకు వందనము లర్పించి సభ్యులు తమయుత్సాహమును కార్యరూపమున గవ్వరపవలెనని బల్కిరిపిదప సభ ముగిసెను.

పంజాబు కాంగ్రెసు కమిటీ

లాహోరువాస్తవ్యులగు లాలా ధునిచందుగౌ

రధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి

లాహోరు, డిశంబరు 7:—రావోపు సంవత్సరమునకు లాహోరువాస్తవ్యులగు లాలా ధునిచందు భారతీయులగు పంజాబు కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులుగ నుడటట ఎన్నుకొనబడిరి. ముందు సంవత్సరము కాంగ్రెసు సమావేశము సందర్భము జరుపవలయు నని ఆహ్వానించుటకు కాంగ్రెసు కమిటీ నిశ్చయించెను. (అ. ప్రె.)

రూఢి ఫర్వ గారి వాగ్దానము

(-o-)

లేబరు పక్ష ప్రముఖు లొక్కొక్కరే హిందూ దేశమునకు విచ్చేసి భారతీయులకు వాగ్దానముల జేయుచున్నారు. జాతాన్తరుగా రిటీవల కలకత్తాలో నువ్వనెంచుచు బెంగాలు ఆర్డినెన్సుల ప్రకారముగ నిరసించి లేబరు పక్షమువారు హిందూ దేశ రక్షణకై కృషి నలుపునటుల తాము ప్రోద్బలపరచెదమని నుడివెరి. రూఢి ఫర్వ గారి వాగ్దానములకు నయితము కొడువలేదు. రూఢి ఫర్వ గారు హిందూ దేశమునకు క్రొత్తవారుగారు. వీరు చాల కాలమునుండియు భారతీయుల పక్షముని పార్లమెంటునభలో సేవ జేయు చుండిరి. వీరు లిబరలు పక్షమునకు జేరియుండిరి. కాని లిబరలు పక్షము నేతీరీరకాయవంటిదని గ్రహించి దానిని వీడి పిమ్మట లేబరు పక్షమున జేరిరి. లేబరు పక్షమువారు హిందూ దేశమునకు స్వరచాలన మిచ్చెదమని వాగ్దానము జేసియుండిరి గద. బెంగాలులో నువ్వనెంచుచు లేబరు పక్షమువారు తమ వాగ్దానమును చెల్లించి తిరుదురని రూఢి ఫర్వ గారు వెలిచుచ్చిరి. కాని అట్టి యవకాశము లేబరు పక్షమున కిదివరకు రాలేదా? లేబరు పక్షము, పరిపాలనము నలుపునపుడు అనుకూలమగుమార్పు లేవియైన జరిగెనా? మీదు మిక్కిలి నిర్బంధములు చెలరేగెను. బెంగాలు ఆర్డినెన్సు ప్రయోగింపబడెను. ఇందుకు డాక్టరు రూఢి ఫర్వ గారు రాక సమాధానము జెప్పచున్నారు.

లేబరు పక్ష మిదివరకు ప్రభుత్వస్థానము నాక్రమించినను, నిజముగ యధికారమును చలాయించ లేకబోయెనని రూఢి ఫర్వ గారేమి, జాతాన్తరుగా రేమి చెలుపుచున్నారు. లేబరు పక్షమునం దధిక సంఖ్యాకులగు సభ్యులు లేకబోయిరి. తగినబలము లేకపోవుటచే, లేబరు పక్షము భారతీయులకు మేలు నలుపజాలకబోయెనని, చెప్పచున్నారు. స్వరచాలనమునకు సంబంధించిన చట్టమును పార్లమెంటునభలో ప్రవేశపెట్టినయెడల, లిబరలు కన్సర్వేటివ్ పక్షములవారు గలసి త్రోసివైచెడివారని, రూఢి ఫర్వ గారు సూచించిరి. రూఢి ఫర్వ గారి నొక్క ప్రశ్న వేయవలసియున్నది. స్వరచాలనమును ప్రసాదించుటకు లేబరు పక్షమునకు వీలులేక బోయెనని ఎంచినను, అంతకుమున్ను గనుపఱచిన సానుభూతినియినను నేల జూడలేదు? సివిలు సర్వీసులపట్ల జూపిన యభిమానమును, భారతీయుల యోగ్యతలపట్ల ఏల గనుపరచలేదు? మంత్రులు మొదలు సామాన్య సభ్యులవరకు, సంస్కరణమును కొనసాగించుచున్నందు, స్వరచాలనార్హతను పుచ్చినందు, బోధించిరేగాని స్వయం నిర్ణయము

కారమును గుర్తించినటుల చెలువలేదు. లేబరు మంత్రీ వాక్యములు తదితరుల వాక్యముల బోలి యుండెను. లా ఆర్డరులరక్షణము, నిర్బంధ ప్రయోగము మున్నగు సంగతులవిషయమై లేబరు మంత్రులు మిగుల కఠినముగ మాటాడజొచ్చిరి.

లేబరు పక్షము నయితము ఇంపీరియలిస్టు పక్ష మని ప్రజలు భావించుట కవకాశము గలిగినది. ప్రధానమంత్రీయగు మాక్స్ నాల్డుగారు తృణీకార భావముజూపిరి. కలనల్ పెజ్జిపుడ్డుగారు భారతజాతీయ వాదులపై మండిపడుచుండిరి. తదితర స్నేహితులు మూకీ భావము వహించిరి. ఇండియా మంత్రీయగు ఒలివియర్ ప్రభువుగారు సానుభూతి విరహితమును, సంకుచితము నగు భావములను వెల్లడిజేయుచు, కన్సర్వేటివ్ లకు ప్రకృతాశము వైచుచుండిరి. లేబరు పక్షము తన స్థానమును నిలుపుకొనుట కీకీతిన ప్రవర్తించినచో, నయ్యది మిక్కిలి నిందార్హము. ఇందువలన లేబరు పక్షము తన గౌరవమును పూర్తిగ కోల్పోయినది. ఏపక్షమైనను తాను నమ్మినసూత్రములను గౌరవించునంతవరకే, నన్యనముబడయును. ఏయెడ కాగొడుగుబట్టుచో, తన ఉన్నతిని కోల్పోవక తప్పదు. లేబరు పక్షమువారు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున పరాధీనత తొలగవలయునని కోరియున్నచో, ఓడినను గెలిచినను హిందూ దేశ స్వాతంత్ర్యరక్షణకు బూనియుండవలసినది. గెలిచిన సరియే. ఓడిపోయినను, స్వేచ్ఛను గౌరవించినందులకు, అత్యంతకీర్తిని సంపాదించెడివారు. బ్రిటీషు గౌరవమును కాపాడెడివారు. మరల త్వరలో ప్రభుత్వాధికారమును వహించెడివారు. ఇప్పుడు లేబరు పక్షము త్వరలో నధికారమునకువచ్చుటకు వీళ్లు గనుపింపవు. లేబరు పక్షము ప్రాబల్యము వహింపవలెనని ప్రజలు తపించుట లేదు.

జరిగినదేమో జరిగినది. డాక్టరు రూఢి ఫర్వ గారు సద్భావముతో దెలిపిన విషయమును నిరాకరింప నవసరములేదు. కాని అంతవరకును భారతీయులు నోటిలో వ్రేళ్లువెచ్చుకుని గుటకలు మ్రొగుచు కూర్చుండ నక్కరలేదు. ప్రతివారును తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుట ముఖ్యము. బ్రిటీషు పక్షములు విశాలబుద్ధితో ప్రవర్తించిన హైందవ సమస్య సులభముగ పరిష్కార మగు ననుటకు సందియములేదు. కాని దానిపైననే నాశబెట్టుకుని లాభములేదు. సామ్రాజ్య శాసనసభవారు గావించిన స్వరచాలన తీర్మానమునకు బ్రిటీషువారింత వరకు అనుకూలమగు జవాబీయక పోవుటచే ఆశలంతరించుచున్నవి. స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు భారతీయులే బూనుకొనుచో బ్రిటీషు పక్షములు తప్పక దారికి రాగలవు. భారతీయులు స్వతంత్రమైన నాథార పడి స్వాతంత్ర్యము బడయ ప్రయత్నింపవలయును. ఇందు నిమిత్తము ఐకమత్యము చెడకుండ కాపాడుకొనుట యత్యవసరము. లేబరు పక్ష సభ్యులు భారతీయులను సంతోషపెట్టుటకు ఊరక కబుర్లు చెప్పి ప్రయోజనము లేదు. నేడుగాకున్న రేపమునను భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము లభింపక మానదు. కాని పరిస్థితులు చేయిజారకముండే ఇంగ్లండు మేల్కొని తన ధర్మమును నెఱవేర్చుట శ్రేయస్కరము. అందుకు లేబరు పక్షమువారు తీవ్రాంధోళ నము నలుపవలయును. తమ కార్యక్రమముగఁదు భారతీయ స్వాతంత్ర్యమును ప్రధానాంశముగ జేర్చవలయును.

హిందూ సమావేశము

లాల్ బజర్ తిరాయిగారు - బొంబాయి హిందూ సభలో నిచ్చిన మహా పన్యాసము భావగర్భితమై దనరాగచున్నది. హిందూ సభ మహమ్మదీయులతోగాని ఇతరమతములవారితోగాని విరోధము సాధింపబూనదు. హిందువులయభివృద్ధికి ప్రతిపక్షులు లోపలనే గలరు. వెలుపలివారి సంతక పాటించ బనిలేదు. హిందువులలో సంఘీభావము రానురాను శూన్యమగుచున్నది. ప్రాచీనపుక్కుబాట్లు నేడు అర్థవిరహితములై ప్రతిబంధకములుగ పరిణమించుచున్నవి. జీవముపోలు శల్యముమాత్రము నిలిచియున్నది. ఇట్టిస్థితిలో హిందూ సంఘము మరల జీవకళతో బ్రకాశింపవలయుననిన, పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ మార్పు జేదవలయును. కాలానుగుణ్యముగ మార్పు జేదుటచేతనే, ప్రాచీన హిందువులు అద్భుతమగు నభివృద్ధిని కనుపరచిరి. హిందూ మతమువంటి విశాలమతము లేదనుట సర్వజనవిదితము. అట్టి మతధర్మములు విస్తృతము లగుటచే, నేడు హిందువులు దూరదృష్టిని ప్రసరింపజాలకున్నారు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమువలన లాభము కన్న నష్ట మధికముగ గలుగునని లజపతిరాయి గారు దెలిపినవిషయముల నెల్లరును గమనించుట మేలు. ప్రతిజాతీయు తాను వెనుకబడియున్నటుల తెలుపుకొనుటకంటె, తనశక్తిని జూపి ముందుకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించుట ధర్మము. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము తాత్కాలిక లాభమునిమిత్త మేర్పడినను శాశ్వతసత్వము గలిగించుటచే, దాని సంతత్యరలో వికసాడిన సంతమేలు. మహమ్మదీయ ప్రముఖులు నయితము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముపట్ల ప్రబలవిముఖత జూపుచున్నారు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదములు తొలగవలయు ననిన, హెచ్చుతగ్గు భావము దొలగిపోవలయును. గుణకర్మవిభాగము నిమిత్తము పుట్టిన వర్ణభేదము, మానవాభివృద్ధినిమిత్తమేర్పడియుండునుగానిగర్వాతిశయ ప్రదర్శనమునిమిత్తము జనించియుండదు. అస్పృశ్యతా నివారణ మన్నిటికన్నను ముఖ్యధర్మమని ప్రాజ్ఞులంగీకరించుచున్నారు. లజపతిరాయిగారి విషయమై స్పష్టప్రతిపాదనము గావించుచున్నాను. హిందూ సముద్రతము, దేశభివృద్ధి కవసరము. స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలము. అన్యమత ద్వేషమునకు తాపీయకుండ, స్వసంస్కారధర్మ నిమిత్తము హిందూనాయకులు కృషి నలుపుచో, భావిశితి మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నుండకమానదు.

డిల్లీ భవన నిర్మాణము : యూరపియను శిల్పి

డిల్లీలో నిర్మించెడి ప్రభుత్వ భవనములపై చిత్రించుటకు, యూరపియను శిల్పి నొకరిని ఇంగ్లండునుండి పిలిపించిరి. వీరిని నియమించుటకు కారణమేమి? హిందూ భేదమునం దట్టివారు దొరకరనియా? హిందూ దేశమునందు అద్భుతమగు చిత్ర రువులతో నిండియున్న దేవాలయములు, మసీదులు మున్నగునెన్ని యోగలవు. అజంతా చిత్రరవులు నేటికిని అశ్వర్యము పురిగొల్పుచున్నవి. దక్షిణ దేశ దేవాలయములద్భుతమైన పుణ్యమును చాటుచున్నవి. ప్రపంచమునం దెల్ల ఆగ్రాలోని టాజ్ మహలుతో నెన్న దగిన భవనమేలేదు. ప్రాచీన కాలమునందేగాక,

నేడు సయితము భారతీయులు అధ్యులమగు సుందరమందిరములను నిర్మించుచున్నారు. దేవాలయముల గట్టుచున్నారు. రాతితోను సున్నముతోను జీవప్రతిమలను నిర్మించుచున్నారు. ఇప్పటి కింకను భారతీయులు ఇతరులను ద్వేషపవలసిన దుస్థితి గలుగలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మాత్రము హిందూదేశమునందు తగిన వారు గనుపించక ఇంగ్లండునుండి సిద్ధి నార్తుగారిని తెప్పించుచున్నారని నార్తుగారికి హైందవకళలు తెలుసు పట. వారు హిందూదేశపు సామానుల నుపయోగించి, హైందవ సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యముగ కళాచాతుర్యము జూపెదరట. ఇట్టిసామర్థ్యము వీరియందున్నదనుకొనినను, భారతీయుల బుద్ధివికాసమును, పనితనమును నిరాకరించి నందులకు, ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతవహింపవలసి యుండును.

రాష్ట్రకర్షణములు

రాష్ట్రకర్షణములను పూర్తిగ తొలగించినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగదని, సత్ పాత్రోగారు గ్రంథములో విజ్ఞాపనకు ప్రత్యుత్తరమునగుచు నుడివెరి. ఎక్సైజు డ్యూటీతోపాటు, రాష్ట్రకర్షణములనుగూడ తగ్గించుట యవసరమని పలికిరి. కాని, బ్లాక్టుగా రప్పడే ఓటిపలుకు బలుకు చున్నారు. ఎక్సైజు డ్యూటీని తగ్గించినపుడు, రాష్ట్రకర్షణములను తగ్గించుటకు సామ్య మిగులదని వీరు భీతి జూపుచున్నారు. నిజమాలోచించిన ఒకదాని కొకటితో సంబంధము లేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తలపెట్టినచో, రెండుకార్యములను నిర్వహింపగలుగుదురు. వారుజేసెడి ఖర్చులలో ఏదియో నొకదానిని తగ్గింపగలరు. రాష్ట్రకర్షణములు తగ్గనిచో, ప్రజలు సూచించెడి కోర్కెలన్నియు నిష్ఫలములగునని, పాత్రోగారు బలికిరి. జస్టిసువర్గము వారితకాలమునుండియు రాష్ట్రకర్షణముల తగ్గనందున తామేమియు జేయజాలకబోతిమని, ప్రకటించుచుండిరి. గతసంవత్సరము కొంత మొత్తముతగ్గినను ప్రయోజనము లేకబోయెను. బ్లాక్టుగారి దయవలన యామారయినను విస్తారముగ తగ్గుదల లేనిచో, జస్టిసువర్గమువారు తమయనమర్థమకప్పించుటకు వీలగును. బ్లాక్టుగారు జస్టిసువర్గమునకు పరోక్షముగ సహాయము జేయుచున్నారనుటకు సందియము లేదు.

పంజాబు శాసనసభ: స్త్రీలహక్కులు

పంజాబు శాసనసభయందు స్త్రీల ఎన్నిక హక్కుల సంగీకరించుట మిగుల సంతృప్తికరము. ఏలన పంజాబునందు స్త్రీలు ఘోషాపద్ధతి నవలంబించుటచే ఎన్నిక హక్కులను గుర్తించుట కెక్కుడు ప్రాతికూల్య ముండునని తలచుట సహజము. కాని పాంచాలము తొంటికిర్చిన నిలుపుకొని నది. పన్ను చెల్లించెడివారి కందరకును ఎన్నిక హక్కులుండుట ప్రథమసూత్రము. ఇంగ్లండు కన్నను స్త్రీలహక్కులను గుర్తించుటలో హిందూదేశము మూడంజ తైచినందులకు సంతసింప వలయును. స్త్రీలు రాజకీయ స్వత్వముల నుపయోగింపగూడదనుట నిర్ధారపాదము. అసహాయోద్యమారంభమునుండియు స్త్రీలుపురుషులకు చెక్కునిగముల తోడ్పడియున్నారు. శ్రీమతి సరోజినీదేవి

కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభ కధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించినవారు స్త్రీలు రాజకీయ వ్యవహారములలో పాల్గొన గూడదని ఎటుల జెప్పగలరు? స్త్రీలు రాజ్యములేలిన నిదర్శనములుండగ రాజకీయ కార్యములను నిర్వహింప జాలరనుట వ్యర్థవాదము. కుటుంబములు విచ్ఛిన్నములగు ననుభయమున కాభారము కనుపించదు. కుటుంబభారము వహింపని వితంతువు లెందరో యున్నదేశమున దేశసేవకు స్త్రీలు పనికిరారనుట మిగులచోద్యము.

స్వరాజ్యపక్షము: భావికర్తవ్యము

స్వరాజ్యపక్షపు భావికర్తవ్యమును లాలాదుని చెందుగారు స్పష్టముగ నివేదించిరి. స్వరాజ్యపక్షపు ముఖ్యోద్దేశ్యము, అధికారవర్గమును నిరోధించి, ఆత్మశౌరవమును నిలుపుకొనుచు, దేశమునందు స్వాతంత్ర్య సంపాదనాభిలాషను పురికొల్పుటయే. అసహాయమువలన ఇంతకన్నను ఎక్కుడు లాభమున్నను, సత్వర ఫలమునిమిత్తము దేశబంధుదాసు ప్రభృతులీమార్గము నభిమానించిరి. అట్టి యవసరము దొలగి సహకారమునకు సమయ ముచెంచెనా? ఏవిధమునను జూచినను సమయ మింకను రాలేదని బాలుడయినను గ్రహింపగలకు. స్వరాజ్య పక్షము వారడిగిన కోర్కెల శామోదించు సూచనలు గనుపింపలేదు. అందుచే భావికర్తవ్య మేమని కాన్పూరు కాంగ్రెసుసభలో సావధానముగ విచారింపవలయును. ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యపక్షపు కోర్కెల సంగీకరింపక దేశ స్వాతంత్ర్య వాంఛనణగద్రొక్కుచో “స్వరాజ్యవాదులు శాసనసభలను విడనాడి బహిష్కారవాదులతో జేరవలయు” నని దునిచెందుగారు స్పష్టపరచిరి. వేరుమార్గము నవలంబించుట స్వరాజ్యపక్ష సంకల్పమునకే విరుద్ధము.

బెంగాలు శాసనసభ: నిర్బంధితులు

బెంగాలు ఆర్డి నెన్సుచట్టముక్రింద నిర్బంధింపబడిన సుభాషచంద్రబోసుగారి బరువు ఇరువది పానులు తగ్గిపోయెను. శాసనసభాభ్యక్షులు పరియగువత్సల నడుగకుండ నెన్నితిప్పలు బెట్టినను, ప్రభుత్వసభ్యు డీవిషయమును ఒప్పుకొన వలసివచ్చెను. బోసుగారి బరువుతగ్గుట, అనారోగ్యభలితము గాదనిమాత్రము ప్రభుత్వసభ్యుడు డెలివెను గాని, కారణమేమియో జెప్పజాలకబోయెను. ఇట్లులే పూర్ణచంద్రదాసుగారి ఆరోగ్యముగూడ ఓడించెను. ఇట్టిస్థితి బెంగాలుప్రభుత్వమున కేమాత్రము గౌరవముగాదు. ఇతరకారణము లట్లుండ, అనారోగ్య పేతువుచేనయినను బోసు ప్రభృతులను వదలిపెట్టుట ధర్మము. ఇంతవరకు వీరినినిరోధించిన కారణ మేమియో వెలువడలేదు. వీరిపై నెట్టిశోరములను మోపి విచారణ జరిపియుండలేదు. బాక్స్టన్ గుగారు పండెముతైచినను, సరియగు హేతువుల నెవరును జేలువజాలకబోయిరి. రాజకీయ నిర్బంధితులసయినను విడుదలజేయకముందే, సహకారముకోరకుండా కోడెడు పరితేషించుట కోచనియము.

బెంగాలు క్రిమినలుల సవరణచట్టము

ఈ చట్టముక్రింద నిర్బంధింపబడినవారి నంద అను మూడునెలలలోగా విచారణ జేయవలయుననియు లేనియెడల విడుదల జేయవలయుననియు మార్పుజేయ గోరుచు యం. కే. ఆచార్యులుగారు సామాజ్య శాసనసభలో నొకచట్టమును ప్రవేశపెట్టెనెంచిరి. సామాజ్య శాసనసభవారేమి బెంగాలు శాసనసభవారేమి క్రిమినలుల చట్టమును నిర్మింపగూడదని చెప్పినను ప్రయోజనము లేకబోయెను. ఆచార్యులవారి ప్రతిపాదనమును శాసనసభవారంగీకరించినను ప్రభుత్వమువారంగీకరించుట దుర్లభము. అట్టిస్థితిలో చేయదగినదేమి? శాసనసభలకు వెలుపల ఫలప్రదమగు చర్యల దీసికొనుటకు సంసిద్ధులయినగాని యిట్టితీర్మానముల గావించి ప్రయోజన ముండదు.

కామను వెల్లు బిల్లు ప్రచారము

మేజరుగ్రహంపోల్, శివరావు గారల

యువన్యాసములు

రెస్పాన్సివు సహకార మవలంబింపగోరుట

బొంబాయి, డిశం 7:— నేడుసాయంత్రము మేజరు గ్రహంపోల్ గారుపన్యసించుచు తానును శివరావు గారును ప్రేమ యూనియను కాంగ్రెసు, ఇంగ్లాండు సేవనలు లిబరలు పార్టీల పక్షమున ప్రస్తుతము భారతదేశమున పారిశ్రామిక రాజకీయ పరిస్థితు లెట్లుండెనో కుమారులకు వచ్చితి మని చెప్పిరి. భారతీయుల కెట్టిప్రభుత్వ విధానమైనను ఇంగ్లీషు పార్లమెంటే యీ యవలయును గాన, ఇంగ్లాండులో బ్రిటిషు ప్రజలకు భారత వ్యవహారములం దుత్సాహము గలుగ జేయ గోరు తన వంటి ప్రచారకులకు భారతీయులు సహాయము జేయవలెనని కోరిరి. కామన్సునభలో భారతదేశమునుగూర్చిప్రశ్న లెడిగి చర్చించుట కాభారముగనుండు విషయములను సరియైనవానిని జేలువవలయునని ఆయన గోరెను. భారతీయులు బక్సెనుమోడు ప్రభువు మాట నమ్మి రెస్పాన్సివు సహకార మవలంబింపవలెనని ఆయన సలహానిచ్చెను. భారతదేశములో ఆతిథ్యించిన రాజకీయ పక్షము అసహాయోద్యమముమాట మాట్లాడుచున్నను ప్రభుత్వముతో సహకారము జేయుచునే యుండెను. కన్సర్వేటివు పార్టీనిగురించి తనకు జరిగినంతవరకు వారిలోనున్న విభేదములను బట్టి చూడ వచ్చే వసంతములోనే కురుల నెన్నికలు జరుగవచ్చుననియు, లేదా ఆతరువాత వసంతములో తప్పక జరుగవలయు మేజరు గ్రహంపోల్ గారు నుడివెరి.

శివరావుగారు

అంతట నుపన్యసించుచు తాను ఇంగ్లాండులోనున్న పుడు భారతదేశమునుండి సరియైనవార్తలు వచ్చుట యెంతకష్టమో దెలుసుకొంటిననిచెప్పిరి. అంతట ఆయన భారతప్రభుత్వ శాసనమునందలి లోపములనుచెప్పి కామనువెల్లు ఆఫ్ ఇండియా బిల్లుయొక్క విశేషములనుచెప్పి అందట్టిబోపములు లేవనిచెప్పి, శాసనోల్లంఘనమునుగూర్చి మాట్లాడి లాభములేదనియు, భారతదేశము రెస్పాన్సివు సహకార మవలంబింపవలెననియు జెప్పిరి. (ఆ. వె.)

కొచ్చిన్ శాసనసభ

కొచ్చిన్, డిసం 6:— కొచ్చిన్ శాసనసభ శేఖ సహజేశమును. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారిచే చిత్తుగా వాయబడిన విద్యుచ్ఛక్తి నిబంధనలు సీమెంటాగ్రావు నిబంధనలు ప్రవేశపెట్టబడును.

రేపటికి దిగువ తీర్మానములకూడ తయారు చేసియుండబడినవి:—

శాసనసభవారుండుటకై తగినచోట ఒకభవనము నిర్మించవలెననియు, సరియైనచోటును దెదకి ఎట్టిభవనమును నిర్మింపవలెనో చెప్పటకు ఒకకమిటీని ఏర్పాటు చేయవలెననియు నిసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుచున్నారు.

శాసనసభలోని కెన్ను కొనబడినవారికి ప్రభుత్వమువారు నియమించు కమిటీలలోనికి సాధ్యమైనంత ప్రాతినిధ్యమునెరిగవలసినదని యాసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుచున్నారు. (ఆ. వె.)

జనీవారి జాతినమితి సమావేశము

ముఖ్యమగు కార్యక్రమము

ప్రతినిధుల రాక

లీపెల్లు, డిశంబరు 6:—జాతినమితి సభకు మంగళం బ్రటిషులకు బోవుచున్నాడు. పిరందరికిని పర్ ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగాను వెళ్లు. ఆతడు నేటి యువయమున బయలు దేరి వెళ్లు. కర్నూలు అమెరికాను చాంబర్లనుగారి వెంట ఇరాకు సరిహద్దు సంచర్యమున బోవుచున్నాడు. జాతినమితిసభవారు ఆలోచించులైన విషయములలో ఇది చాల ముఖ్యమైనది. పోయిన సభలో ఈ విషయమునుగూర్చి అమెరికాను ప్రాతినిధ్యమును పోషించిరి.

ఆయుధవిస్త్రసము

ను గూర్చి పూర్తి విచారించుటకు అపుడే రాబట్ట నిసిలు ప్రభువు జనీవారి నేయున్నాడు. క్రొత్తగ నియమించుటకు సంఘములో జాతినమితి సభకు ప్రతినిధులుగనున్న ప్రభుత్వ సభ్యులుమాత్రమే సభ్యులుగ నుండవలెననుచున్నాడు. వచ్చేవారము విరికి తోడుగ మరొకరిని కేర్చుటను గూర్చి ఆలోచించెదరు. సైనిక వాడక విషయములను గూర్చియు వైమానిక అంతర్జాతీయ కార్యకర్తలయ సమితి సంఘమునకు జేరిన ఆర్థిక సమస్యలను ప్రస్తుతమందున్న భాయపు సలహా సంఘమువారి సలహాను మీద బొందెదరు. సహాయమునుగూడ బడయగలరు.

చాంబర్లనుగారి భావికార్యక్రమము

చాంబర్లనుగారి లీపెల్లు ప్రధానప్రతినిధి. క్రిస్టుకుకు రవర్లలో కేగెదరు. కుటుంబముతో ఆచటనేయుండును. అచ్చట బాసి ఈజిప్టుకేగి కేరూసలంగుండా తిరిగివచ్చి ఆచట గవర్నరుతో ఆగెదరు.

బ్రిటిషుప్రతినిధుల నిష్క్రమణము

లండన్, డిశంబరు 6:—చాంబర్లనుగారు, కర్నూలు అమెరికాను జాతినమితిసభకు వెడలిరి. ఈ సభలో షాసోలు గతి లేదు.

తురుష్కప్రతినిధుల రాక

తురుష్కప్రతినిధులు జనీవా కేరి

బ్రియండుగారు ప్యారిసులో పార్లమెంటు జరుగుచుండుటచే సభకు రాజాలకపోయిరి బాంకోరుగారు ఆమున సానే ప్రాంకుతరపున పనిజేసెదరు. గ్రీకో బల్గరు మసోలు సమస్యలను సభవారు ప్రారంభించెదరు. పత్రికాప్రతినిధులు జర్నలును గూడ వచ్చిరి.

ఇంగ్లాండులో గొప్ప పొగమంచు

నౌకలకు నష్టము

లీపెల్లు, డిశంబరు 6:—నేడు నీన్న ఉపప్రవక్తమగు పొగమంచు గ్రేటుబ్రిటను అంతకు విడువకున్నది. కాని సగము సంత అవ్వలేదు. రోడ్డుమీద గూడ ప్రమాదములు జరిగెనట. శ్రేష్టము ప్రభువు ప్రత్యేకి గాములు లెగిలెను. తీరము చుట్టు పొవు నౌకలకు నష్టముగలెను. రోడ్డు తెగిపోయెను. రైలుమార్గము గూడ పోవుటకు విలులేకుండెను.

ఖండములకు బోవు పొగయొడలకు చాల ఆలస్యమైనది. కొన్ని పొగయొడలు రషియా పొగయొడతో డీగిని నష్టపడెను. చాపలపడన మనిగిపోయెను. సిబ్బంది బ్రతికిరి.

రేపటినుండి లగ్గవచ్చు ననుచున్నారు. ఈవారమంతయు మంచు నిండియున్నది. దుర్దినములే.

మసోలు తగవు

ప్రబలవదుతులు అసత్యమనుట

రాజీప్రయత్నములు

లండన్, డిశం 6:—ప్రాంసు బ్రిటను లెన్సికి ప్రతిహాలనుగ సైనికబంబుడికే జేసికొనెనని ప్రబలు నడంతులు ఎంత మాత్రము నిజముగావు. పిరియాలో ప్రాంసు తనసానమునకూడ గాపాడుకొని నిలచెట్లొకనటును బ్రిటను సైనికసహాయమును ప్రాంసుకు చేయవలయును, తురుష్కులు ఇరానును ముట్టేసి గూర్గా ప్రాంసు బ్రిటనుకు సైనికసహాయము చేయవలయును, లండన్ డిశంబరు 6:—సమస్యలు అన్నియు అసత్య మనుచున్నారు. బ

పరాసులు తర్కితో రాయబారములు జరపుట

మంచి దనుట

తర్కితో రాయబారములను జరపుట మంచిదని జోవి నెల, బ్రియండు, లోమరుగార్లు అనుచున్నారు.

రాజీ ప్రయత్నములు

మసోలునుగూర్చి ఈసభలో నిష్కర్షగ జాతినమితిసభ వారు తేల్చెదరనుట నిజముగావనియు ముస్యన రిపరీహరము ప్రయత్నములు వ్యర్థమైనపుడే జాతినమితి తమయధికారమున వినియోగించవలెనని హెచ్చరికవారు నిశ్చయించిరి.

మసోలు సరిహద్దు తగవునుగూర్చి రాజీకి ప్రయత్నించుచున్నారట, ఉపసంఘమువారు.

అమెజను నదీముఖమును వెదకుట

లండన్, డిశం 6:—అమెజను నదీముఖమును కమగొనబోయిన డాక్టరు వియంపకు గవర్నరుగా రేమెరో యని లివర్పూలులో అతనిన్నే హితులు భయపడుచున్నారని సకాడే టైముస్ పత్రిక చెబుచున్నది. బ్రెజిలియను నౌకర్లు ఆతనిని భయముచే వదలికట్టినపుడు ఇదివర కెన్నడును క్వేరముఖులు చొరబడిని ప్రదేశములకు మకు గవర్నరుగారు పోయిననియు అందు సరమాంసభక్షకు లున్నారనియు భయపడుచున్నారు.

మన్యజ్వరసంహారము

సర్ రోనాల్డు రాస్ గారి సింహళ దేశకరిగోధన

లీపెల్లు, డిశం 6:—మన్యజ్వరసంహారము నిమిత్తము పరిశోధకులు గావించుచున్న సర్ రోనాల్డు రాస్ గారు సిలోనుకు 11 కేదీని బయలుదేరుచున్నారు. 25 సంవత్సరములక్రిందట ఈరోగము ఎల్లు వ్యాపించినది. ఆతడు కనుగొనెను.

కొన్ని ఉష్ణప్రదేశములందు ఆరోగ్య మున్నెను. కొంత యభివృద్ధి గల్గెను. సిలోనులో నున్న వాటికేళ్ళరు లందరును సహకారముతో పనిజేసిన సింహళ రాష్ట్ర మంతయు మన్యజ్వరరోగ బాసలేకుండ హాయిగ నుండురనిరి. రాసుగా రొకప్పుడు మలేలోను దక్షిణ ఇండియాలో కొన్ని భాగము లందును, అస్సాములోను వాటికేళ్ళరులు మన్యజ్వర సంహారార్థము కొంతకృషి సలుపుచున్నారు. ఈవర్షాయము జరుపనున్న ప్రచారము సెగ్గేనీ పూర్తిగ మన్యజ్వరము లేల యెత్తుండగనే రూపుమాయ ననుచున్నారు.

వైసర్దికపరిశీతులజేసి వాటికేళ్ళరు సేర్పాటుజేసి ప్రత్యేకినిపుణు డగు ఒక వైద్యు నిచ్చి ఎప్పటికప్పుడు జరుగు నభివృద్ధిని డెల్పుటకు ఏర్పాటులు చేసెదరని వార్తాపత్రిక లనుచున్నవి.

విజయనగర నివాసులగు బ్రహ్మశ్రీమ దజ్జాడాది భట్టనారాయణదాసుగారు విరచించిన

శ్రీ యథాధిక రామాయణము

పారికధారూపక పద్యగద్యగీతప్రబంధము. ఇందు శ్రీ రామ జననము, సీతాకల్యాణము, హనుకాపట్టాభిషేకము, కుశ్రవసఖ్యము, హనుమత్సందేశము, సామ్రాజ్యసిద్ధియను నాతా శ్లోకములు. పారికధాకాలక్షేపములకుం బుకివచ్చును. దీనివెల షాస్త్రీజీగాక రు 2-8-0 గ్రంథకర్తగారికి వలసినవారు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను. 2511

వేమన.

సంపూర్ణ జీవితము-బోధనలు

చిత్ర పటశోభితము-వివరములు

ఉన్నతవ్యాధాధిపతి శ్రీ వేమ రామేశంపతులుగారి పీఠికతో, తంజావూరు రావగరుచందరి వేమన రంగులపటముతో వేమనశిష్యులు వ్రాసిన ద్వీపపకావ్యములతో, వేమన కులము, కాలము, కుటుంబము, స్థలము, మొదలగు విషయములతో 280 పుటల గ్రంథము ఫెవర్లెయిటు కాసితము. చక్కని సంపుటములు. క్యాటలాగు వుచితము. కొలదిప్రతులు గలవు. మేలుప్రతి రు 1-2-0. చౌకప్రతి రు 1-0-0.

(2461)

కనకలక్ష్మీకము

సరసాపుంము, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

ఇంగ్లాండులో భారతదేశ ప్రచారము

మేజరు గ్రహంపోలు ఉపన్యాసము

(ప్రీవెన్)

జొంబూయ్య డిశంబరు.

మేజరు గ్రహంపోలు గారు ఇంగ్లాండులో భారతదేశ ప్రచారము అనువిషయమును గూర్చి యువస్వసింధుడు ఇంగ్లాండులో సరియైన ప్రకటన సంఘము లేకున్నయెడల ఆంగ్లేయులు భారతవ్యవహారములపై తననంతగ దృష్టి బరువజాలరనే చెప్పిరి. భారత రాజకీయ వేర్తలు ఇంగ్లాండుకు బోవు వా అందరును ఒక్కరితని జెప్పక వారి పక్షము వారేమి జెప్పకొరిగో అదే చెప్పిరి. ఇంగ్లాండుకు పోయిన రాజకీయవేర్తలలో పోషీగాలు మాత్రము పార్లమెంటు కార్యక సభ్యులుకొరిగినటుల భారతీయుల అవసరములను (కోరకొరించి ఒకవిజ్ఞాపిగదయారు జేసి దాని స్వతంత్ర కార్యక పక్షమున కర్పించిరి. కార్యక పక్షము భారతీయుల వాంఛితముల యెడ సానుభూతితో ప్రవర్తించిరి. భారత రాజకీయ వేర్తలు అసహాయోద్యమమును గూర్చియు, కాసనోల్లంఘనమును గూర్చియు- సామ్రాజ్యము నుండి విడిపోవుటను గూర్చియు మాట్లాడుచుండుటవలన వారిపనికి భంగము గల్గెను. కార్యక ప్రభుత్వము సద్భావప్రదర్శనము సేమాత్రము జాతీయేదను విషయము నాయన అండించి రామ్మే ముక్కునల్ల గారు తన తోర ప్యాస మస్య యైన పిదప భారత సమస్య వచ్చు నని జెప్పెననియు, దురదృష్టవశాత్తుకార్యక ప్రభుత్వము రష్యా సమస్యపై పడిపోయెననియు జెప్పిరి. మేజరు గ్రహంపోలుగారింక ఉపస్వసింధుడు బ్రిటిషు సాంఘమును తెంపుకొనుట భారతదేశమునకును బ్రిటనుకు గూడ యుఖభాజనముగ నుండును. స్వాతంత్ర్యము భారతదేశ జన్యస్వత్యముని తాను సమన్వయండుటవలన అందులకై భారతదేశము జేయు ప్రయత్నముల కాయన తోడ్పడునని చెప్పి ముగించెను.

బి. వివరాపుగారు

సరియైన వార్తలేవోదెల్పి, ఇంగ్లీషు పత్రికలందు ప్రచురమును చున్న దుర్వదంతులను ఖండించవలసిన అవసరముగలదని శివరావు గారు జెప్పిరి. ఈ సంవత్సరము కామన్సు సభలో 510 ప్రశ్నలలోను భారత వ్యవహారముల బ్రిటిషు కమిటీ 372 ప్రశ్నలను బంపెను.

హిందీభాషాసమ్మేళనము

శ్రీ కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు

అధ్యక్షులుగ నుందురు

కాన్పూరు, డిశం 7:—శ్రీయుత కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు, కాన్పూరు నాగరీప్రచారిణి సభవారియాజమాన్యమున కాంగ్రెసువారములో జరుగు రాష్ట్రీయ (అఖిల భారత) భాషాసమ్మేళనమునకు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ నుందురు. సభోద్దేశములతో నగ్గిరించి సానుభూతి డెలుపుచు గిద్దానిగారు, రాజా సర్ రంపాలు సింగుగారు, పండిత మలవ్యాగారు మున్నగువారలు వార్తల నంపిరి.

రాజకీయ నేరములకు శిక్షనొందిన వారల కాన్ఫరెన్సు

భానుపురమందు కాంగ్రెసు వారమున జరుగును

డాక్టరు సత్యపాలుగారు రథ్యక్షులవహించెదరు

లాహోరు, డిశంబరు 7:—కాంగ్రెసు వారములో భానుపురమందు డాక్టరు సత్యపాలుగారు రథ్యక్షులవహించ రాజకీయ నేరములకు శిక్షింపబడినవారల కాన్ఫరెన్సు జరుగును.

(అ. ప్రె)

కృషీవలులకు, రాజకీయ ఖైదీలకు తక్కువధరలు

కాన్పూరు కాంగ్రెసు ప్రకటనాధికారి ఎస్ కె. నతు పలివాలాగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

కృషీవలులకు, కార్యకులకు రాజకీయశిక్షల బొందినవారికి కాంగ్రెసుసభకు తక్కువరేట్లతో రానిచ్చుటకు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు నిశ్చయించిరి. జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములేక నగర కాంగ్రెసు సంఘము కార్యదర్శులచే తైతరగతికి చెందినవారిగా నమోదాచేయబడ్డవారు ప్రేక్షకులనుము రూ 10 చెల్లించిన చాలును.

కాన్పూరు కాంగ్రెసునకు రాదలచినవారందరు చోనుండి కాపాడుకొనుటకై లగినిన్ని సాక్షులు తోమేతిప్పుకొనవలెను.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ హిందూ మహాసభ

ముఖ్యమగు తీర్మానములు

కాల్పతిరోడ్ల నిషేధముపై చెన్నపురి ప్రభుత్వమును ఖండించుట

బొంబాయి, డిశం 7:—నిన్నను నేడును సమావేశమైన బొంబాయి రాష్ట్రీయ హిందూమహాసభ యందు గావింపబడిన తీర్మానములం దీక్షింపి గలవు:—

రాష్ట్రమునందలి హిందువులందరను మహాసభ నిర్వాహ విధానము ననుసరించి కట్టుదిట్టములతో నుండి పనిని పూర్తి చేయవలెనని యీసభ కోరుచున్నది. ఇతర మతముల లోనికి మార్పబడి మరల తమతమ మతములలోనికి రాగోరు హిందువులను, హిందువులు కానివారు హిందూసంఘము లోనికి వచ్చిన మన్నన అట్లు చేర్చుకొనవచ్చునని యీ సభ యభిప్రాయమై యున్నది.

ఇకను మిగిలిన తీర్మానములందు శరీరవ్యాధిగ్రామ పరిశ్రమలయములను నిర్మింప వలెననియు, బాలకుల బాలికలకును పెద్ద పెద్ద స్త్రీ పురుషులకు గూడ శరీరపటిమ యేర్పడుటకు తగిన ప్రోత్సాహకరముల నేర్పాటు చేయవలెననియు, ఏకాదశియైన నెనడ నెల ఆశాఢముగనున్న హిందూ శ్రీలకు శరణయముల నిర్మింపబడును, అచట వారి ఆర్థిక నైతికాభివృద్ధికి తగిన విద్య నొసగుటయు యుక్తమని తీర్మానింపబడినది.

ఈ మధ్య చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు కాల్పతిరోడ్ల కొంగరు హిందువులకు రక్షణ సమయమున పట్టిన రోడ్లనే ఉపయోగింప నీయకుండ నిషేధించుచు గావించిన యుక్తపు నీసభ ఖండించుచు యిట్లు జేయుట హిందువులకు గల పౌరత్వ స్వత్వముల నవధారముగ నడ్డుపెట్టుటయని తలంచెను. కానన సభలందు, స్థానిక సంస్థులందును జాతి ప్రాతినిధ్యమును, ప్రభుత్వోద్యోగములందు జాతి విచక్షణ యునుండుట జాతీయతాభివృద్ధికిని, దేశముయొక్క రాజకీయ ఆర్థికాభివృద్ధికిని భంగకరమని యీసభాభిప్రాయమై యున్నది. మరియొకటి రాష్ట్రమునందు భారతదేశ మంతటను హిందువులకు హిందీయే సమానభాషగ నుండవలెననియు, విశ్వవిద్యాలయమునందు ఆధునిక విశోధనభాషకు వలెనే దీనికిని ప్రాముఖ్యమియవలెననియు కోరిరి.

లాల్లాజీ ఉపసంహారవచనములు

లాల్లాజీ ప్రతినిధిగాను తునకు ప్రసంగించుచు హిందువులు ప్రత్యేకజాతిగ నుండి ప్రత్యేకసంస్థగా యేర్పడుటకు కారణము మహమ్మదీయులే యనియు, వారు కాననసభలందు జాతి ప్రాతినిధ్యము గావలెనని పట్టుబట్టుటయు, పంజాబులో విద్యావంతులగు మహమ్మదీయులపైతిక యనందగు లాహోరు ముస్లిం బొంబాయి మహమ్మదీయ రాజ్యమును స్థాపించుకొరిక యున్నట్లును డెల్టావలన యిట్లు జేయవలసివచ్చెనని గట్టికట్టిపెట్టి, మహమ్మదీయులు హిందూమతమునకు విరుద్ధముగ పనిజేయుట నెప్పుడు వీడెదో అప్పుడే హిందువులుగూడ తమ ప్రత్యేకమతాభిమానమును వీడెదరు. యవకు లీ విషయముగ పగదీర్చి కొను మోటు గాని ప్రతీకారము మాటగాని లేనని చెల్లెడికొనవలెనని అయన గోరెను. అందరు నెమ్మదిగ నిర్వాహకార్యము నకే గడంగవలయును. ఆయన ముగించుచు హిందువులు తమ తల్లిదండ్రులను జాగ్రత్త దీసికొని వారు వీరమాత లనటలు జేయవలెనని కోరిరి. అంతటితో సభ విరమింపబడినది.

(అ. ప్రె.)

(ప్రీప్రెస్ నార్)

బొంబాయి, డిశం 8:—

హిందూమహాసభ నిన్నటితో ముగిసెను. లాల్లాజీ ప్రతినిధిగాను తునకు ప్రసంగించుచు హిందూమహాసభ ప్రచారము కడుదిట్టముగ సమర్థించిరి. సభజయప్రదముగ జరుగుటయే ఆసీతు హిందువులను హిందూమతజీవిత మొక్కటి యనుటకు నిరర్థకమని లాల్లాజీ చెప్పెను. దేశములో నన్ని భాగములవారికిని హిందూసభదర్శము లంగీకారము లగుచున్నవి. ఈమధ్యజరిగిన మత కలహములగూర్చి నిదర్శనపూర్వకముగ రుజువుగాని రుజువైన అభిప్రాయముల చెబుపగూడదను కారణముచేత తానువద్దగా సభ వారు తీర్మానము గావింపలేదని లాల్లాజీ నడిచెను. ఒకటి పన్ను జేయుటకు రెండు తపస్సులు చేయు ధర్మమిద హిందువులు తమ తమ మున కొక సంస్థను నిర్మించుకొనుట గూడదను వాదమును లాల్లాజీ ఖండించెను. మహమ్మదీయులు జాతిప్రాతినిధ్యమును అన్ని విషయములందును గావలెనని కోరి రాజకీయ ప్రయోజనములకు జాతిభేదముండవలెనని తెచ్చిన విషయము ఒకటితప్పని లాల్లాజీ వాదించెను.

భాయివరనుండ గురు సభలో నుపన్యాయించుచు వహిదీయులు జేయు పనుల గూర్చి నీ నమ్రుగ బల్లిగన భారీప

లాల్లాజీ ప్రసంగించుచు మహమ్మదీయు భి సంకుచిత వృష్టి వల్లనే భాయి పరమానందు వంటి కాచి వడపాసిన దేశభక్తులవృష్టి మలినముగటకు కారణము యొనని చెప్పిరి. లాల్లాజీ యింకను ఉత్తరహిందూస్థానమునందలి మహమ్మదీయ నాయకులు మాస్లింరాజ్ ఇస్లామికు రాజ్ అనుమాటలనుగూర్చి చెప్పెను, పశ్చిమోత్తర పరగణాలకు స్వాతంత్ర్యము గోరెవరని చెప్పి హిందువులు మహమ్మదీయులను ప్రోత్సాహముతో నాల్లేషింప గోరెనను వారు మాత్రము మహమ్మదీయులను గాని మరియే జాతి వారిని గాని రాజకీయములందు యితరజాతులపై మిన్నకుండ జేసెవరని ఆయన చెప్పెను. మహమ్మదీయులతోను యితర జాతులతో గూడ గలసి జాయింటు రాజ్యమున సుఖదుఃఖములనుభవించుటకు సిద్ధముగనూచునని లాల్లాజీ ప్రకటించెను. హిందువులు మహమ్మదీయులను ఒక్క భూమాతిప్రతిమను మును రాజకీయములందు మతభేదములను చంపుకొనవలయును. అందులకు మనము జాతీయ జీవితమున మతభేదములపైకి దేగోరు మహమ్మదీయ నాయకులై ధ్వజమెత్తవలయును. లాల్లాజీ గారింకను ఉపన్యసించుచు తాను జెప్పగోరునరి అందరకును యీయ సిద్ధముగ తోహత్తులను ప్రత్యేకముగ నొకజాతికాత్ర మిచ్చుట యిష్టములేదనియే. అందుతో మిత్రభావముగ కాంతముగ నుండవలయుననియే వారు కోరెవరు. రాజకీయములందు మతభేదములుండటం జారిత్రములేదు. కాల్పతిధ్వజ మెత్తి విమర్శింపవలసినది. ఆ ఒక్కతప్పను జేయువారి మీదగాని హిందూ సభవారిమీద గాను రాజకీయముగ అధికార ముండుటవలన మతము ప్రచర్యగును. మతకారణములచేత ప్రత్యేకముగ రాజకీయప్రవేశము గావలెనని కోరువారివలన దేశముయొక్క జాతీయజీవితమున కుపద్రవము గలను. అందరును స్వతంత్రముగ నుండగోరెవరు. బ్రిటీషు యెడల ఆయన కొక్కకనురెప్పపాటునే వైనను పరాధీనముగ నుండుట యిష్టములేదు. కాని స్వపక్ష సోపానమున నివసించుటవలన లాభము లేదు. స్వరాజ్యము మాట మాట్లాడు లోపల దేశములో నందుకు తగినపరిస్థితు లేర్పడవలెను. స్వామైమంత్రస్వరలో మహమ్మదీయుల మనస్సును మార్చివేయవలయును, ఆమార్పు మహమ్మదీయతరజాతులన్నియును కలసి స్వరాజ్యముకొరకు పనిజేయుటవలన బాగా చేపరగలను. మహమ్మదీయులు చేరినను సరే చేరకన్నను సరే మనమందరమును కలసి పని జేసిన యెడల స్వరాజ్యము మారమునకు బోజాలను. అందరును గలసి కట్టుదిట్టముల జేయవలయును.

ఇందు సందర్భోద్దేగవిషయమేమియు లేదు. అంతయును గణితము తర్కము వాదములతో రూఢియొచ్చుది. అదియే అయన చెప్పగోరునది. వికమత్యము గావలెనని అరచి లాభమేమి? ఉన్న బలములన్నియు బలపరుపవలదాయని లాల్లాజీ యికిగను. హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ లేకున్న స్వరాజ్యము సాధ్యముగాదని చెప్పిరి. అట్లనిని రాకజేందవచ్చును. అయితే 24 కోట్లమంది హిందువులు అంతకై గలవారు అంత తెలివగలవారు, అంత కట్టుదిట్టములు గలవారు తమ దేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి లేకుండా? హిందువులలో కట్టుదిట్టముల గావించుటవలన జీవించుటకు నూత్నమున నాకగలుగుచున్నది. అదియే ఆశ. అదియేమ్యుగము. అదియే స్వయంసహాయము. "హిందువుల జీవనాడిని నేను జూచితిని. వారు నాతోనున్నారని నేనెరుగుదును. హిందూమహాసభ ప్రతినిధులముగ నుండకుండ నేను మరణాంతమువరకును జూచెదను. మాకు ప్రతీకారమక్కరలేదు. మనము పొట్లాటకు దిగునెడల దుర్మార్గులు బడుదుము. మిగుల న్యాయము గుహక్కలను రక్షించి కాపాడుకొనుటకు మిగుళక్తి యున్నంత వరకు జేయుదు. ప్రతీకారమునుగూర్చి మాట్లాడుమాటలు చేత ప్రగల్భములు. హిందూసంఘమును సాంఘికముగను నైతికముగను ముఖ్యముగ ఆర్థికముగను బలపరచుటకు గావలసినపని చేయుము. యువకులు ఉత్సాహపరమగులై తమసోదరిలకు మానభంగము జరిగినపుడు ఆగ్రహభేదములు గావచ్చును. అందులకు నేను నిందితుటలేదు. వారిభావములు విశుద్ధములుగావని నేననను. కాని వారుకాంతముగనుండి సహనముతో నుండవలెనని నేనుగోరెదను. జీవన్మరణసంగ్రామమునందు గూడ కాంతముగ నుండుట సగము యుద్ధము ముగిలుపుటయే. ఆగ్రహభేదములో బడిపోవలదు. అది హిందూధర్మమునకు విరుద్ధము. న్యాయవిరుద్ధము. అన్నిటికన్న యెక్కువ రాజకీయముల కవసరముగాదు."

శ్రీమంతునానామము

లాల్లాజీ అంతటహిందీలో శ్రీమంతునానామము వారు తమవారికలగు వీరమాతలై సుగణాంతధర్మ పుంజీధూతులగు పుత్రులను గనునటుల జేయవలెననియు, వీనియన్నిటికన్న ప్రాణము నెక్కువగ ధరింపరాదనియు జెప్పిరి.

బంగారపు స్టాండ్లు, కరంసీ యిండియా కుండవలయును

కరంసీశాఖ యింపీరియలు బ్యాంకి అధీనము చేయవలయును

బొంబాయి, వాణిజ్యసంఘప్రతినిధులు రాయలు కరంసీ యెదుటనిచ్చిన సాక్ష్యము

బొంబాయి, డిశం 8:—రాయలు యిండియా కరంసీకమిషను విచారణ నేడు ఇచ్చట ప్రారంభమయ్యెను. బొంబాయి వాణిజ్యసంఘప్రతినిధులు నేడు విచారింపబడిరి సాక్ష్యవిచారణకు పత్రికావిత్రాగలకు రానీయలేదు. బొంబాయి వాణిజ్యసంఘము లీఖితపూర్వకముగ స్టేటుమెంటు కమిషనునకు దాఖలుచేసెను. అది గుప్తముగ మంచబడలేదు. ఎల్లరును ఎరుంగుటకు పట్టికు చేయబడినది. భారతదేశముయొక్క కరంసీ మారకసమస్యల బరిష్కరింప బ్రయత్నములు చేయుటకు తగినసమయ మున్నవని బొంబాయి వాణిజ్యసంఘము ఆ ప్రాయమాను ప్రకటించెను. బంగారముపై నానారముచేయుట వలెనే రూపాయలను స్థిరము చేయవచ్చుననియు ప్రాపంచిక ప్రమాణములనుబట్టియిండి రూమారకు స్థిరపరచవలయుననియు, తుంకు భారతదేశమునందు బంగారు స్టాండ్లు బంగారునాణెముల చలామణియు బ్యాంకులయొక్క వాణిజ్యసంఘము చేల్వెను. ప్రారంభమందు బంగారునాణెములను చలామణి కుండు బెట్టుట వలన ప్రజలు బంగారుదామట అధికమగునని అంగీకరించినను బంగారు మారకపు స్టాండ్లుగలన గతముందు వెండిబంగారుములను నగలరూపమున దామట ప్రజలు మారలేననియు, బంగారునాణెముల ఉపయోగము ఆలవాటు అయినకొలదిని, బంగారము ఉపయోగము ఆలవాటు అయినకొలదిని బంగారము యిప్పుడు వచ్చినప్పుడు చిల్లరనాణెములతో కొనుక్కొనున వచ్చునను సంగతి ప్రజలకు చెల్లినపిదప బంగారును నగలకైన చేయించుకొని దామలవాటు ప్రజలకు లక్ష్యమవును. బంగారము చలామణి కుండుట, బంగారమును ఇతర నాణెములతో మార్చుకొనుటయు దేశమంద? ధర్మ అధికముగా పొమ్మటమగునని దిగుటమగునని అనకాశము నీయకుండుటయేగాక : డ్రియాపారమును, బ్యాంకింగును, ప్రోత్సహము చేయును, కాను లేక నవసచలామణి కుండు బెట్టుటకు భారతదేశమును మిక్కిలి పెద్దదిలు పగలవనియు, చిన్న బంగారునాణెమును యిండియామండలంకశాలలో ముద్రించుట బాగుగనుండుననియు వర్తకసంఘము ఫిర్యాదు చేసెను. రూపాయకును పరిమాణములనుగల ప్రమాణము రెండు పిలింగలనుండి సాధ్యమైసంత త్వరితముగ 1 పి 6 పెన్సులకు తగ్గించవలయును. రెండు పిలింగల ప్రమాణము తగ్గించిన గాని కరంసీ పరిస్థితులు వాటి యంతట నవి పూర్వపు పద్ధతికి రాజాలవు. 1 పి 6 పెన్సుల ప్రమాణమువలన భారతదేశములోనికి యభేద్యగ బంగారము రావచ్చును. ఇంగ్లాండు యిప్పుడు బంగారు స్టాండ్లు అమలునందు బెట్టుటచే 1 పి 5 1/16 పెన్సుల బంగారు ప్రమాణమును భద్రముగ నిల్వనచ్చును

కరంసీ శాఖ

ద్యుద్వాధికారము తీసివేయుటచే శక్తి సామగ్ధ్యములతోను నుభుగను కార్యములను నిర్వహించుట నృద్ధియగుననియు కరంసీ శాఖ ఉద్యోగులు యింపీరియలు శాఖయందు గలపినచో నూతన ఒడంబడికను యిండియా ప్రభుత్వము యింపీరియలు బ్యాంకుతో జేసిన యెడల సరిగ రెండును వారి వారి ధర్మములను నెరవేర్చుటకు అవకాశములను కావించబడిన యెడలను మంచి లాభములు గలుగ వచ్చునని కరంసీ శాఖ యింపీరియలు బ్యాంకి అధీనము చేయుటకురించి వాణిజ్యసంఘకమిటి అభిప్రాయము నిచ్చెను. కరంసీశాఖను యింపీరియలు బ్యాంకు అధీనమందు బెట్టుటకు బొంబాయి వాణిజ్య సంఘము సుముఖత జూపెను. పట్టికు పెండ్లల మూలమున గవర్నమెంటు సొమ్ము పరదేశములను బంపవలయుననియు, బంగారము పైవేటుగ గొనుట లాభముగాదనియు, టెండిలవలన జనమందు విశ్వాసము కుదురుననియు కమిటి చెల్వెను.

వేపరు కరంసీ రిజర్వు

కరంసీ రిజర్వుతాలాకు సొమ్మునిల్వెము చట్టము ప్రకారముగ గావింపబడిన హద్దువిషయమై వాణిజ్యసంఘ కమిటికి సంతృప్తిగనే యున్నది. నాలుగవందలి చిన్న చిన్న బ్యాంకులు చట్టము దీసికొనిన వర్తకపుబిల్లులపైసను హుండీలపైసను ఇంపీరియలు బ్యాంకి తిరిగి స్వల్పముగ పట్టుకున్నదీసికొను సమంజసముగ నుండునని కమిటికి ఎరింగించెను ఇంపీరియలు బ్యాంకు సొంతముందు లండనులో బంగారు స్టాండ్లు రిజర్వును ఉంచవలయుననియు, యినిగిని పెట్టుబడి పెట్టుటకు అధికారము యింపీరియలు బ్యాంకికి నీయవలయుననియు బొంబాయి వాణిజ్యసంఘముయొక్క కమిటి సాక్ష్యమిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

మాతృసేవ

ఈనెల 7 తేదీన, కర్నూలు జిల్లా, పత్తికొండగ్రామమున స్థాపించబడిన అయిదవ తీర్థాటమున (శ్రీమత గాడిచెట్ల, హరిసర్వోత్తమరావుగారి సంపాదకత్వముచేత, మాతృసేవ యను వారపత్రిక వెలువడవలసినట్లు కొన్ని ప్రకటన పత్రములు పంపితిని. కాని వెంటనే కొన్ని కారణాంతరములచేత కొందరి స్నేహితుల భావానురీతికనుగుణము ననుసరించి, కాన్పూరు కాంగ్రెసు తర్వాత, పత్రికను, బాహుళ్యముగా, నిరాటంకముగా వెలువడుట మంచిదని ఈదినము, మాతృసేవ సంపాదకులు ప్రత్యేక వాసియున్నారు గాన, ఈవిషయములను, వెంటనే స్నేహితులకందరికి తెలియజేయునది, ఆంధ్రపత్రికయందు విశదీకరించినాడగాన, సర్దులు అభిమానము వహించి, పత్రికకు తగుసహాయ మొనర్చునది ప్రార్థన.

మేనేజర్ వనశంకరశర్మ,

మాతృసేవ, పత్తికొండ.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ డిసెంబరు 8-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

చినియాలు కా 1-కి ౪ 45 0 0 మొదలు 56 0 0 వరకు

విషయము	మొదలు	వరకు
కుముకు తెనాలిపి ,, వ 48 గలవి	14 0 0	15 0 0
నల్లారివి ,, డిటా	15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటా	16 0 0	17 0 0
రాసులు రా. 184 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు ,,	20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	18 8 0	18 8 0
సెనగలు ,, డిటా	18 0 0	14 0 0
సెనలు ,, డిటా	18 8 0	14 8 0
మినుములు ,, డిటా	15 8 0	17 0 0
ఉలలు ,, ర 164	8 8 0	9 0 0

3. నూనెపప్పులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	150 0 0	152 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంజేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	54 0 0	56 0 0
జేరు సెనగనూనె గాను బా 1-కి ర 110 మి. గాను	108 0 0	108 0 0
అముదము బా 1-కి	106 0 0	107 0 0

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	90 0 0	
కుర్రుపసుపు ,,	50 0 0	55 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	140 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	౪ 45,50	
కాళివా నీలిపాయకట్టు ,,	50,55	
డెల్లము బా 1-కి	౪ 40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	60 0 0	80 0 8

5. ఇనుము

శుభ్రకం బా 1-కి	84 0 0	86 0 0
చదరం ,,	88 0 0	42 0 0
రత్నండు ,,	84 0 0	55 0 0

6. లోహములు

నెండి 100 కులంకు	72 0 0	78 12 0
బంగారము, కులము 1-కి	21 4 0	21 8 6
సవరము 1-కి	18 5 9	
ఇత్తడి బా 1-కి	254 0 0	260 0 0
రాగి డిటా	279 0 0	280 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా 1 గలవి	80 12 0	81 4 0

7. దూది

కోండాపెద్దబాదం 1-కి	౪ 800 ౦ 0	
కల్పాడు దూది ,,	215 0 0	

8. నూలు

పద్మర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	5 8 0	
పుష్పరాయ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	7 4 0	
మాళయేనుగ నెం 20	8 14 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యాకె	9 4 0	
నెం 22 ,,	9 12 7	
నెం 12 1/2 తెన్ని పర్మన	7 11 9	
నెం 14 1/2 ,,	7 14 6	
నెం 12 1/2 అల్లెమ్మ	7 8 0	
నెం 14 1/2 రాధాపర్మన	7 4 0	

డా॥ రూఢి ఫర్దుగారు

పార్లమెంటు కార్యకర్తలకు ఉపన్యాసము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగళూరులో కాంగ్రెసువారి యాజమాన్యమున జరిగిన సభయందు డా॥ వి. హెచ్. రూఢి ఫర్దుగారు బ్రిటీషు పార్లమెంటునందు కార్యకర్తలకు ఉపన్యాసము చేసినారు:—

“నేనొక పంజరములో చిలుకవలె నున్నాను. నేనిచ్చుటను బాచిపోవుటకు వచ్చితిని. ఈ దేశపు పరిస్థితుల నెరుంగుటలో నాకు సహాయము చేయగడంగిన కొందరు మిత్రులు నన్ను సభకువచ్చి జూడమనికొరిరి. నేను పన్నునిపలసినప్పుడని దాంపలేదు. మీ ఉపన్యాసముల వినుట నాకెంతయు ఆనందకరముగ నున్నది. కొంతవరకు నేర్చుకొనగలిగితిని. ఇండియావారికి స్వపరిపాలన సమర్థత కలదా లేదాయని మేము ఇంగ్లాండులో చర్చించుకొనుచుందుము. సామ్రాజ్య కాంక్ష గల వారు లేరని వాదించుచుండురు ఇంగ్లాండులో నాయకులపై అధికారపదవులకు వచ్చినవారందరకును? బాల్కన్ ప్రభువుగారు ఇంతకున్నతపదవి. కెల్లువచ్చిరి? లాయసు బార్నిగారు (ప్రభావము) బ్రిటీషు. ఈనాటికి సామర్థ్యమువలననే. ఉపన్యాసముల బలమువలననే ఇంగ్లాండునాయకులందరకు యీసామర్థ్యముగలదు. ఇప్పుడు గూడ అట్టికే మిలో నాకగపడుచున్నది. భారతీయులు 40 ఏండ్లక్రిందట నెట్టి పక్షపాతి సామర్థ్యము గలిగి యుండిరో యిప్పుడు నట్టికే గలిగియున్నారు. ఈకేక్రియొక్కటే ఇండియాకు స్వపరిపాలనార్హతగలని చెప్పుచున్నది.

కార్యకర్తలము ఇండియాకు మేలుజేయు నున్నది నేను కార్యకర్తలమునాడను. నేనిదివరకు ఇండియాకు 18 ఏండ్లక్రిందట వచ్చినపుడు లిబరల్ పక్షమునం దుంటిని. కాని ఆపక్షము రాసురాసు సామ్రాజ్యకాంక్ష గలవగుటచే విడచితిని. లిబరల్ పక్ష మధికారమునందున్నపుడు ఇండియాకు జేయదగ్గ మేలు చేయలేదని నాయభిప్రాయము. మింట్రోమార్లే సంస్కరణములు నాకు నచ్చలేదు. చాల ఆశాభంగము కలిగించినది. కార్యకర్తలమునకు సామ్రాజ్యకాంక్ష లేనందున సామ్రాజ్యములో నన్ని దేశములకు న్యాయము జరుగవలెనని నుద్దేశించుటచేతను, ఇంగ్లాండు మేల్పూర్ణాంధులవలెనే ఇండియానూడ స్వాతంత్ర్యమున కర్హమైయున్నదని లెలముట చేతను నేనందు చేరితిని. భారతీయులకు స్వపరిపాలన నొసంగవలెనని శపథము చేయుచు కార్యకర్తలము తీర్మానించెను. (హర్షస్వని) మేనాకార్యము నెరవేర్చెదము. లిబరల్ ప్రభుత్వము జేయ నెరకుండే నని మిరపనవచ్చును. కనీసము అట్టియత్నమైన జేసియుండవలెను. అన్ని దేశముల స్వాతంత్ర్యములయందు వారి కభిమాన మున్నటులైన ప్రకటించవలసియుండెను. కాని వారికట్టి అధికారము లేకుండెను. ఇకముందు నిజమును అధికార మొసంగినచో జరిపెదరు. మీ స్వాతంత్ర్యముకొర కెట్టి నూచన జేసినను లిబరల్ పక్షమువారు కన్యశేటివులు గలసి తోసివేసియుండుదురు. వారట్లు జేయకున్నందుకు చాల కారణములు గలవు. ఇండియాకు న్యాయము, స్వాతంత్ర్యము, స్వపరిపాలన మొసంగుటకై మేము పూనుకొంటిమి.

మేము ఇండియాకు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందుగాక స్వపరిపాలన సహజమైయుండునట్లు సహాయము జేయుదుము. సామ్రాజ్యమునక ఖడ్గబలము క్రిందనుంటు. సహజమైనగా ఇంగ్లాండుతో ప్రేమ బంధమునందుంటు. (హర్షస్వని) బ్రిటీషు కామను వెల్లులొ స్వతంత్రదేశములుగా మారుండవలెనని కోరుచున్నాము. (హర్షస్వని)

శ్రీ మదాంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘము

ఆంధ్రదేశమునందు కాన్పూరుకు నేవాదేశపథకు ప్రతినిధులుగా వెళ్లదలచినవారు వెంటనే యీ కార్యస్థానమునకు దరఖాస్తులను పంపజేడుచున్నాను. కార్య నిర్వాహకసభ 16 వ తేదీఖన కూడునుగనుక ఆతేదీలలో గా దరఖాస్తులు రానునగరు చీరాలకు అందునట్లు బంపవలయును.

నేవాదేశములో యిదివరకు “సహాయకు”లుగానున్న వారుగూడ ప్రతినిధులుగా రావచ్చునని నూతనముగా నిబంధనలు మార్చుచేయబడినవి గాన యీవిషయముగూడ గమనించవలసి నది. అచ్చట ప్రవేశపెట్టదలచిన తీర్మానములుగూడ పంపవలయును

దు. గోపాలకృష్ణయ్య,

6-11-25 రామనగరు, చీరాల, కార్యకర్త.

ఫెర్దుసన్ కళాశాల వార్షికోత్సవ

బహిష్కార వ్యవహారము

ప్రధానాచార్యుని సంజాయిషీ

పునహా, డిశంబరు 5:—తన కళాశాల బహిష్కార పరిస్థితులనుగరించి ఫెర్దుసన్ కళాశాల ప్రధానాచార్యులు స్టేటు మెంటు ప్రమరించెను. విద్యార్థుల సమావేశమును, కళాశాల వార్షికోత్సవమును వేరుచేయుట యెట్లు తలపించెనో వర్ణించుచు స్టేటు మెంటు ప్రారంభింపబడెను. ఆగష్టు నెలయందు కళాశాల వార్షికోత్సవము జరుపబడు తేది ప్రధానాచార్యుడు ప్రకటించెను. కాని నవంబరుమాసమునందు విద్యార్థులు ప్రధానాచార్యుల నకు యే విషయమగు ఉత్తరమును బంపలేదు. ఎట్టి నూచన యు వారు గావించలేదు. ప్రధానాచార్యులకు కనితార్కారుగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద నవంబరు 24-వ తేదిన జరిగిన విద్యార్థుల సమావేశముందు పరిస్థితులెల్ల వివరించిన బివవ, విద్యార్థుల హక్కుల నశపారించు ఉద్దేశ్యము కళాశాలాధికారుల కంతమాత్రము లేదనియు, తమ యిష్టువునువచ్చినదినమందు కళాశాల కళాశాలరువుల సౌకర్యముల నిర్మించుండే విద్యార్థులు సమావేశమును జరుపుకొన వీలులేదనియు, ప్రధానాచార్యునితో ముందుగ సంప్రతించుకొనెడు తమ యిష్టువును వచ్చినవారి అభ్యక్షునిగ ఆహ్వానింప విద్యార్థులకు వీలులేదనియు కళాశాల ప్రధానాచార్యుడు చెప్పెను. దౌర్జన్యము జరిగిన గాని బహిష్కారము విషయమై కళాశాలాధికారులు జోక్యము గల్గించుకొనరని విద్యార్థుల సమావేశమున 24-వ నవంబరు తేదిన కనితార్కారుగారు చెప్పిరి.

కళాశాలనుండి విద్యార్థుల తరముటకు కారణము నవంబరు 24-వ తేదిన సమావేశముందు గావించిన ప్రసంగమునకు శిక్షక్రింద కెల్లాడు కన్వై కతినవర్త్య నవలంబించలేదనియు, సోదరునితో నగరముందు నివసించుట కామె పంపబడెననియు, వార్షికోత్సవ ఆందోళనమునం దామెనుసంరక్షకుల వద్ద కంపబడుటకు నిశ్చయింప బడెననియు ప్రధానాచార్యుడు చెప్పెను. పెక్కుసారులు మందలించినను కళాశాల నవతి గృహ నిబంధనల నామె సరిగ పాటించుటలేదు. తండ్రితో సంప్రతించు ఎరకామెనువతి గృహమునండుబంజీవేయవలసినవైనను, స్వగృహము ఆమె తండ్రికి వ్రాయబడెను. వసతి గృహమునల సుశిక్షణమును పాడు చేయుటకు తన ఎమ్. ఏ. విద్యార్థిత్వమును వీలుపయోగించుచుండెను. వార్షికోత్సవ విషయమై పెక్కు రీతుల విద్యార్థులయందు దురభిప్రాయములు వీలు గలుగజేసెను. వార్షికోత్సవ వానంతరము బయలుదేరిన బహిష్కారహవాన్ని నెనుండి తప్పించుటకు డాక్టరు పరంజిపాయిగారు వచ్చువరకును శాకుంతల పరంజిపాయి కన్వయ సస్పెండు చేయవలసినవైనను. నవంబరు 24 వ తేదిన సమావేశముందు యీమె గావించిన ప్రసంగమునకును యీమెను సస్పెండు చేయుటకును సంబంధ మెంతమాత్రము లేదు మరి కతినవర్త్య విద్యార్థులపై కళాశాలాధికారుల వలంబింప ను వ్వా ర ని న గ ర మం దు గ ల వ దం తు లపత్త్యమైనవి కళాశాలాధికారులు ప్రకటించవలసినదని స్థానిక మిలిటరీ మరాఠీపత్రికయరు ద్యాక్ ప్రకాష్ వ్రాయుచున్నది. ఈవిషయమై నేడు వెలువడిన స్టేటు మెంటు మూకీభావము నహించెను.

(అ. ప్రె.)

యూరవియనుల కొట్టబోవుట

విద్యార్థుల ఊమాగ్నణ అంగీకరింపబడెను
పునహా, డిశంబరు 7:—గత సోమవారమున ఫెర్దుసన్ కళాశాలయందు జరిగిన సాంవత్సరికోత్సవమునుండి వడ్డీపావు మండగ యిద్దరు విద్యార్థులు హెచ్. జి. ప్రాంక్సుగారిని వరి యిద్దరు యూరవియనులను కొట్టబోయిరి. ఇట్టి దుష్ప్రవర్తనకు పాలుపడిన విద్యార్థులు స్వయముగ వచ్చి ఊమాగ్నణను గోరుటచే యీవిషయాంశ మింతటితో ముగింపబడెనని అనాసి యేటెడు ప్రాంక్సుగారు ప్రాసిరి. సెనూను అనుపత్రిక య 25 ౦ చందా నీయుటకు విద్యార్థులు ప్రాంక్సుగారి నూచన సంతోషపూర్వకముగ సంగీకరించిరి నేను, సాంజర్న, సిండ్లెరుగార్లు విద్యార్థుల ఊమాగ్నణ అంగీకరించితిమి.

(అ. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ ఎన్. జి. దేవధారుగారు

పునహా, డిశంబరు 5:—వక్రము విద్యాసంఘ యాగ్నీ సభ్యుడును సంఘసంస్కరణవాదియు నగు ఎన్. జి. దేవధారుగారు జరిపావుటచే పునహా ఫెర్దుసన్ కళాశాల మూసివేయబడెను.

(అ. ప్రె.)

కూనూరు వరములు

కూనూరు, డిసెంబరు — సముద్రతీరమున ఉన్న న గాంజిలన ఒకవారము దినములనుండి యిచ్చట ఎర్రము కుండవారగా కురియుచున్నది. అందువలన ఆకాగ్యపరిస్థితులు సంతృప్తికరముగ లేవు.

మహాదేవ దేశాయిగారు
ఫ్రెంచిభాష నభ్యసించ గోరుట

మహాత్ముని మందలింపు

చెరసాలూ నున్నప్పటినుండియు ఫ్రెంచిభాష నభ్యసించవలెనను కుతూహలను దేశాయిగారికి అగ్గలముగా నుండెను. ఇప్పుడు మెడలేను నేడు కన్యగారు సగ్వసంగపరిత్యాగ మొనరించి ఆశ్రమమునకు వచ్చినందున ఆమె యొద్ద దినమున కొకగంట చొప్పున చదువ నారంభించిరి. మొదటికోజు పాఠ ముగియగానే మరునాడు మహాత్ముడు నేడుకన్యను దేశాయి ప్రియవద్ద నీవేమి నేర్చుకొనుచున్నావని అడిగెను. నేను నేర్చుకొనుటలేదు. నేను దేశాయిగారికి ఫ్రెంచిభాషను నేర్చుచున్నానని ఆమె మహాత్ముని కెరించెను. మరునాడు దేశాయి గారు నేడుకన్య కడకు రాగానే ఆమె యీవార్త ఆరని కెరించి చెను. మహాత్ము డిటుల ప్రశ్నించెనని వినగానే దేశాయిగారికి గుండె గతక్కుమనెను. అంతలోనే మహాత్మునిచర్చ నుండి కలుగు వచ్చెను. దానితో వరింత గాభరా కలిగినది. మహాత్ముని చెంతకువెళ్ళగా మహాత్ము డాయన నా విషయముననే ప్రశ్నించెను. దేశాయిగారు నిజము చెప్పెను. అప్పుడు మహాత్ము డిటుల తెచ్చెను.

“ఇంక తలపడుచుండగా సంగీత సాధనము చేయుచు కూర్చుండిన మందు నివలె దేశము దీనావస్తలో నుండ వానిపు ఫ్రెంచి భాష నభ్యసించ నారంభించితివా? ఇది నీకాలమును దుర్వినియోగము చేయుటగాదా? రేపు మనము భుజాగ్రమువలన బయలుదేరినపుడు స్త్రీయకన్య పాఠము చెప్పటకు వనలో నుండ వచ్చునా? కర్మరాజ్యము వచ్చిన పిమ్మట కావలసినదా? నీ వాభాషను నేర్చుకొన నచ్చును గాన యిప్పుడు మానివేయవలెను. అది గాక నేడు కన్య సగ్వసంగపరిత్యాగము చేసి భారతీయులకును పాశ్చాత్యులకును గూడ సేవచేయబూని మన ఆశ్రమమునకు వచ్చినది. ఆమెచేసిన యీత్యాగము భువనమునని తెలుసుకొనుము. మనకొరక ఆమె యింత గొప్ప త్యాగముచేసి వచ్చినది. అట్టిదా ఆమెను హిందీ భాష రాకున్న ఎటుల ఆమె మన స్థిగిగులను తెలుసుకొని మనకు సేవచేయగలుగును? కాన ఆమె కాలము మిక్కిలి అమూల్యమైనది. దానిలో తులకాలమైన వ్యర్థకాగూడదు. ఆమె తెలుసుకొనవలెను చదువవలెను పిమ్మట భారతీయులకు సేవచేయవలెను అని బంధుమిత్రుల నందరిని వదలి దేశముగాని దేశమునకు ఖండాంతరమునుండి సమద్రములను దాటి వచ్చినపుడు మనకు తెలిసిన విషయముల నన్నిటిని మనమామెకు నేర్పుటయే గదా మన కర్తవ్యము. ఆమెను మనమేమి కోరినను ఆమె చేయుచు గాని అది మనకు న్యాయముగాదు. ఇప్పుడామెకు మనము నేర్పుట మన కర్తవ్యముగాని ఆమెవలన మనము నేర్చుకొనుట కర్తవ్యము కాదు. కావున దినమున కొకగంటనేపు హిందీసంస్కృతము మున్నగు వానిని నీ వామెకు నేర్పవలెను.” అని మహాత్ము డాజ్ఞాపించెను.

దేశాయిగారు తనస్వార్థపరత్వమునకు లజ్జితుడై తాను తప్పుచెసిగినని యొప్పుకొనెను. అందులకేమి ప్రాయశ్చిత్తమని దేశాయిగారు ఆలోచించుచుండగా “రేపు మామూలువేళకు నీవు ఆమె కడకేరే చేసిన తప్పిదము నొప్పుకొని ఆమెకు హిందీ క్రిగలను నేర్పుట కారంభింపుము” అని ఆజ్ఞాపించెను.

దేశాయిగారు యీవిషయము నంతను ఒక వ్యాసముగా వ్రాసి మహాత్మునికిచ్చెను. “వ్యాసమును పరిక్షించి (సెన్సరకు) కొంత సర్వయముతో పత్రికకు పంపితిని” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఎంగలయిండియా 26-11-25)

గోరక్షణవ్యాసము

ఇదివరకే చాలవ్యాసములు చేరినవి. వానిలో చాలభాగము అక్షరధిగా వ్రాయబడినవి. కొందరు కాగితమునకు రెండుప్రక్కలను గూడ వ్రాసిరి. కొన్ని బొత్తుగా తెలియబడలేదు. కాన నిటువై వ్రాయగోరువారు

- (1) కాగితమున కొకప్రక్కనే వ్రాయవలెను.
- (2) సిరాతో విడివిడిగా స్పష్టముగా పెద్ద అక్షరములతో స్పష్టముగా వ్రాయవలెను.
- (3) దళసరికాగితములమీద వ్రాయవలెను. దళసరిఅట్ట చేయవలెను. వ్రాసినవారు పేరు విలాసము (అడ్డెను) పూర్తిగా వ్రాయవలెను.

ఆమోదింపబడిన వ్యాసములు తిరిగి పంపించబడవు. కావున కావలసినవారు నకలు వ్రాసిపెట్టుకొనియే వ్యాసమును పంపవలెను.

(మో, క, గాంధీ- ఎంగలయిండియా 8-12-25)

మహాత్ముడు

పటేలుగారితో కలిసి నిన్న ధోల్కాకువెళ్లెను
కాంగ్రెసు వరకు వా ధోలో నుండును

అహమ్మదాబాదు, డిసెంబరు 7:—గాంధీమహాత్ముడు నిన్నటిదినమున వి. పటేలుగారితో కలిసి ధోల్కాకు వెళ్లెను. చుట్టుపట్టు గ్రామాదులనుండి వచ్చిన జనులందరు స్టేషనువద్ద మహాత్మునకు స్వాగతంబొసంగిరి.

సాయంకాలమున స్త్రీల సభలో మహాత్ముడు స్త్రీలనందరిని నీరవలె పరిత్రమగానుండి, నూలును వడికి ఖడ్గరు సేధరింపవలసినవని హెచ్చరించెను.

పిమ్మట బహిరంగసభలో ధోల్కా తాలూకాతరపుర మహాత్మున కొక డబ్బురంచియు సన్యాసవ్రతమును బహుళాకరింపబడినది. అదివరకే వ్రాసియుంచిన మహాత్ముని జవాబు ఆయన కార్యదర్శి మహాదేవ దేశాయిగారు చదివిరి. అందు విచిత్ర వస్త్రముల యెడలను మిల్లువస్త్రముల యెడలను కూడ విసుగును అసహ్యమును తెలియజేయుటకే యుండెను. రయితులను సౌఖ్యవతులనుగా చేయవలసినవని తాలూకాదారునికి సలహా చెప్పబడియుండెను. మహాత్ముడు నడుచుచు టకును మాట్లాడుటకును కత్తిలేకయున్నను ధోల్కా ప్రజల ప్రేమచే ఆక్రందింపబడి మహాత్ముడప్పటికి వచ్చెననియు, కావున వారినుటల ప్రకారము నడుచుకొనవలసినవనియు నల్లభాయి శటేలుగారు ప్రజలను హెచ్చరించిరి.

అఖిలభారత దేశబంధుకాను మిమోయియు నిధికి పోవు మొత్తము వసూలైనది రు 1709.

గాంధీమహాత్ము డీరాత్రి బొంబాయిమీదుగా వాఘాకు వెళ్లమన్నాడు. కాంగ్రెసువరకు అచ్చటనే ఉండును.

ఘూర్జర విద్యావీరము

మహాత్ముని ఉపదేశము

నాల్గవట్టుప్రధానసభ 5 వ తేదీ ఉదయమున 8 1/2 గంటలవరకు జరిగినది. ఉపవాసమువలన మహాత్ముడు (ఛాన్సలరు) చాలనీరసముగానుండినను సభకువచ్చెను.

సంస్కృత అగ్రవిమలభాషలో ప్రార్థనలు జరిగెను. రిజిస్ట్రారు వ్యాకర్మణిచేదిగాను చదివెను. ఈసత్సభమున 50 మంది కృతార్థులైరి. వీరితో కలిసి యిప్పటికి 215 మంది గ్రాడ్యుయేటులు యీవిద్యావీరమున ఉత్తీర్ణులైరి. మాడుకళాశాలలును 14 పాఠశాలలును, దీనికనుబంధముగానున్నవి అని రిజిస్ట్రారు విన్నవించెను.

పిమ్మట మహాత్ముడు కృతార్థులకు పట్టుములనొసగిరి. పట్టుములపై మహాత్ముని చెవ్రాలుకలదు. మహాత్ముడు నీరసముగా నుండుటవలన మహాత్ముని ఉపదేశమును రిజిస్ట్రారు చదివి విద్యాగులకు వినిపించెను.

“అశుభపరిణామశంకితులై ఆందోళనమునకు తాపోసంగకుడు. ఆత్మవిశ్వాసముతో మీవిధిని నెరవేర్చును. ఇతరులన హాయిను నపేక్షింపక ఆత్మకృత్తిపైసనే ఆధారపడుదు. అంధకారము తొలగి ప్రకాశము కలుగకతప్పదు.

అసహాయోద్యమమంతరింపలేదు. సత్యముతో సహాయమున్నచో అసత్యముతో అసహాయముండక తప్పదు. అటులే స్వతంత్రతతో సహాయమును అస్వతంత్రతతో అసహాయమును ఉండకతప్పదు.

ఈ విద్యావీరమున కలిగినలోపములను తొలగించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. విద్యాధులగు మీరు స్వరాజ్యసత్వసేవకులను నన్యులతో ఓరిమిరి కలిగియుండుదు. అట్టి సత్వసేవకుల కనుచితము పనినెన్నడునుచేయకుడు. అనుచితము తలపును తలంపకుడు. అనుచితము మాట నాడకుడు. భగవంతుడు మీను శుభములొసరుగాక” అని మహాత్ము డాశీర్వదించి ఉపదేశించెను.

బొంబాయిమిల్లు పరిశ్రమ

పరిస్థితులు

ఏబదిరేలకు యంత్రములు పని ప్రారంభించెను
బొంబాయి, డిశంబరు 7:—నేతపరిశ్రమయందు బనిచేయుటకు కార్మికులు మొండుగ వచ్చుచున్నారు. ప్రస్తుతమును 25000 పనివారు మిల్లులలో పనిచేయుచున్నారు. ఏబదిరేలకు యంత్రములు పనిచేయు ప్రారంభించెను. (ఆ. ప్రె.)

సుబ్రహ్మణ్యభక్తుడు అగ్ని గుండము
త్రొక్కుట

కలికాలమునగూడ కార్తికేయుని దివ్యమహిమ

“ఒక భక్తుడు పెరియవలం తాలూకాలోని ఉత్తను పాలెం గ్రామమున కార్తికే దినమున ఆనగా నవంబరు 29 వ తేదీ ఆదివారమునాడు అగ్నిగుండము త్రొక్కునని నోటినులు అప్పువేయించి ఆతాలూకాలో అన్నిగ్రామములలోను పంచి పెట్టిరి. ఆరేతిగా ఆనాడు ఉదయమున ఆభక్తుడు స్నానము చేసి నాలుగు పాలకావిడులను భుజములపైనను తలపైనను పెట్టుకొని బయలుదేరెను. వేలకొలదిజనులు వెంటనుండిరి. మధ్యాహ్నము 3 గంటల కతడు నిశ్చలముడై నిలచియుండగా మగ్గురు విశ్వప్రాయోలు (కంసాలులు) 180 హులములను శరీరమందంతలను మొగముపైనను గూడ గ్రుచ్చిరి. ఆకాలము లన్నిటిపైనను సుబ్రహ్మణ్యస్వామి విగ్రహములు విగ్రహములు కలవు. అవి యిత్రకిరీ చేయబడినవి. రెండు యిసుకపూలులు లనుగూడ ప్రక్క ఎముకలకు గ్రుచ్చిరి. అవి వ్రేలాడుచుండెను. ఈసూలములకు రెండు చిన్నరథములను తగిలించిరి. శానిడెని సుబ్రహ్మణ్యస్వామి విగ్రహములను రెండిటిని కూర్చుండ పెట్టిరి. ఈఅలంకారముతోను భజనలతోను వాద్యములతోను ఆభక్తుడు పూరంతయు తిరిగి పెరియవలం దెరుచున్న కాల హస్తీశ్వరస్వామి గుడియొద్దకు వచ్చెను. అచట పెద్ద అగ్నిగుండమును త్రవ్వి దానిలో ఒకటన్న కలపనువేసి మంటచేసిరి. సైన్ 14-15 అడుగుల ఎత్తున ఒక గంపలో తాళ సంచాలమువేసి త్రేలాడదీసిరి. సాయంకాలము 6 గంటలకు ఆభక్తుడు మహాశిల్పానిముతో ఆరంభముపైనుండి అనేకసారులు ప్రవక్షిణముగా నడుచుచుండెను. అటుల నడుచుచుండగా పైనున్న కట్టలోని బాణ సంచాను నిశ్చలముట్టింది దానినదటినుండి అతనిపైని వదలివేసిరి. అత డామంటాగో మునిసిపోయెను. ఈరీతిగా సంప్రద్యాన్ని స్నాన మొనరించినను కసుగందలేదు. వేలకొలది ప్రజలు అచటచేరి చూచుచుండిరి. పోలీసువారుగూడ వచ్చియుండిరి. పిమ్మట నతడు చెక్కుచెదరకుండ గుడిలోనికి స్వామిసన్నిధికి వెళ్లెను. అచట విశ్వప్రాయోలు ఒక్కొక్కసూలమును ఊడదీసిరిగాని ఒక్కరక్కత్రుమక్కగాని చివరకు గీచుకొనిపోయిన మచ్చయైనగాని కనబడలేదు. పిమ్మట నతడు సురుటిచర్చున్న పవిత్రమున ఆకాశధారలో స్నానముచేయుట కచటికేగెను.” అని ఒక విలేఖరి నూడనూరునుండి యీనెల 1 వ తేదీని హిందూపత్రికకు వ్రాసెను.

ఆంధ్రులకే 2957

గీ|| శే|| రెంటాల వెంకటసుబ్బారావు గారిచే వ్రాయబడి, పాశ్చాత్యాంగ్ల పండితులనేకులవద్ద మెప్పువడిసిన “Othello” Unveiled & “Hamlet” Unveiled అను సుమారు 700 పేజీల గ్రంథములు, అసలు ధర 15 రూపాయి లయినప్పటికి, మావద్దవున్న కొంచెముస్తాకు అయిపోవు వరకు ప్రతి కిరూలకు యిచ్చుచున్నాము. ఈ పుస్తకములు తిరిగి అచ్చు పడనేరవు.

విక్టోరియా డిపో,
మైలాపూరు - మదరాసు.

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహ శ్రమ
ప్రార్థన గీతావళి 2867

తెలుగునతాత్పర్య సహితము 120 పేజీలుగలవు
చక్కని పైజా. దైవభక్తిని, ధర్మదీపితను పురికొల్పును. ఉపనిషత్తులు ముకుందమాల భగవద్గీతలు మున్నగువాటి భాగము లిందుగలవు. యీరాబడి పత్తెను గోదావరిశిల్పాలో చూపిన కైత్యస్తేషమనవద్ద నెలకొల్పబడిన ఆనందనికేతనమును ఆశ్రమాభి న్నీధికై వినియోగింపబడును. వల 0-4-0 మాత్రమే. 0-5-0 పోస్టల్లోలు పంపిన పంపబడును. యీ ఆశ్రమాభివృద్ధికి మత, సాంఘిక, రాజకీయగ్రంథములు బహుమిత్తున నెలతో నెలవ దుండును. ఆశ్రమ నిబంధనలు కేటలాగు అర్థశాబ్దకృపంపిన పంపబడును.

చిరునామా: ఆనందనికేతనము, రాజమహేంద్రవరం

వృత్తాంతలేఖలు

కృష్ణాజిల్లా సహకారసంఘసభ

బందరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

డిసెంబరు 8:- కేటికడయము 7-80 గంటలకు కృష్ణా జిల్లా సహకారసంఘ సమావేశము పురపంచమున ప్రారంభమై నది. జిల్లామండలి వివిధసంఘములనుండి రిరి మంది ప్రతినిధులు ఇతర అభిమానులు ప్రేక్షకులు చాలమంది సభ నలంకరించిరి. మజిలీయ సహకారకాభివృద్ధిగల చాలమంది వచ్చిరి. కో-ఆపరేటివు సొసైటీల రిజిస్ట్రేగరు గ్రేగారు, డిప్యూటీ రిజిస్ట్రేగరు వేమూరి సుందరలక్ష్మీనరసింహుగారు, సభకు హాజరయిరి. గౌరవనీయులగు వేమరపు రామదాసుపంతులుగారు, రావు సాహెబు టి. శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు, పురపంచము లలో వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యము పంతులు, వావిలాల శివాన ధానులు, లీల రంగనాయకులునాయుడు, డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య, తోట పేరయ్యనాయుడుగార్లు, గుడివాడనుండి శ్రీ గూడూరి రామచంద్రరావుగారు మొదలగు పెద్దలు సభలో గలరు.

మ-రా-శ్రీ పెండిలి హనుమంతరావు పంతులుగారు తమ ఆహ్వానసంఘ అధ్యక్షకోపన్యాసమును వ్రాసినచువక ఆ శుభ్రాగానే చెప్పిరి. జిల్లామండలి సహకారోద్యమముయొక్క వ్యాప్తి యెట్లున్నది సంఖ్యలనుబట్టి స్పష్టీకరించుచు వివరించిరి సహకారోద్యమముయొక్క సంభూర్ణలాభము ప్రజలు పొందుటకు జరుగవలసినమార్గమునుకూడ సూచించిరి. ఇరవై శాతము ఉన్న సంఘములలో చాలవఱకు ఋణములనిచ్చు క్రెడిట్ సొసైటీలు ఉన్నవి. ఇవి చక్కగా పనిచేయుచు స్థావరము నేర్పరచు కొనియున్నవి. కావున వీని ప్రచారమునిమిత్తము ప్రభుత్వము వారు ఎక్కువకృషి చేయవలసిన అవసరము కనిపించదు. కాని ఆహారపదార్థములు రైతులకు కావలసినపదార్థములు మొదలయినవి సప్లయచేయునట్లు ఎక్కువ నృద్ధిచేయుటకు ప్రభుత్వోద్యోగిలు పాటుపడవలెను. ఈజిల్లాలో 5 యూనియనులకు అవ్వలను సిఫార్సుచేయుఅధికారమును పొందియున్నది. క్రమముగా ఉద్యోగిలనుండి ఆనంద్యోగిలకు అధికారము సక్రమించుట అవసరము. ఋణముల వడ్డీరేటు తక్కువచేయుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను. ఇవి డిపాజిటు ఎక్కించేయుటవల్ల రిగ్గించవచ్చును. అర్బుక బ్యాంకులనుకూడ అభివృద్ధిచేసి బాగా పనిచేయుచున్నవి. బందరు అర్బుక బ్యాంకు 18 వేల మూల ధనము, 45 వేల డిపాజిట్లు కలిగియున్నది. ఈసంఘములో 800 మంది వాటాదారులు ఉండుటవల్ల సహకార మూలధాం తానుసారముగ ఒకరినొకరు తెలిసికొనుటకు వీలులేకపోవుట వల్ల ఆసంఖ్యను తగ్గించవలసినఅవసరము కలిగి 600 కి తగ్గించి నారు. ఈకారణమున పట్టాములో మరియొకసంఘము 200 వాటాదారులతో స్థాపించబడినది.

గృహనిర్మాణసంఘములు ఈజిల్లాలో మూడు ఉన్నవి. ఈసంఘములలో మొదటఅప్పకొండ సంవత్సరమున కొకపర్వాయము నిసూలయియున్నయేర్పాటు గలదు. కాని యిప్పుడు గుర్ర మెంటువారు ప్రతివేల కొంతమొత్తమును నిసూలయివ్వవలెనని గవర్నరు మెంటువారు సర్క్యులరు పంపినారు. ఇది ఆదరించుట చాలకష్టము. ప్రతివేలవేల జీతములుపుచ్చుకొను ఉద్యోగిలు యిప్పులరేమోగాని తదితరులు యిక్కడలరు. కలెక్టరులవారు సహితము సరిగా చెల్లించుట కష్టమే. కావున న్యక్షుల విలునుబట్టి ఋణములతీర్మానమునకు యేర్పాటుచేయుట మంచిది. ఇప్పుడు అన్నిటికంటే ముఖ్యముగా అభివృద్ధిచేయవలసినది భూమిసేఖాబ్యాంకులయి ఉన్నవి. ఈ బ్యాంకులకు డిపాజిట్లు చాలసులభముగా వచ్చుచున్నవని గలవు. శ్రీ నల్లూరి మూర్తినారాయణరావుగారు 50 వేలు యిస్తామని చెప్పినారు.

పాత్రాకము ఇరులుకుకూడ వాగానములు చేయించునన్నారు. ఈసంఘములు రైతుల అభివృద్ధికి ఎక్కువగ తోడ్పడును గాన నిజానిసాించుటకు ఎక్కువకృషి చేయవలసియున్నది. మనపట్టణములోని బ్యాంకును ఎక్కువ బ్యాంకుగా చేయవలసియున్నది. యూనియనుల ఫెడరేషను అను పేరుతో బ్యాంకులపై కూపర్ విజయచేయుటకు ఒకకమిటీ యేర్పాటుచేయుచున్నాడు. వీరు తమభిరుదులకుగాను యూనియనులనుండి కొంతభాగమును కోరుచున్నారట. వీని ఉపయోగము సంశయముగా ఉండి ముందు చూడవలసియున్నది.

సహకారసమీక్షనము ఒకటి గలదు. వీరుచేయుచున్న ఎక్కువపని యేమిలేదు. కాని ఒకపత్రికమాత్రము ప్రకటింపబడుచున్నది. ఈపత్రిక ఎక్కువకేపయోగముగా ఉండవలెనంటే ఎక్కువపాండి చందాదారులుగా చేరవలెను. అని మానుచుంతరావు పంతులుగారు తమ ఆహ్వానసంఘ అధ్యక్షకోపన్యాసమును పూర్తిచేసిరి.

పిమ్మట డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు యీసభకు వేలూరువాస్తవ్యులయినట్. కృష్ణాచార్యులుగారిని అధ్యక్షపదవికి ప్రతిపాదించిరి. శ్రీ ఆచార్యులవారు యిప్పుటికి సుమారు 84 సంవత్సరములనుండి ప్రజాసేవ చేయుచు ఉద్యోగముల నాసింపక పనిచేయుచున్నారు. వారు ప్రజలకు జిల్లాభోగ్యులు ముగ్గురినిపాలిటిల బ్యాంకులు మొదలగువాటివ్యాగ సేవచేయుచు వారియొక్క జీవితమును గడపుచున్నారు. వారు అస్పృశ్యుగా ఉన్నప్పటికి మన ఆహ్వానమును అంగీకరించి యున్నారు.

ఈ ఉపపాదనను శ్రీ మూర్తినారాయణ రావుగారు బలపరచిరి. సభవారు అందరు ఆమోదించినమీదట అధ్యక్షులు అగ్రాసనము నలంకరించిరి.

శ్రీ మల్లెల శివరామకృష్ణయ్యగారిని ప్రవ్వమాలలం కృతుల జేసిరి.

శ్రీ వారణాసి రామరావుగారు గ్రేగారిని ప్రవ్వమాలచే నలంకరించిరి.

అధ్యక్షులుకూడ తమఉపన్యాసమును ఆంగ్లములో ఆడువుగానే చెప్పిరి.

శ్రీ కృష్ణా శ్రమము-పెదపాలెము

అఖిలభారతదేశ నిమ్నజాత్యుద్ధారక సంఘస్థాపకులును పూనా నిమ్నజాత్యుద్ధారక సంఘాధ్యక్షులునగు శ్రీ విశ్వరాంజీ పింథేగారు విజిటర్స్ బుక్కునందు వ్రాసిన సంగతులు:-

శ్రీ కృష్ణాశ్రమమువారి పాఠశాలను వెళ్లిచూచితిని. నేను అక్కడికి వచ్చునపుడు వారికి ముందుగా తెలుపలేదు. హాజరుపట్టి యందు 12 విద్యార్థులపేర్లు ఉన్నవి. అందు నలుగురు సుస్థిగా ఉన్నవారికి తిను ఉపచారములు చేయుచున్నారు. ఆశ్రమపరీక్షణమునకు సుస్థిగా ఉన్నవారికి తిను ఉపచారములు చేయుచున్నారు. ఆశ్రమపరీక్షణమునకు చాలాశుభ్రముగా ఉన్నది. ఆశ్రమప్రదేశము ఒక ఎకరము భూమిని సీతారామయ్యగారు దానముగా ఇచ్చిరి. ఈప్రదేశము కృష్ణానదికి మైలున్నర దూరమున కష్టకాలన ప్రక్కను ఉన్నది. మంచి వసతిగల స్థలము. విద్యార్థులు భోజనముచేయుటకు వెళ్లినప్పుడు నేనును వారితో కలిసి భోజనమునకు వెళ్లితిని. వంట ఒక మాలంబానిచేత తయారు చేయించుచున్నారు. జొన్న అన్నము వజ్జెగ వారితో కలిసి భుజించితిని. వంట బాగున్నది. రోజుకు రెండుసార్లు భోజనము. ఈభోజనముతోపాటు ఉదయము కొద్దిపాటి బియ్యపుగంజి ఇచ్చిన బాగుండునని ఆశ్రమస్థాపకులు మానుమంతరావుగారికి సలహా ఇచ్చితిని. విద్యార్థులు నిశ్చయము రెండుసార్లు స్నానముచేసెదరు. విద్యార్థుల ఎత్త్రములు, వారుండు ప్రదేశము శుచిగా ఉన్నవి. వారును శుభగాను, ఆరోగ్యముగాను సంతోషముగా నున్నారు. ఈసంస్థాపన ఆర్థికస్థితి చాలాకష్టముగాఉన్నది. దీనికి కావలసిన సహాయము చేయుటకు ప్రభుత్వమువారును, ఇరులును త్వరపడుటలేదు. నెంటునే తరచుకూ యము రానియెడల అందరికి తగు సహాయములు చేయలేక కొందరిని ఇంటికి పంపివేయవలసి వచ్చునని భయముచున్నది.

అట్లుచేయుటచేత ఉదారస్వభావులగు ప్రజలకైనను నిమ్నజాత్యుద్ధారకమునందు సంబంధమున్న వారితనను కళంకము వచ్చునని తలంచెదను.

విద్యతోపాటు ఉచితముగా విద్యార్థులకు భోజనముపెట్టుచున్నారు. అనవసరమని తోచిన వారికి ఎత్త్రములు, ప్రస్తమాలను కొందరికి ఇచ్చుచున్నారు.

క్రమేగా ఇక్కడలవారినినుండి కొంతదబ్బు విద్యార్థుల వద్దనుండి సహాయముచేయవలసినదిగా మానుమంతరావుగారికి సలహా ఇచ్చితిని.

చిత్రనళియ నాటక ప్రదర్శనము

బల్లారి

ఈపురమునందు 2 వ లేదీ బుధవారమునాడు ఆంధ్ర నాటక ప్రపంచమున నన్నెక్కైన కీర్తి లేకునైన “ఆంధ్ర నాటకపితామహు” బ్రహ్మశ్రీ ధర్మచరణ కృష్ణమూచార్యులవారిజ్ఞాపకార్థమే వాణివిలాస నాటకరంగమునందు చిత్రనళియ నాటకము బ్రవర్తించబడెను. ఈనాటకము దాంధ్రనట భూషణులగు శ్రీయుత డి. యల్. వి. నరసింహారావుగారును(కృష్ణజిల్లా) డి. వి. సుబ్బారావుగారును (మచిలీపట్నం ఉప్పురూరు సంచీ వరావుగారును (బెజవాడ) సుబ్బారావువయ్యగారును (నెల్లూరు) లక్ష్యరెడ్డిగారును (నెల్లూరు) పాత్రములు వైకొని యుండిరి. చాలాకాలమునుండి సహాయ రంజకముగ (బ్రవర్తించబడు ఆంధ్రనాటకముల జూడక భోవులచే, మజిలీయ, ఆంధ్రనాటకరంగముల మెప్పువడినవారు పాత్రములు వైకొని ముందుటచే ప్రేక్షకులు తక్కువ మిగిలి కాల నలంకరించి యుండిరి. పై నాటకమున్న ఆంధ్రమండలమందు సుప్రసిద్ధముగా నున్నది.

కాన కృతివిమర్శనముతో నంతపనిలేకుండుచే తత్ప్రదర్శనమును గూర్చి కొంతవఱకు వచించుట సమంజసము.

ఈనాటకములో ముఖ్యమైన పాత్రలు నర్త, దమయంతీ బాహుకులు. వీనిలో దమయంతీ పాత్రను వైకొనిన శ్రీయుత ఉప్పురూరి సంచీవరావుగారు అత్యంత శక్తివంతముగా నభినయించి ప్రేక్షకుల నానందాన్ని నోలూడించిరి. దమయంతీ మదనతాపంబున పరితపించునపుడు తత్ప్రమథులరాగము ఆహార భావసంయుక్త యాంగికవిలాసము మిగిల వర్ణనీయము. నలుగురు దేవదూతయై దమయంతీతో తన్ను దేవతలు వరించునట్లు నుడువగా మోముముడిచివొని చూపించిన తన నవేక్షాభావమును, స్వయంవరకాలమున దేవత లేకాకారలై యుండునపుడు నలుని నిలులించజాలక నామె చూపిన వికృతతా స్వభావమును “నలుగురు వీరడై నుమ్ము బింబాధరీ!” అని యతడు వచించునపుడు దమయంతీ నయనాకార శరీరకుంచనముల జూపిన లక్ష్మీ మిల్మిశ్రీత సంతోషమును, బ్రాహ్మ్యరూపమున వర్ణనకలి, నలు దొంగిన పండునుదినయు నతనిని దూషించునపుడు దమయంతీ చూపిన విన్ననమును, వీరనాయకుండు మదనా రిని దమయంతిని దాయుచో నామె చూపిన భయభోక ప్రతీవ భావాన్నిత యాంగిక వ్యాపారము హృదయంగముగా నుండెను.

బందరుపురవాస్తవ్యులగు శ్రీయుత డి. వి. సుబ్బారావుగారు బాహుకపాత్రమును ధరించి తమకుగల కంత సౌష్ఠవముచే భాష ప్రకటనముగా పద్దెములను సముచిత రాగంబులతో నెంతయో చక్కగాగాబాడిరి. వారిశబ్దోచ్ఛారణ మెంతయు స్ఫుటముగను రసప్రకటనముగ నుండెను. బాహుకుండు బాబు చదువుచో నతడు చేసిన భూమివైషమ్య కనీకా సంచలనమును మితము మీరియుంటచే నంత నొప్పిదముగా నుండలేదు.

శ్రీయుత డి. వి. యల్ నరసింహారావుగారికి నలపాత్రమెంతయు నొప్పి యుండెను. కొన్నియెడల పద్యములకు తగునగురాగముతో జక్కగానే పాడిరి. దేవతలను నర్త చూచినపుడు “నేడుగా బహుళవర్షి తమనోభివృద్ధి సమకూరి నెలమియై యవరులార!.....” అను పద్యమున జెప్పవో నెడమచేతిని వారిదిక్కునకు జూపుచు సంతోషించుటెంతయు సముచితముగా నుండెను. దేవకార్యదురంధరుడై దమయంతి యంతిపురము జొచ్చియు జొరకమున్న “బోరా! పెన్నెరవేడి చందమరచే” అను పద్యమును జెప్ప దొడగలకున్న బ్రవ్యము నక్కడక్కడ నిలుపుచు నాయాసోయగముల కన్నులార విక్షించుచు జెప్పియుండిన నెంతయు బాగుగా నుండియుండెడిది. దమయంతితో నలుగురు తన్నెలుకబురచుచు “అతివా! దాపగ నేల.....” అను పద్యమును చెప్పవో “వీరడై నుమ్ము బింబాధరీ!.....” అనుకడపటి మాటలను నొక్కిగట్టిగా చెప్పటకున్న దత్పూర్వ స్వరమున కంటే గొండొకింతకదిన్నని యెలుంగున వచించియుండిన, తన్ను దాను నిందించి కొనుటయు, నామెదుఃఖమునకై తానుపడు పరితాపము వెల్లడియైయుండవచ్చును. నలుగురు దమయంతి నేవబాయుచో “ముద్దు” పద్యమును జెప్పచు నారంభమున ముద్దుబెట్టుకొనుట కంటే తరువాత ముంబన మొనర్చియుండిన సమంజసమై యుండియుండును. “ఏమలోజ్వలాంగి నీమయంతి బ్రోవె” అను పద్యమును బాడుచో నాద్యంతము ఆసముపంక జూడుటచింత్యము. నలుగురు పాదరత్నలు వేసికొనియుండియు “గదియంగ రాని యాకితినపురానెల” సందరించునపుడు నిర్ముండై తన పాదరత్నలైనను యామె కొసంగకుండెను.

వీరనాయకుని భూమికను ధరించిన శ్రీయుత లక్ష్యరెడ్డిగారు చక్కగానే ప్రవర్తించిరి. ద్వితీయ స్వయంవరమునకై వచ్చినపుడు భారతీబాహుకులకు జరిగిన సంభాషణమెంతయు తాదామరగా నుండెను. రాగాలాపములు మిక్కిలి యాద్యబతులు భాషప్రకటనమున కంతరాయము. ఈలోపములు బాహుక, దమయంతిలయందు సయితము గాన్పించుచుండెను.

ఈనాటకమునకు బ్రోత్సాహకులు మ. రా. రా. శ్రీ టి. రాఘవాచార్యులుగారుగా నుండవచ్చునని తోచుచున్నది. వారు నట శేఖరులుగా నుండియు న్నినాటకమునందు బాల్గాని నాటకరంగమున నెప్పుడైన నొక్కచారి పాడనూపురురాయని నువ్విట్లూరు చున్న ప్రేక్షకుల నానందింప జేయకుండుటెంతయు విచారకరము.

ఇతరపాత్రములు రంగ మలంకరించు నపుడు ప్రేక్షకులు మిక్కిలియల్లరి చేయుచుండుటచేత దగ్గరనుండువారికినికూడ వినరాకుండెను. ఇది చింత్యము.

లోపములని మాకు దోచిన విషయములు సహృదయులు తోచ బ్రకటించినారము. ఈవిమర్శన మెవ్వరి కింయుఁ దీనముగ, దోచినయెడల వారు మమ్ము తుమయింతురగాత.

పడకండ్ల గురురాజాచార్యులు.

ఆంగ్ల వ్యవహార రత్నాకరమ్
అప్రెంటిస్ అత్యద్భుత గంధము రు 3-0-0
ఆంధ్రభైష్ట్యరత్నావళి రు.2. భస్మప్రకాశిక రు.1.
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి 2046
ప్రిన్సిపాల్ ఆంధ్ర సినీయర్ డాక్టరు, బెజవాడ.

బర్లందు సరిహద్దు

తగవు పరిష్కార మయ్యెను

గ్రేటుబ్రిటను బాధ్యత

లండన్, డిశం 4:— బర్లందు సరిహద్దు తగవు పరిష్కారమైనందున ఆ ప్రకారము అమలు జరుపుటకు వచ్చేమంగళవారము ప్లానీ బాడ్లీవు ప్రధానామాత్యులు ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టెదరు. ఒడంబడికను పార్లమెంటులో అన్ని పక్షముల వారును ఒప్పుకొనుటచే ఈ బిల్లును శీఘ్రముగ ఆమోదింపబడుననుచున్నారు. బ్రిటిషు ప్రజలు పన్నును గట్టుటలో జేయవలసిన స్వార్థత్యాగమును గూర్చి విమర్శనలను స్పష్టముగ డెలుపవలెను. క్రొత్త ఒడంబడిక ప్రకారము బ్రిటను బాధ్యత ఏమియు లేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త ఏమియు నీయనక్కర లేకుండ జరిగినది. కాని ప్రతిపాటున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు 25000,000 పౌనులను వడలకొనవలసినట్లు ననుచున్నారు. ప్రీటీటువా రీమొత్తము సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు కట్టవలసియుండెను. దానిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వదులు కొనెదరు. ప్రీటీటునకు ఆర్పివలనకు తృప్తి కల్గినా ఈ స్వార్థత్యాగము ఎంతయు గొప్పది యనుచున్నారు. దీనివలన ఉత్తరదక్షిణ బర్లందులను మరల నిర్మించుటకు మార్గ మేర్పడు ననుచున్నారు.

గ్రేటుబ్రిటను భరించవలసిన బాధ్యతలను డెలుపు నంగతులను అప్పువేసి ఇవ్వవలెనని వడ్డోనాల్డుగారు గోర అట్లు సమాధానమును డెలుపున మని బాడ్లీవుగారు ప్రత్యుత్తిర మొసగిరి. కొన్ని సంవత్సరములందు బర్లందు ఏమి ఇవ్వవలెనో ఇవ్వనక్కరలేదో ఊహించవలసినవిషయమే యనిరి.

విరిషు టైముస్ పత్రిక వ్యాఖ్య

డెల్లి, డిశం 4:— లండన్ ఒడంబడికను గూర్చి విరిషు టైముస్ పత్రిక ఇట్లు డెలుపుచున్నది:— విరిషు ఒడంబడికనే బట్టుకొని విరిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రాకులాడిన వ్యూహమును, తుదకు విక్రమకలగుభాగ్యము బర్లందుకట్టినది. విరిషు ప్రజలందఱు

రును 1925 డిశంబరు 3 తేదీని ప్రారంభించినపనులను పూర్తి జేసిరేని విరిషుచారిత్రమున అమృది చారిత్రకవిషయముగ నుండును.

సోమవారము డెయిలీ పార్లమెంటు

సమావేశమగును

లండన్, డిశం 4:— డెయిలీ పార్లమెంటు సోమవారము సమావేశమై విరిషు ఒడంబడికను భూయపరుచుటకు చట్టమును మొదటిపర్యాయము చర్చించెదరు.

కార్మిక పక్షమువారి ప్రకటనము

ఉత్తర బర్లందు పార్లమెంటు అధికారము పెరిగిపోవుటకు ఎంతమాత్రము అభ్యంతరము లేదు. విభజన పూర్తియగును. చాల అన్యాయమని ఒడంబడికను గూర్చి కార్మిక పక్షమువారు డెయిలీ పార్లమెంటులో ప్రకటించిరి.

అభ్యర్థులగు కాన్గ్రెసుగారి నమ్మకము

విరిషుచారిత్రమున విరిషు ఒడంబడిక నూతన శకమునకు పునాదినిజేసినది. ఇందులో ఉత్తరదక్షిణ బర్లందుదేశములు కలిసి దేశ మంతయు యభివృద్ధిగాంచి బాగుపడుటకు పనిజేయుటకు ఓలసని కాన్గ్రెసుగారు నమ్ముచున్నారు.

Cardmaoms

ఏ ల క్కాయలు

ఆకుపచ్చది, తెలుపుది, గంధక పొగవేసి తెలుపు చేయబడినది, మొదలగు రకములు ఏలక్కాయలు, ఏలకులు ఈదిగువ తెలుపబడిన విలీనదారుల వద్ద అతి చౌకధరకు దొరికును.

M.S.P. Senthikumara Nadar Co.
P O Bodinayakanur

MADURA Dt.

యం. యస్. పి. శైలికమారనాదర్ కంపెనీ
2444 బోడినాయకనూరు, వడ్డరజిల్లా.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

2275

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు అపూర్వ గ్రంథము

ఆంగ్లమున విరిషుదేశభక్తుడగు టెరెన్సు వెస్ట్మన్ గారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలో పాఠ్యాయులగు ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. శైలిమృదుమధురము ప్రతి ఆంగ్లమును చదివితీరవలెను కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రితము భ్వరపడును చల రు 1-0-0

మొత్తముగా కొనుపారికి కమీషను యివ్వబడును.

వాయవారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలగెను సంఘ కార్యదర్శికి గాని వ్రాయవలయును.

మాన స్థాని నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసులభము! (పోస్తుభిరుల్లు ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైశ్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వము, అరుచి, ఆపురింతలు, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వేళ్లు, అన్నులు మొదలగు వానియందు గలిగెడి నొప్పలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యముకున దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

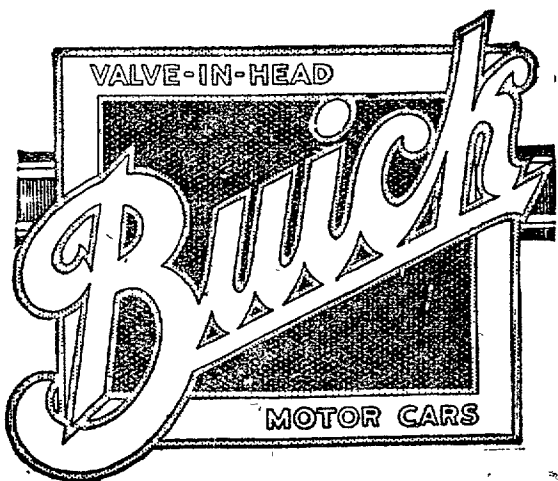
చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్తు నిమమోలు, ఎలకురు, కృష్ణా జిల్లా

“బ్యూక్” మోటారుబండిని ఎందుకు కొనవలెను?

2079

యితరవివరములకు:—

ఏలననగా:—

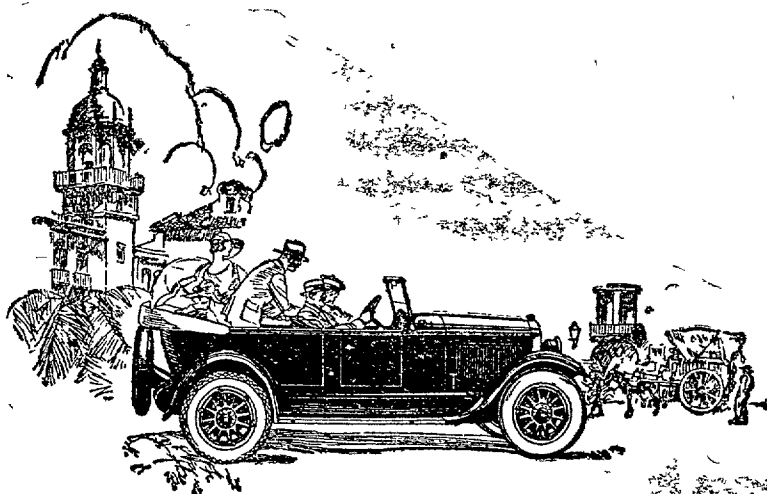
బండిలో ప్రయాణముచేయునపుడు ఎక్కువ సంతోషమును నీవు అనుభవింతువు. దూరప్రయాణములో మీకు తక్కువ ఖర్చు లగును; ఎన్ని సంవత్సరములు కాచుకొనినను బండివిలువ తగ్గదు. బ్యూక్ బండ్లు వాడుకొనినవయినను వాటికి మరల మంచివిలువ రాగలదు.

ధర రు 5200 మొదలు

(మ ద రా సు డి లి వ రి)

సింపున్ అండు కోలిమి టెడ్

మద్రాసు, ఉదకమండలం.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

మద్రాసు వెన్సెట్ల

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్సెట్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు వెన్సెట్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మూత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు: 1964

1964

వి. వెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు

గురునహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుడు

ఇంగ్లీష్ మాట్లాడి హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది చిరు
— 'వాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేట
లాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వభాషిని

పంలి హ్యూమిక్ కళకర్తగారిచే వ్రాయబడినది.

హిందీక పూర్వపుస్తకం 0-2-0 హిందీక దూరపుస్తకం 0-4-0
" తీసినీ " 0-6-0 " చాదీ " 0-8-0
హిందీ పాఠమాలా 0-2-0 హిందీ అనువాదమాల 0-6-0
హిందీ-తెలుగు వ్యాకరణము రు 0-14-0 ఇందు తెలుగు
హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుటకునుకూలమునగునవి కలవు.
హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1
ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంధ్యాల శివస్వామిశాస్త్రి
గారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయ,

తిరునల్వేళ్ళి, వడరాసు.

The Madras Races 1925-26.

చెన్నపురి పందెములు
గిండి 1925-26

మొదటి ఎక్స్ప్రెస్ మిటింగు

రెండవదినము

2452

12-12-25 తేది శనివారము

మొదటి పందెము మధ్యాహ్నము

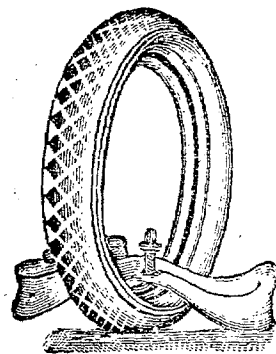
1 గం - 45 నిమిషములకు

మోటారుబండ్లు, బస్సులు,

సాంత వారలకు

క్రొత్తటయిర్లు, ట్యూబులు (Tires & tubes)

కొనుటకు త్వరపడకుము.

టయిర్లు, ట్యూబులు,
బర్బల్స్, పంచల్స్ అయిన
గాని మేము క్రొత్తవిగా
తయారుచేసి, గ్యారంటీతో
పంపుచుము.

వల్కనైజింగ్ (Vul-
canizing) చార్జి విగుల సర
సముగ చేయబడును. వెంటనే
వల్కనైజింగ్ చార్జి వివర
ములబాటితా పంపబడును.

ఎడిస్కా అండ్ కో.,

నెం 174, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

2505

ఒక ఆమోదము.

ఈ సుప్రసిద్ధమైన హిందూదేశీయ ఖిమాకంపెనీ యిత్ర
ఇంత గొప్పగానుండుటకు కారణము క్రమేణ వృద్ధియగుటయు
మంచి లాభమును గడించుటమత్రమే, "కలకత్తా కమర్షి
యల్ గజెట్." 1548

పూర్తి వివరములకు ప్రాన్ టెక్స్టుకు ఈ దిగువ లాప
మునకు వ్రాయవలయును. 9

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co. Ltd.,

POST BOX No. 37, MADRAS

శ్రీమద్వాత్సకిరామాయణము

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సకి విర
చిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాద్యయై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణమహర్షివమునకు మహా
నీయు లనేమ లనేక సంస్కృతివ్యాఖ్యానతీరముల నేర్పరచియుండిరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయములగును
గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనసౌలభ్యము లేకయుండుటయుఁ గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రి
తాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలనమున సంతరించి పండితులు పాఠములు త్రిమిత్యులు తదితరులు సంస్కృతి వ్యాఖ్యానతీర
లము గుగముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యంద లీవిశేషములగావించి సంతరించునట్లు నాకనాచరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యా
నము ప్రతిష్ఠాకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము సమసరించి చిత్రపటములను గలిగి యన
ర దున్నట్లు రచించి 50 పాఠల డబుల్ రాయల్ సైజు క్లెజ్ కాలితములమీఁద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగాఁ
బ్రకటింపచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి లైండు చేయబడియుండును. తీవ్రతవిశేషము నిందుగఁదూర బంధంకణులై
శ్రీ శాస్త్రునివారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతసర్వములను, విహికాష్మిక మార్గములను గరతలామకముగాఁజేసి
ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయోద్యుఁడు బంధింపదగిన గ్రంథము ఇంతతరహా బాలకాండము ఆరు సంపుటములుఁ
ముద్రింపబడినది. ఆయాభాగముల సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ బెప్పించుకొనువాడు కావ్యత
లంబాదాటలుగా నెన్నబడుదురు. శాస్త్రుతచందాదారులు మొదట రు 0-8-0 లు ప్రవేశమును చెల్లించవలెను.
సంపుటము 1 కి హస్తాక్షరములగాక చందాదారులకు రు 1-2-0 ఇతరులకు రు 1-8-0 వివరములు మాకువాసి తెలిపికోనవచ్చును.

చలరామాయణము

శ్రీమద్వాత్సకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

1943

మలయచందనము

నెగరోగమునకు కురారము

పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పనిలేదు. మూడుపూట
లతో తప్పక గుణము కనబడును. ఒకడబ్బితో వ్యాధినిర్మూల
మగును. రాజకుటుంబముల నిమిత్తము కనిపెట్టబడినది. వెల
డబ్బా 2-4-0. దీనికనుపాసము చందనతైలము బెస్సు 8-
రెండును ప్యాకింగువగై రా ఖర్చులతో 6-0-0. 2442
గంధర్వ ఫార్మసీ రామచంద్రపురం గోదావరిజిల్లా.

మదనకామేశ్వరితేహ్యము

బుహినుల సంతేది, మేహము, నిక్కాక, నిష్పత్తున శ్ర
నవ్వను, అతిమూత్రము మొల వాటిని హరించి విలమును, కిగ్య
వృద్ధిని, సంసార శృంగుమును, సంతానప్రాప్తిని గలిగించును,
2 డబ్బీలు చాలును. 8851 (2)
20 య. డబ్బీ రు 1-4-0 వి. వి. 0-6-0
వి. కి. పి. అండ్ కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిశి. (నెల్లూరు)